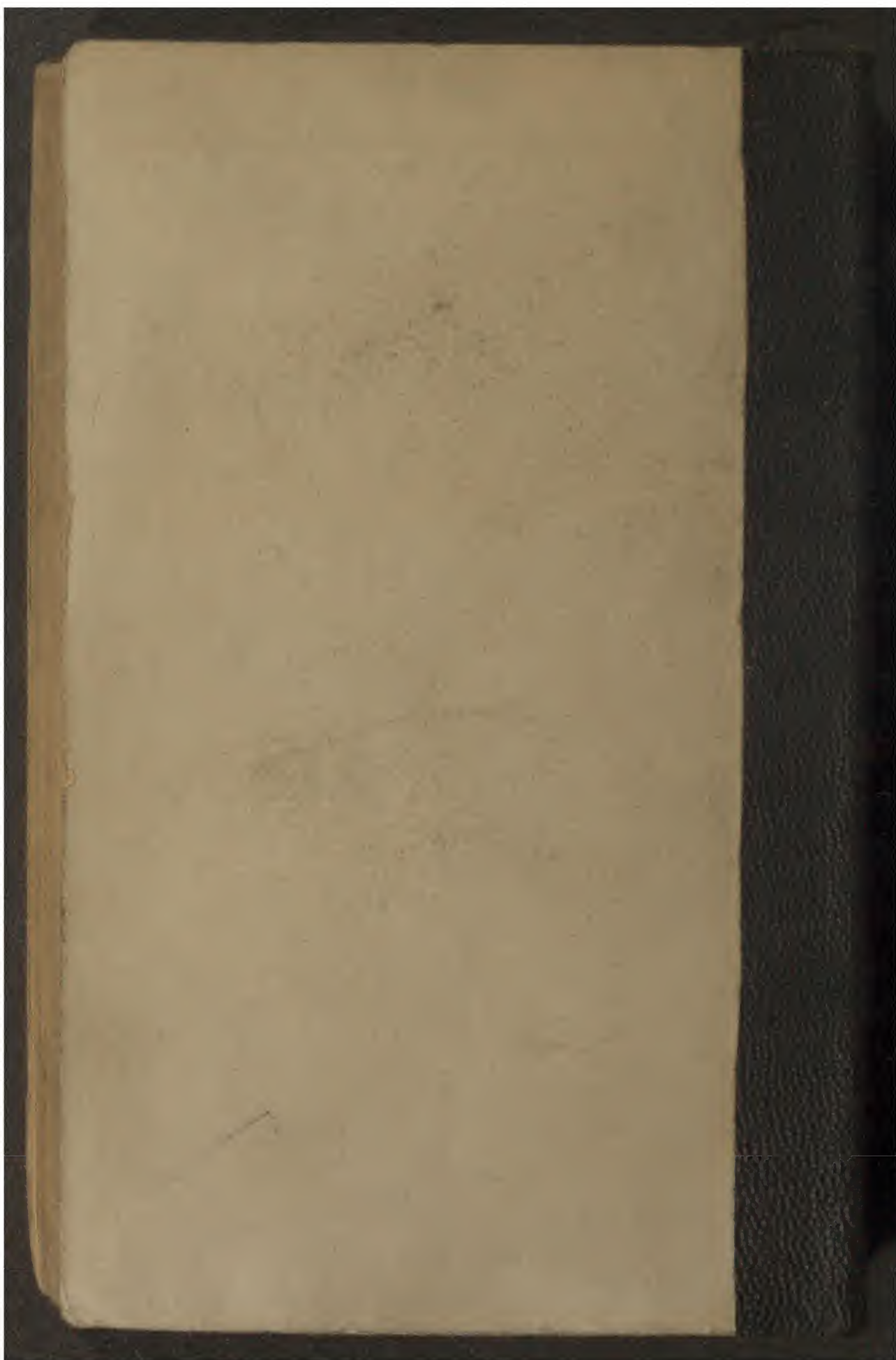

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3899/A/1

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3899/A/1

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3899/A/1

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
3899/A/1

3899⁽¹⁾
/A/1

20. a. 10126

78.30.

3899⁽¹⁾

A//

N. VI

Lul

Hofli.
May 03

RAYMVN-
DILVLLI DOCTISSI-
MI ET CELEBERRIMI PHI-
LOSOPHI DE SECRETIS NATVRAE, SEV
*de Quinta essentia liber vnus, in tres
distinctiones diuisus, omnibus
iam partibus absolutus.*

ADIECTA EST EIVSDEM EPISTOLA
ad Regem Robertum de Accurtatione lapidis Philoso-
phorum: cui adiunctus est tractatus de aquis ex scri-
ptis Raymundi super Accurtationis epi-
stolam ab Artis studio
collectus.

18—

COLONIAE
Apud Ioannem Birckmannum
Anno D. M. LXVII.
Cum gratia & privilegio Caf. Maieſt.

*Athanor: tripes arcanorum: furnus
Philosophorum.*

AD ALCHYMIAE STVDIOSVM.

Edimus omnem operam, Studiose veritatis, vt librū hunc de Quinta essentia emendatum atque integrum haberes. Quantum verò ea in re præstiterimus, facile iudicabis, si nostram editionem cum priore contuleris. Quidquid in ea vitiosum erat, hîc correctum est: quidquid in ea erat omisum, hîc additum est, ita, vt iam planè nihil desideretur. Neque est, quod hîc quidquam de libri vtilitate dicamus, quæ quanta sit, facillimè ex illius lectione patebit. Adiunximus eiusdem Raymundi epistolam Accurtationis, qua nihil ad Alchymie studiū vtilius addi potuit. Adiecimus etiam tractatum de aquis summa diligētia ab Artis studioso passim ex scriptis Raymundi collectum, qua quidquid est scitu dignū super Accurtationis epistolam comprehensum est. Accipe igitur grato animo nostram operam, veritatis Studiose, & quædecet nostræ benevolentia prosequere, ac vale. Colonia V. Kal. Decemb.

Anno à Ch. N. M. D.

LXVI.

INDEX LOCORVM ET CAPITVM, QVAE IN HOC LIBRO CONTINENTVR.

A		<i>nostrum quæ sint</i> 94
<i>Aperitiuæ res quæ sint</i> 85		<i>Constringentes res ven-</i>
<i>de Alteratiõe & cura me-</i>		<i>trem & sanguinem quæ</i>
<i>tallorũ & de magisterio</i>		<i>sint</i> 79
<i>in cõpositione eorum &</i>		<i>Corrosiuæ res quæ sint</i> 83
<i>medicina</i> 149		<i>Cura contra humores in-</i>
<i>de Applicatione quintæ es-</i>		<i>fectos corporis nostri, &</i>
<i>sentia ad corpora hu-</i>		<i>cõtra calefactiones, pru-</i>
<i>mana</i> 112 & 113		<i>rigines, & pediculos</i> 132
<i>de Arbore philosophali cũ</i>		<i>Cura contra illos qui ti-</i>
<i>declaratione literarum</i>		<i>more habent & incon-</i>
	195	<i>stantiam, & contra de-</i>
<i>Attractiuæ res quæ sint</i>		<i>bilitatem post infirmi-</i>
	76	<i>tatem & ad reparatio-</i>
C		<i>nem audaciæ & forti-</i>
<i>de Calcinatione metallo-</i>		<i>tudinis plus quàm per</i>
<i>rum</i> 34		<i>naturam possit habere</i>
<i>de Calidis in primo gra-</i>		129
<i>du 39. in secundo gradu</i>		<i>Cura contra quartanam</i>
<i>40. in tertio gradu</i> 42		<i>134 contra tertianam</i>
<i>in quarto gradu</i> 43		<i>134 contra quotidianas</i>
<i>in Chirurgia curis doctri-</i>		<i>febres</i> 135 <i>contra om-</i>
<i>na generalis</i> 143		<i>nes continuas febres</i> 136
<i>Confortantes res corpus</i>		<i>con-</i>

INDEX.

contra febres pestilentiales 138

D

de Demoniacorū, melancholicorum, & omnium morborum caducorum cura perfecta 124

E

Elementa quatuor quomodo extrahenda sint ab omnibus rebus 31

Essentia quinta quomodo ab Artista cognosci possit 26

Essentia quinta quomodo extrahenda sit ab omnibus plantis 29

Essentia quinta seu vegetabilis Mercurius quomodo haberi possit sine magnis expensis 27

de Extractione quintæ essentiae à plantis, & primo à vino 23

de Extractione quintæ essentiae theorica 15

Exuberationis aquæ ex-

tractæ à terra modus 255

F

de Figura prima quæ est de mixtione principiorum arboris philosophalis tantum 281 de secunda 285 de tertia 295

de Frigidis in primo gradu 47 in secundo gradu 48 in tertio gradu 49 in quarto gradu 50

H

de Humidis in secundo gradu 44 in tertio gradu 45 in quarto gradu 46

Humores purgantes res quæ 77

I

de Incerationis salis vel sulfuris cum oleo modus 262

de Indiuiduis declaratio 270

Indiuiduorum figura 272

Indiuiduorum tabulæ 273

Induratiuæ res quæ sint 81

Iuuentus pristina quomodo re-

I N D E X.

do restauretur 114

L

Lapidum omnium compositio concordat in induratione, fixatione, & umbra solis, & ignis communi decoctione, sed in quantitate ignis & aliarum rerum 14

Laxatiua medicinae qualiter administrari debent 140

de Leproforum cura scientia 120

de Liquefactione quae sit cum lunaria 258

M

Mercurius ex quibus eliciatur 274

Mollificatiua res quae sint 82

Morbi omnes à capite vsque ad pedes in generali quomodo curentur 115

Mordificantium scientia 93

Mortui, hoc est, illi de quibus ultimatè desperatur, quomodo suscitentur 118

Mundificatiuarum medicinarum scientia 88

O

Oleum aut alterius qualiter sit, & primò de prima liquefactione 257

P

ad Paralysem curandam scientia 121

Podagra & omne genus guttae quomodo curari possit 141

de Possibilitate quintae essentiae in genere 4

Practica arboris philosophalis 217

Practica operis minoris 225 & deinceps

Prima tabula intra figuram

Secundae 229

Tertiae 233

Quartae 235

Quintae 236

Sextae 238

Septimae 240

de Primo principio figurae

S 197 de secundo 198 de tertio 199 de quarto 200 de quinto

INDEX.

quinto 201 de sexto 202 de
septimo 203 de octauo 204
de nono 204 de decimo 205
de vndecimo 206 de duode-
cimo 207 de decimotertio
209 de decimoquarto 209
de decimo quinto 210 de
decimosexto 212 de deci-
mo septimo 214 de decimo
octauo 215
de Primo principio radi-
cis arboris 156 de secundo
158 de tertio 160 de quarto
162 de quinto 167 de sexto
170 de septimo 171 de octa-
uo 172 de nono 173 de deci-
mo 176 de vndecimo 180 de
duodecimo 184 de decimo-
tertio 186 de decimoquar-
to 188 de decimoquinto 189
de decimosexto 191 de de-
cimo septimo 193
de Principiorum huius
artis commixtione 280
Principiorū pluralitas
vtrum sit necessaria in L
300

Q

Quæstiões abstractæ ab ar-
bore philosophali 239

Quæstiones abstractæ à fi-
gura de S 343

Quæstiones figura qua-
drangularis 336

de Qualitatibus appro-
priatis in generali 56

Quinta essentia quomodo
haberi possit de minera-
libus 96 de diuisione il-
larum in generali 99 &

R deinceps

Reductionis aquæ exube-
rata aut mēstrui super
corpus suum modus 256

Reductionis humiditatis
arg. viui vel mēstrui su-
per terrā suā modus 260

Reductiōis modus in aquā
clarā, quæ dicitur oleum
261

Rerum diaforeticarū sci-
entia 90

Rerum quæ attenuāt sci-
entia 88

Rerum

I N D E X.

Rerum quæ incidunt scien- tia	90	T	Tabularū intra & extra figurā S declaratio	228
Rerum quæ obdormire fa- ciunt scientia	92		de Tabulis abstractis ab arbore philosophali, et à figura indiuiduorū	263
Rerum scientia qua ma- turant apostema	83		de prima	264
Res reperiussuæ quæ	91		de secun- da	265
S			de tertia tabula practica	267
Sciatica quomodo curari possit	140		de Tabulis abstractis à fi- gura S, quæ sunt extra	250
Scientia ad extrahendam quintam essentiam rerū omniū ad applicandum corporibus humanis	37		Terra qualiter magis sub- tiliatur	254
de Siccis in primo gradu 52 in secundo gradu	53		Theorica de declaratione principiorū figuræ S	197
in tertio gradu	54	V		
in quarto gradu	55		de Veneno infectis in potu vel alio modo curandis	134
de Solutione corporū	252		Veneno repugnantes res quæ	95
Somnij impedimēta quo- modo euitentur	114			
de Spasmi vera cura	139			

FINIS INDICIS.

RAYM VNDI
LVLLI DOCTISSI-
MI ET CELEBERRIMI PHILO-

SOPHI DE SECRETIS NATVRAE,

seu de Quinta essentia,

Liber vnus.

P R A E F A T I O.

*Eus gloriose, cum tuæ sub-
limis bonitatis ac infini-
tæ potestatis virtute, in-
cipit liber secretorū natu-
ræ, seu quintæ essentiae,
qui doctrinā dat eius extractiōis et appli-
cationis ad corpora humana, ad opera ter-
ribilia totius artis medicinæ procuranda,
et via philosophica finienda, qua occulta-
ta, et vera medicina occultatur, & etiam
metallorum transmutatio obstruitur: &
reſerata, quælibet eorum reſeratur, quæ
quidem est imago omnium librorum su-
per his tractantium, quæ Deus gloriosus*

B exhibe

exhibuit nobis, vt corpus nostrum à cor-
ruptibilitate quantum foret possibile per
naturam vsque ad terminum nobis con-
stitutum à Deo, & vt etiam ipsa metalla
imperfecta in perfectum aurum & ar-
gentum transmutentur. Et quoniam de-
siderium meum est, vt Artistæ huius ar-
tis Deum contemplantes per bona opera,
potius Deum intelligant, recolant, & a-
ment, pauperibus, viduis, orphanis ma-
le habentibus, sine precio magno vel mi-
nori succurrendo, & huiusmodi opera fa-
ciendo, vt non simus similes illi, qui Do-
mini talentum abscondidit, et ad finem sibi
commissum nō exhibuit, vt ait Matthæ-
us 26 capitulo. Confidēs enim in illo, qui in-
quit ad Moysen, Ero in ore tuo, vt te doce-
am quid loquaris, hoc secretissimū secreto-
rū ac ranorum arcanū, vobis viris Euan-
gelicis duximus declarandū, diuina vir-
tute inspirante, & ipsius infinita bonita-
te

PRÆFATIO.

te iuuante, modicam de ipsis principijs & regulis, ac de ipsius nature discursu facientes mentionem. Iam enim de omnibus istis satis plenè tractauimus in placeti visione, solùm enim principaliter nō curamus nisi de eius placito & cognitionis applicationis cōmodo, cuius ratioe præsentis libri exordiū incipimus ad ipsum summè metuendum, diligendum, recolendum & amandum.

At liber iste diuiditur in tres partes, vel distinctiones. In prima verò parte ponimus intentionem & cognitionem essentiae quintæ, & extractionem eius à quibuscunque rebus elementatis. In secunda parte ponimus modum practi-
candi & applicandi eam ad corpora humana. In tertia verò parte, damus modum practi-
candi cum ipsa in metallorum corporibus, scilicet, in eorum transmutatione in aurum & argentum.

B 2 Item

Item in prima distinctione duo facimus. Primo recitamus possibilitatem quintæ essentiae in genere. Secundo vero facimus quod prius dictum est. Et quia sacra scriptura est vnum de mēbris theologicis, ideo in primis duabus distinctionibus ipsam ponemus, & in distinctione tertia verba philosophica adiungemus.

DISTINCTIO PRIMA,
DE POSSIBILITATE QVINTÆ
essentiae in genere

Rdimur namque tibi fili, quòd necesse est tibi scire & intelligere proxima philosophorum principia, à quibus petita ratio accipit radicalitatem immediatè, & ex quibus immediatè Artista sua propria condat instrumenta, & iam sic fit quòd per huius libri processum aliquatiter consistit declaratum. Tamen in hoc capitulo in summa vna breui enucleare proponimus, & dicimus, quòd principaliter tria sunt

DE V. ESSEN. DIST. I.

sunt principia, cum quorū cognitione Artista huius artis operatur hoc quod vult, tam in medicina, quā in Alchymia metallica & lapidifica ad cōponendum hoc quod vult, sine hoc quod natura elongetur. Primum nanq; principium est materia, quam Artistam huius operis oportet cognoscere, per quod quidē medicina vel lapis accipit substantiale esse, quia si materia est talis sicut postulat natura, erit formæ acceptabilis, quæ per impressionis defectum elongari minimè potest, quando quippe virtus ibi operatur, quod est medium principale inter dictam materiam & alteras essentias, sicut tibi per processum huius libri dicemus. Secundum verò principiū est simplex valde respectu primi, cū sit primi medium, per quod quidem primum immediatè habet perfectionari. Tertium verò principium est essentiæ quintæ, à quibus virtutes septem dependent, operatiuę, informatiuę in quintis essentiis in inferioribus materialibus, quæ sunt mediata. Primum namque principium seu materia primi principij, sunt argentum viuum cum omnibus metallis suis alterabilibus in illa albatone quam in distinctione tertia reuelabimus. Itē principiū secundum, vel illius materiæ sunt lymphæ subtiles, in quibus resoluuntur limositates primi

B 3

prin-

principij in substantia mediocri & subtili materia, in qua verè minerales virtutes quiescunt. Quippe materia tertij principij est nimium essentialis existentibus virtutibus stellarum fixarum & non fixarum & earum aspectus: & istæ per quotidianas influentias infunduntur in materia appropriata cum arte secundi principij, quæ immediatè quiescit in virtute minerali tam in herbis & animalibus quàm in metallis. Causat igitur secundum principium, & est conueniens receptibile tertij, & omnium suarum virtutum descendendum à cælo, quæ sunt omnis rei generatæ perfectio & forma, sicut liquidè videtur per inherentiâ principia. Quod verò generat materialiter à primo unde exit virtus mineralis, quæ est essentia quinta elementalis, quæ est materia simplex, & hæc verè perfectionatur in accipiēdo formam per essentiam quintam cœlestem, quamque in ipsa influat & imprimat. Igitur hæc virtus media grauida à virtute acuta artificialiter per materiale refluentiâ perfectionalem cum suis virtutibus primi principij materiam ponit in esse perfectio per virtutem mediam mineralem, quæ est communis res lapidibus, & medicinis, & metallis, sicut plenè tractauimus in nostro Testamento modo generali in parte prima in capitulo quod incipit,
Nunc

Nunc fili mi obiectare poteris, &c. Referimus nanque tibi o fili mi, quod mineralis virtus sit communis lapidibus, metallis & plantis. Omnis enim differentia quam accipit vna ab altera, ipsa mouetur ab informatione, quæ administratur ei diuersimodè, quia vna informatione indiget dicta virtus in metallorum creatione, aut in generatione & eorum transmutatione in elixir, quæ quidem transmutatio, & informatio accipitur per gubernationem caloris extrinseci, qui mouet mineralem virtutem informatiuam, quærendo motum secundum cognitam intentionem operarij naturalis, sicut declarauimus in Testamento, & inferius declarabitur in tertia distinctione.

Præterea sumus de intentione vt breuiter tractemus super Testamentum & Codicillum, requisiti per dominum Regem Robertum illustrem. Item reliqua ved intentio formationis, qua dicta virtus mineralis indiget ad intentionem transmutandi metallorum materiam in lapides preciosos, fit cum magis lento calore extrinseco, & cum motu tardiori, qui formatur tam per calorem obrestem, quam per communem coniun-

etæ & diuersæ, sicut declaratum in nostro Lapidario existit.

Item reliqua verò formatio, qua dicta virtus indiget ad compositionem medicinæ, fit cum maiori calore, & cum repentinò motu.

Item fili mi ignorare non habes virtutē, quæ causatur, quare causatur per dictorum trium principiorum coniunctionem, & eorum deriuationem, cuius verò cognitio habetur per effectum principalem, qui venit à quantitate, & à qualitate distinctè, & etiam à motu cœli & stellarum, & rerum generabilium & corruptibilium motarum, & peream informatarum. Non verò dicimus quòd sit opus Artiste operari cum figuris & cœli imaginibus per cognitionem suorum motuum, sicut quamplures philosophi asserunt. Sed sufficit tibi habere cognitionem per influentiam caloris cœlestis informati per figuram cœli & stellarum, quorum ratione infunduntur virtutes in materia aptè appropriata, & illam recipit per naturalem Artistæ industriam cum resolutione quæ fit per artem naturæ similiter. Quæ verò mutat duram materiam ad principium naturæ suæ ad finem, quòd sit apta ad generationem ad recipiendum virtutes in aquis infusas fortium mineraliū virtutum, sicut ipsam & accipit & recipit virtutem informatiuam
embry-

embryonis. Et in isto passu philosophi fuerūt illusi ad illorum reprehensionem, qui cognouerunt, quomodo cœlestis virtus sit nimis communis omni elemētatæ naturæ, sua enim magna nobilitate omni tempore determinationem accipit, quoniam in rebus mixtis influitur tantum per artem sicut per naturam, & hoc quippe fit ratione virtutum naturalium, quæ sunt sibi subiectum & proprium retinaculum tali modo, quòd secundum proprietates materiæ, & eius speciem propriè recipiet eiusmodi virtutem, quod post talia condit per naturam, quæ pro miraculo reputatur.

Item notet quilibet Artista, quòd natura operari nō potest nisi ad minimarum successiōem, nec etiam potest recipere aliquas virtutes nisi successione suæ operationis, nec etiam possunt simul, nec constellationes possunt sufferre alicuius temporalis stationem punctuarij in certa virtute, quæ confestim non diuersificetur, etiam dato quòd posset. Tempus quidem constellationis est ita minimum ratione circulorum reuolutionis, quod antè transit de vna virtute in alteram. Cur quippe non sine cognitione suorum motuū, in qualitate & quantitate, imo per artem succurrimus ad accipendum & venandum virtutes

RAYMUNDI LEVELI

iam dictas cœlestes, cùm sint communes omnibus rebus inferioribus: & illas quoque includimus in aquis grauidis ex virtutibus mineralibus ad hunc finem, quòd in tempore modico possimus exhibere multas virtutes, & infigere in hoc quòd elixir, vel medicina humana, vel lapis preciosus venit ad terminum: & cùm dicta virtus communis quæ antea fuit atque deuenit de cœlo per cursum naturæ in materia prima, admisit de sua propria virtute in multiplicatione luminaris terrestris vaporabiliter sublimati cum ingenio artificiali: cum igne & diminutione ipsa per virtutem post instinctu naturali attractiuo virtualiter recipiet reliquas potentias terribiles, quibus impletur causa inuacua: & ingrediuntur per influentiam penetratiuam subtilem in alijs potentijs, in spiritali materia subtiliata in simplicitate per ingenium naturæ, & artis restauratiuæ.

Item intellige, quòd ista attractio virtutum simplicium sit simul virtutibus materialibus, quia ex eo operamur in locis materialibus nullo possunt tempore attrahere nisi concordantes materias, & similes in materiali natura. Sed in tantum in quantum operamur, & simpliciter in descensu cum impressio-

impresione, & virtutis influentia in dictis materijs, descendendo iam sic quòd non sit in tantum diuisa & hoc per magnam & potentem subtilitatem realium entium cœli & planetarum. Per quam verò accipiant generalem virtutem & communitatem in natura inferiori vsquequaque influente & in determinata materia. Tunc verò accipiunt certam determinationem per causam considerationis, quæ accipitur per materialia, quæ retinent illas sicut spiritus animæ. Et tunc sequendo virtutem sui generis secundum meritum materiæ, in qua influuntur. Et propter hoc basiliscus interficit, & fulgur numos liquefacit sine bur-
sæ lésione: totum autem hoc non est, nisi quintæ essentiae congregatæ & receptæ in vnum iam natæ in simplici materia elementorum, secundum quod materia vnius elementorum dominatur super alterum: secundum quod coadunatur per virtutes iam dictas operatiuas cum essentijs quintis elementorū in certa & propria determinatiōe potestatis, vt patet in basilisco & fulgure, quib' virtus est altioris elemēti simplicissimi in materia simplici, in quibus dictæ sex virtutes infunduntur, & ideo interficiūt subito etiā medicinę cōpositę in subtili & proportionata materia dictis
virtu-

virtutibus in instanti vel quasi mutant corpora humana, vel metallica, & hoc ratione supradicta probatur. Sed super basilisci naturam multi philosophorum considerauerunt in metallis operari cum materiae subtiliatione, & penetratione & retentione, & inspissatione dictae essentiae quintae intus in materia metalli, ut ex ipsa fiat elixir, quæ vera fuit in hoc. &c.

Verum tamen fili mi triplicem considerationem in principio secundi habemus. Primo in medicina humana.

Secundo in metallorum transmutatione. Tertio in lapidibus pretiosis.

In primo enim non consideramus nisi aquas aereas, in duobus vero ultimis aereas & terreas. Consideramus tamen specifico modo, ut patet per eorum libros, scilicet Lapidarium & Testamentum & Codicillum, ut infra videbitur in tertia distinctione, quia unius sunt naturæ, quæ in terra mittuntur, & alterius quæ ad aerem ponuntur. Quæ vero in terra mittuntur, habent virtutem fixatiuam & coagulatiuam. Et aquæ aereæ habent potestatem indurari & coagulari, ita in elixir sicut in lapides preciosos, secundum quod proportio naturæ materia vel ad elixir vel ad lapides iam dictos & quoad indurandum, fixandum vel

coa-

coagulandum, indigent forti virtute minerali sine aliqua ignitione multiplicata per cœlestes virtutes, quæ habent virtutem constrictiuam & imitantur proprietatem materiæ & loci, ideo ponuntur & inhumantur in loco terrestri, quia nullius alterius elementi locus ita competit. Per experientiam enim videmus, quod radij corporum cœlestium non ita vniformiter congregantur sicut fit in terra. Tanta est igitur virtus radiorum corporû cœlestium, qui influunt in terram, quod per vim ipsâ tantum rerum terribilium est productiua, quod narrari non potest, propter hoc quod est receptiuum, constrictiuum, firmitiuum, generale omnium illorum vniformiter in figuris, & formis diuersis subtilibus cum informatiuo adiutorio, quod sol eis dat virtute suæ circulationis & sui motus, quod est principale informatiuum immediatè totius naturæ inferioris, quæ in partes tres diuiditur principales, scilicet animalem, vegetabilem, & mineralem, sicut declarauimus in pluribus libris, & potissimè in libro de Intentione Alchymistarum & Codicillo.

Et propter hoc cùm terra sit locus, in quo radij omnes stellarum influunt virtutes proprias, & in quo cogantur, per quos influunt in ipsâ proprias virtutes operatiuas, & viuificatiuas.

cativas, sicut suarum sphaerarum centrum
& retinaculum principale suarum virtutum
in curia seita cum omnibus suis partibus, &
iam pars illa, quæ mortua est ad vitam reuer-
titur per partes coniunctivas cum cœlesti
virtute & eius spiritus. Et quidem plus e-
tiam dicimus quòd quomodo aquæ nostræ
in terram ponuntur, sicut tibi dicimus, ipsæ
trahunt suis proprijs virtutibus vires terræ,
quas verò accepit à cœlo cum sua virtute
propria plus de duobus archi projectioni-
bus, sicut ferrum trahitur per adamantem,
& hic retinetur, quia proprietas cœlestis est
virtutis, quòd quanto descendit in terrestri
elemento, tanto crescit per terram per spiri-
tum increscendi, & per spiritum per con-
densationem vsque inuenitur primum in
retinendo cum spissatione, cum hoc cer-
tum sit, quòd nullum terrestre corpus exi-
stens in sua solidatione, propriè non est a-
ptum ad recipiendum virtutem, nec illam
retinere, sicut refert donec quod in medio
essentially, quod est spiritus, qui est subie-
ctum animæ & à corpore primo acciperet ta-
liter quod dissoluatur.

Postea trahatur spiritus eius à ventre eius,
quoniam ita postulat ratio naturæ, & pro-
pter hoc tamen per nos per artificium simile
naturæ

naturæ materia propria & altissimo spiritu, in quibus virtutibus habent retinaculum corporis in spiritu per resolutionem trahuntur & apprehenduntur cum nostro spiritu, qui intus est in vitro, & inhumato in terra cum suo proprio appetitu cum condensatione, & cum tali spiritu congelamus argentum viuum vulgi improbatum argentum tam bonum, sicut de minera sine attendendo ignis calorem, qui dicitur communis sicut declarauimus in libro, qui dicitur, Experimentorum, qui liber est principalis, & clavis omnium librorum, quousque ad istum composuimus in hac arte. Intellige igitur fili mi, quid potest ipse facere cum sua constrictione in alijs materiis, cum sine igne nobilificat argentum viuum, quod est communis & rudis substantiæ per transgressum eius per medium ratione medii naturalis. Et cum hoc sufficit tibi modus generalis, aquarum tam vegetabilium quàm mineralium ad medicinam humanam & lapidem philosophorum, & lapides preciosos, & hæc est regula generalis.

*Nota &
lib. expi
m. l. v.*

*Theorica de extractione essen-
tiæ quintæ.*

Disco

Dicēto de intentione & consideratione
quintæ essentia rerum, nunc dicen-
dum est de eius extractione. Et primo à quin-
ta essentia vini incipiamus, cū ipsa sit virtus,
per quam omnis huius libri adimpletur ope-
ratio. Hoc est, in quo omnes laborauerunt in-
quirentes rem creatam aptam ad finem, qui
principaliter possit humanum corpus à cor-
ruptibilitate & à putrefactiōe & diminutione
seruare, quia hoc est quod omnes naturaliter
affectant, nunquam mori.

Secundariō, vt magisterium transmutatio-
nis metallorum & lapidum sit secundum rei
veritatem reuelatum, cū in quinta essentia
vini consistat totum. Nam vt ait Paulus de ho-
mine dicens in epistola ad Corinthios: Nam
quid sumus in tabernaculis nostris nisi iugū
miseriarum? scilicet ex infirmitatibus, eo quod vo-
lumus exspoliari, & esse cum Christo. hęc Pau-
lus. Quoniam pauci philosophi peruenerunt
ad notitiam rei talis & eiusdem, & ratio huius
est, quia medici & philosophi nostri tempo-
ris nihil faciunt nisi pecuniæ desiderio, & ad
finem honoris, quare Deus nequaquam vult
hoc illis conferre, cū sibi sint contrarij per
auaritiam & largitatem. Sed inquit noster phi-
lophus & veridicus Paulus ad Hebræos capi-
tulo quarto in fine: Constitutum est hominē
semel

semel mori. Sequitur, quòd fantasticum est querere rem ad corporis hominis perpetuationem: maximè, quia Genesis capite secūdo inquit Deus: Ne fortè Adam mittat manum suam & comedat de ligni vitæ fructu, & viuat in æternum. Emisit igitur Deus ipsum de paradiso &c. Et subdit: Et collocauit Deus Cherubim, flammeum gladium atq; versatilem habens in custodiam ligni vitæ. Esset igitur fantasticum affirmare, quòd Deus daret ei rem, vt perpetuaretur extra paradysum, quod prohibitū ipsi extitit. Hoc autem fili mi ex sacro textu ineffabiliter teneamus, quòd Deus vnicuique terminum vite præstituit, qui nullo ingenio humano pertransiri potest, vel quocunq; eius subsidio, Iob dicente: Breues dies hominis sunt, & numerus illorum apud te est. Posuisti terminos eius, qui præteriri nō poterunt. Ergo querere subsidium ad vitæ terminum prolongandum fantasticum est & inane. Restat igitur rem querere, quæ citra terminū vitæ nostræ possit corpus nostrum à putrefactione seruare, & infirmum curare, & deperditum restau-

C rare,

rare, donec veniat vltimata mors in termino præfixo ab altissimo creatore Deo. Ratio namq; naturalis nobis demōstrat, quòd corpus hominis nō potest per rem minus corruptibilem à corruptibilitate conseruari, aut ab infirmitate sanari, quàm per rem magis corruptibilē, cū corruptibilitas, & etiā defectus & perfectio cōtrariantur, nā vno simili addito sibi simili, facit magis simile. Nulla igitur res, quæ ad nō esse habeat inclinationem, conseruari potest per cōsimilem rem. Sed querenda namq; est res, quæ ad se habeat inclinationem, vnde quanto magis res inclinationem habet ad esse, tātō minus habet in se de cōtrarietate & corruptione. Sed nulla talis medicina multis reuelata est, in qua sit tanta perfectio appetitus ad esse, quod quasi miraculose effectū faciat mirabilem in humanis corporibus, quod reputatum quasi ad miraculum. Sed nulla medicina de mundo hoc poterit nisi nostrum menstruum vegetabile cœleste animal, quod dicitur quinta essentia: nam carnes à corruptione conseruat, elementatiua cōfortat, iuuentus

tus pristina per ipsam restauratur, spiritum viuificat, crudum digerit, rarum indurat, induratum rarificat, macrum impinguat, pingue debilitat, inflammatum infrigidat, infrigidatum inflamat, humidum desiccatur, siccum humectat quoquo modo, vna & eadem res contrarias potest operationes, solus actus vnius rei diuersificatur secundum naturam recipientis, sicut calor solis, qui contrarias operationes habet, quia lutum desiccatur, & ceram liquefacit. Actus tamen solis vnus est in se, neque quantum in se contrariatur. Item fili mī dictum fuit suprā, quod spiritus iste in subtili materia eleuatus, appetitū habet ad hanc complexionem, vel ad illam, quę per philosophos prima materia esse rerum asseritur. Namque sicut forma vniuersalis habet appetitum ad omnem formam, sic quinta essentia ad quamcunque complexionem, ex quo euidenter patet, quod quinta rerum essentia illius dicitur esse complexionis cui adiungitur, sicut si calidis adiunguntur calida, fit in eodē gradu & fortiori propter subtilem
C 2 materiam,

materiam, in qua sua forma, & actus eleuati sunt, cum quibus ita operatur, sicut basiliscus & fulgur, de quibus supra diximus. Hanc verò naturam aliqui dixerunt non esse calidam, neque humidam, nec frigidam, nec siccam, ex eo quia de sui natura cum omnibus cōcordantiam habet: qui verò in hoc errauerunt, contra quos nos formamus hanc rationē: Omne quod est, aut est intellectuale, aut sensuale, sed quinta essentia natura est, ergo &c. Non est intellectuale, cum in rebus vegetabilibus non sit intellectuale, nec in mineralibus, est igitur sensuale. Sensuale verò omne est cōpositum ex quatuor elementis, & quia cōpositum ex quatuor elementis, oportet quòd in quolibet elemēto elemēta sint actu, aliàs enim elemētata nō erunt cōposita, nisi ex accidentibus elementorum, & sic indiuidua erunt accidentia & non substantia, aut erunt cōposita ex alia substantia, praterquam elementorum, quod est impossibile. Præterea esset possibile, quòd actus alicuius accidentis inseparabilis esset sine subiecto proprio in aliquo indiuiduo, sicut caliditas ignis, quæ

quæ in indiuiduis impossibile est existere
 sine proprio subiecto suo, & hoc est im-
 possibile. Est igitur quinta essentia com-
 posita ex quatuor elementis, & in ipsa
 sunt actualiter omnia elementa cum om-
 nibus suis actibus. Sed omnia in ipsa sunt
 aggregata in tam subtili materia, & in for-
 ma tam subtili, & tam simplicitati appin-
 qua respectiuo modo, sicut in oculo bafi-
 lisci, vt per experienciã patet in curatione
 morborum, & in metallorũ transmuta-
 tione, & in preciosorum lapidũ confectio-
 ne. Non autem fili mi intelligas solũ de
 vna specifica nos hoc dixisse, sed in gene-
 rali de quibuscunque quinque essentijs,
 iuxta suum modum & operationẽ. Hanc
 verò naturam Philosophi fili mi vocaue-
 runt cœlum, quoniã sicut cœlum influit
 in nobis aliquando calorem, aliquando
 humiditatem, &c. sic quinta essentia in
 corporibus humanis ad Artistæ placitũ.
 Et quidam naturam istam ad vnum con-
 tractam dixerunt menstruum, quia men-
 strui proprietatem retinet, vt in libro ter-
 tio dicemus. Scimus namque istam natu-
 ram modernis esse occultam, & ipsos pe-
 nitũs

nitus de eius veritate nihil perpendere. Huic verò cœlo applicamus stellas suas, quæ sunt plantæ, lapides, & metalla, vt communibus omnibus in nobis vitā & salutem. Fili mi hanc naturam princeps medicorū Hippocrates scire medicis præmisit dicens in prognosticis: Est etiam quoddam cœleste, quod ipsum medicum præuidere oportet, cuius si tanta sit prudentia, sit admirabilius nimiumque stupendum. nonne illius est vt fieri rerum periculum omnino prohibeat, aut salutē competenti adminiculo tolerabilius faciat? quasi dicat, quòd sic. Certè fili mi, verum dixit Hippocrates, quia futurū periculum cuitari potest à corporibus, ex eo quia omnem incorruptibilitatem, ex qua infirmitas prouenire potest, expellit, & humores inæquatos æquat. Aut postquā infirmitatem prospexerit, cōpetenti adminiculo administrato tolerabilius facit, quia infirmum liberat Deus. Præterea fili mi, admirabilis est sapientia magistri hanc naturam cognoscentis, quia cum hac natura talia opera in medicina condidit quòd videatur miracula facere. Galenus

nus enim veritatem huius narrare noluit, quia ipse dixit, aeris dispositionem nos continentis, ut videtur in glosa prognosticæ. His etiã modernis reuelata est hæc natura per Ioannem Dainascenum in libro de simplicibus medicinis in principio dicentem: Nulla est causa quærenda nisi à cœlo, sed à quo cœlo assignare noluit. Sed solum tibi fili hoc est per nos reuelatum, ut Deum intelligas, ames & recolas, & sis memor finis tui, omnia ad honorem & laudem Dei applicando.

*HAEC EST PARS SE-
cunda primæ distinctionis primi libri,
quæ docet trahere quintam essentiam à
plantis, & primò à vino, unde incipit
Canon primus, qui intellectum
regulat in hac ope-
ratione.*

Non reputes nos mendaciũ dixisse
in hoc, quod de quinta essentia præ-
misimus. Quare fili scias, quòd nullus
C 4 moder-

modernorum sciuit, nec ad eius peruenit
notitiam, nec vidimus in diebus nostris,
quod quis intelligeret de hoc quicquam,
scilicet de secreto & magisterio eius. Igi-
tur in nomine domini nostri Iesu Chri-
sti, Accipe vinum rubeum vel album, &
sit de meliori quod poterit reperiri, vel
saltem capias vinum, quod non sit aceto-
sum quouis modo, neque parum neq; ni-
mium, & distilla aqua ardentem, sicut con-
suetum est per cannas brachiales eris, & po-
stea rectifica illam quater ad maiorem recti-
ficationem. Sed dico tibi, quod ter sufficit
rectificari, & bene cauere, ut spiritus com-
burens non exhalet, quia in hoc quamplu-
res errauerunt usque ad septies arbitran-
tes rectificari. Est autem tibi fili mi signum
infallibile, postquam videris, quod zuc-
charum madefactum in illa positum ad flam-
mam comburatur similiter aqua. Postquam
autem sic habueris aquam preparatam,
tu habes materiam, de qua quinta essentia
trahitur ad actum, quæ est vna principa-
lis, de qua intendimus in libro hoc. Acci-
pe igitur illam, & pone in vase quod cir-
culationis appellatur, vel in pellicano,
quod

quod dicitur vas Hermetis, quorum forma inferius apparebit, & claude fortissimè foramen cū olibano, vel mastice molli, vel viua calce mixta cum ouorum albumine, & ponas in fimo calidissimo per sui naturam, aut in vinacia, quibus nullus calor per accidens attribuitur, quod fili facere potes, si in quantitate magna posueris de qualibet istarum rerū ad angulum domus, quæ quantitas sit xxx. onera regularia. Hoc esse oportet, vt calor non deficiat vasis, quia si calor deficeret, corrumpetur aquæ circulatio, & quod quærimus nō fieret, si nō calor continuus ei administratus fuerit p cōtinuas circulationes, nostra quinta essentia separaretur in colore cœli, quod videre potes per diametralem lineam, quæ partem superiorem scilicet quintam essentiam diuidit ab inferiori, scilicet à fecibus, quæ sunt in colore turbido. Est autem natura ista quasi incorruptibilis & immutabilis, ex eo quia ad tantam glorificationē deueniet. Nam & ita habet respectu totius corporis mundi, illo modo quod per artificium mutari potest natura.

C 5

CA-

Quo continetur scientia, qualiter nostra quinta essentia ab Artista cognosci potest.

FActo per multos dies in vase circulatione inferius descripta, aut in vase Hermetis continuatio circulationis aperies foramen, quod cum dicto clausore obstruxisti, & si odor supra mirabilis exeat, ita quod nulla mundi fragrantia ei comparari valeat, in tantum, quod vas positum ad angulum domus miraculo inuisibili trahit omnes intrantes, aut vase posito supra turrim, trahit omnes aues, quibus omnibus odor naris attigerit, ita, quod circa seipsum stare faciat, tunc habebis fili nostram quintam essentiam, quæ aliter dicitur Mercurius vegetabilis ad tuum libitum, ut applies in magisterio metallorum transmutationis. Quod si non inueneris influxum attractionis, reclude vas ut prius, & pone in loco prius assignato, & stet ibi donec consequaris signum prædictum. Hæc verò quinta
essentia

essentia sic glorificata non habebit illum odorem, nisi corpus sit dissolutum in ea, & illum ardorem in ore tuo sicut aqua ardens: hæc quidem vocatur à Philosophis clavis totius artis philosophiæ, & tam cœlum quàm nostra quinta essentia, quæ eius adiutorio venit ad tantam sublimitatem, nobili forma sunt impleta, & subtilissimam materiam habent, ut per se solum, & cum stellis terrenis, quas supra diximus, faciat operator huius operis miracula supra terram.

CANON III.

*Qualiter nostra quinta essentia, seu vegetabilis Mercurius haberi potest
sine magnis expensis pro his, qui
altissimam paupertatem
observant.*

CONcreavit Altissimus nō solum in aqua ardenti, sed in omni planta, lapide, & metallo quintā essentiā quandam durabilem atq; mirabilem, atque etiam in anima-

animalibus, serpentibus, &c. Aperi igitur
fili intellectū, & intelliges veritatem, quia
res generabilis & corruptibilis statim de-
struitur postquam vi corruptionis rei &
elementorum contrarietate exhalat. Nam
hoc signum à vino accipere poteris, post-
quam cōuertitur in acetum, quia ab ipso
aqua ardens distillari nequit, nec per con-
sequens quinta essentia, cū quinta essen-
tia cum aqua ardenti & spiritu combusti-
bili trahitur, quæ quinta essentia dum est
in vino, vinum in sua virtute existit, sin
autem cōuertitur in acetum, & sic de alijs
similibus istis. Trahas ergo quintam essen-
tiam cum aqua ardenti, simul per cannas
brachiales, vt suprā diximus ex quocunq;
vino, quamuis turbato & feruido, præter-
quam ab aceto, cū in aceto non est aqua
ardens, nec per consequens quinta essen-
tia. Nam summa cautela est tibi fili talia
vina pro modico precio, quæ inueniuntur
habere, & facere vt suprā, quia quinta ei-
sentia, quæ quasi incorruptibilis est pro-
pter malam vini complexionem non cor-
rumpitur. Modus namq; primus & om-
nium principalis est, quem tibi superius
nomi-

nominauimus. Secundus est verus, quòd capias ampullam cum collo longo, & ex dicta aqua ardenti imple duas partes, & gyra collum ampullæ claudendo prius ipsum cum cera, vel dicto clausorio, ac deinde sepelias eam totâ in loco superius deputato, & stet ibi donec consequaris signum sæpe dictum, quam trahes perforando collum ampullæ. Caueas tamen in attractione eius à vase, quoniam statim miscetur quinta essentia cum fecibus, si fortè suauiter non eleuata est à loco circulationis per Artistam deputatum. Hæc vasa sunt illa, quæ tibi superius nominauimus, ex quibus fit magisterium, quæ ultra rostrum impleri debent aqua ardenti, & vasa ista habent formam cubitalem in longo, & in amplo mensurâ vnus palmi, & sint integrè facta & solida.

CANON IIII.

Qui docebit te extrahere quintam essentiam ab omnibus plantis, fructibus et radicibus, carnibus, ouis et sanguine.

EST aliud ex secretis naturæ, vt tu fili scias trahere quintam essentiam ab omnibus

omnibus plantis, fructibus, radicibus, carnibus animalium, & ouis, & auium, & sanguine, &c. Capias igitur quamcunq; rerum volueris, et teras bene fortiter in mortario, et pone ad putrefaciendum in vase per quadraginta dies, postea extrahas, et distilla aquam per alembicum ter vel quater, sic aquam ardentem fecisti, et in quolibet supradictorum vasorum pone ad circulandum, donec signum consequaris odoris prius iam dicti. Aut filtrahas à quacunq; istarum rerum quatuor elementa et aerem, et ignem pone in vasis iam dictis, et fac circulari, donec consequaris signum prædictum: grandissimum enim est opus factum in magisterio medicinæ. Omnes istæ quintæ essentiæ sunt quouis istorum modorum extractæ: in millecuplo enim plus operantur quàm earū medicinæ ante earum extractionem, taliter quòd pro miraculo reputatur apud vniversum orbem. Nihil quippe in omnibus quinque essentijs addimus, scilicet in earum extractione, nisi quòd per nouum artificium superflua debemus remouere.

CA.

CANON V.

*Qui docebit extrahere quatuor elementa
ab omnibus rebus, scilicet plantis,
animalibus, & metallis.*

CVM prætermittamus pro modico
tibi reuelare secretū, scilicet quali-
ter poteris elementa ab omnibus rebus,
scilicet metallis, plantis, & animalibus
extrahere. Et regula generalis est, quod
illa, quæ de plantis terenda fuerunt, te-
rantur, & post contritionem ponantur
in vase vitreo in fimo equino ad putre-
faciendū per mensem cum dimidio, quo
transacto, pone super vas caput suum,
& distilla aquam per balneum maris,
quod tibi inferius reuelabimus per figu-
ram vnā, quousque per balnei distilla-
tionem plus noluerit distillare, tunc tem-
poris extrahe cucurbitam à balneo, &
reitera aquā, quam distillasti super feces,
& gyra bene cum sigillo, et claude, et po-
ne ad putrefaciendum per decem dies,
postea extrahe, et pone desuper caput
alembici, et distilla per ignem cinerum,
quo-

quousq; noluerit plus per illā distillationē distillare. Tunc fili mi scias, quòd tu habes extracta duo elementa ad partē, nunc igitur vt diuidas illa, quę sunt aer & aqua, facies sic. Tu fili mi aquā illam quā per secundā distillationem distillasti, accipe, & pone in cucurbitā distillationis, & repone caput alembici & distilla in balneo, & illud quod distillaueris non est nisi aqua, quoniam per illum gradum caloris nihil aliud exit. Nam ignis balnei dicitur ignis primi gradus, & ignis cinerū dicitur ignis secundi gradus, & ignis ardens dicitur ignis tertij gradus. Fili valde utilis est ista sciētia graduum ignis ad illa cognoscenda potissimē in metallo propter caloris cōfusionem, & tunc fili aer manet in fundo vasis, quia non valuit per calorem secundi gradus exire, & tunc repone ad partem, & reitera aquam, quā ab aere extraxisti super feces, & fac sicut prius, & pone ad putrefaciendum in fimo per tantum tempus, sicut de aere fecisti, & pone ad distillandum in igne tertij gradus, & da sibi ignem, donec totus distilletur, & post hoc reitera ad distillandum in balneo, & exhibit aqua,

aqua, & ignis manebit in fundo vasis, quia non valet per illum calorem exhalare, & serua ad partem. Hæc quæ tibi diximus, de omnibus vegetabilibus intellige quæ in succo abundant. Et sic quoque facies in metallis, prius cum nostro menstruo illa resolvere facies sub fimo per vnam hebdomadam, & quòd mēstruum sit acutū cum vegetabilibus aliquib' illorum, quæ inferius in Quæstionario dicemus. Postquam verò fili metalla fuerint dissoluta pone ad distillandum in igne primi gradus & exhibit menstruum, & manebit calx metalli in fundo. Post hoc verò reitera super feces metalli de nouo menstruo ad pondera metalli; & pone ad putrefaciendum per mensem cum dimidio, & post hoc distilla sicut fecisti de vegetabilibus, sed qualibet vice adeas nouum menstruum super feces. Fili multæ fuerunt opiniones philosophorum in extractione elementorum à mineralibus, sed hic ponere non curamus, quia diuersimodè tractabimus in tertio libro.

*Acutū
mēstrui*

D C A-

CANON VI.

De calcinatione metallorum.

Flli multi philosophorum in aqua forti communi facta ex vitriolo & sale nitro sua corpora metallorum dissoluebāt, & per euaporationē trahebāt aquam illā, & calx corporū remanebat infravas, & postea cum aqua dulci cōmuni illā abluetā, & per euaporationem trahebant aquam illam. Et post illam calcem cum menstruo dissoluebant ad opera sua, quæ non secundum quod competebat sequebatur finem optatum. Ratio huius est, quia dissolutio, quæ fit cum forti aqua non est talis, sicut natura postulat, & quia etiam illi, qui talia fecerunt ignorauerunt vegetabilia nostrum menstruum acuentia, & etiam ignorauerunt aquam Mercurij vulgi, quam in compendio missam regi Roberto reuelauimus, quod compositum est super Testamento & Codicillo in parte illa, quæ tractat de compositione margaritarum sic conditarum, &c. Sed fili tibi reuelabimus in hoc capitulo calcinationes, in
qua

qua nullum metallorum amittit de specie, & menstruum infra modicum tempus ipsum resoluet. Et magisterium huius secreti tale est, quod tu fili capias aurum vel argentum in tenues laminas reductum, & accipe particulam cum tantūdem de argento viuo vulgi, & pone ad ignem lentum, & cum fumauerit mitte laminas, & moue cum ligno, & post hoc mitte in gazola in aqua quæ sit frigida, & si talis fuerit pasta, quod frangatur ad modum metalli campanarū, nisi reuertatur massa alembici, & dimitte euaporari plus de argento viuo, & iterum mittatur in aqua, & postquam dura fuerit, sicut dictū est, pone pastam in galaiade vt diximus cum quarta parte sui salis communis, & contere fortiter donec pasta & sal totum videatur sal nigrum. Accipe igitur fili istud sal, & pone in sublimatorio si volueris seruare argentum viuū, quod si nō, pone illum in quadam gazola, quæ ignē sustineat, & da sibi ignem donec videbis, quod totus Mercurius exhalauerit, vel sublimauerit. Postquam verò hoc compleueris mitte istud

D 2 sal in

sal in altera gazola, & superpone de aqua
feruentissima, secundum quod tibi vi-
sum fuerit, & misce cū quodam ligno,
& sal fundetur & vertetur in aquam ni-
gram, quam quiescere dimitte, & pōst il-
lam extrahe & mitte passim reuertendo,
donec tota euerfa fuerit, & calx remane-
bit inferius. Iterum supermitte de aqua
feruentissima, & fac sicut prius, & iterum
mitte sibi de supradicta aqua, donec exe-
at à calce clarissima, sicut missa fuit, &
tunc pone calcem ad desiccandum ad so-
lem, & habebis ipsum perfectissimè reda-
ctum in puluerem subtilissimū ad vsum
Artistæ cuiusvis. Item fili cætera metal-
la habent diuersum modum calcinatio-
nis, de Venere fit calcinatio sicut fit æs
vstum. Saturnus & Iuppiter calcinantur
cum sale communi præparato agitando
in alboth cum ligno & mittendo sal mo-
dicum, & post hoc abluatur, sicut di-
ctum est, cum aqua feruentissima, &
postea pone ad desiccandum & factum
est.

CANON

CANON VII.

In quo continetur scientia ad extrahendum quintam essentiam rerum omnium, ad applicandum illas corporibus humanis secundum quod opportunum fuerit.

DEus cœli talem contulit virtutem generaliter quintæ essentiæ, vt extrahas illam ab omni ligno, fructu, flore, radice, folijs, lapide & metallo, carne, semine & specie, quæ Deus conditor naturæ creauit, cuius quippe secreti magisterium tale est. Postquam fili vini quintam essentiam habueris à fecibus separatam, cum propria noueris posse extrahi omnis rei quintam essentiam infra tres horas, vt euitetur tantus labor, atque tædium tibi fili dilecte. Capias igitur in Dei nomine quamcunque rem, à qua volueris quintam essentiam separare, & mitte illam in nostram quintam essentiam vi-

D 3 ni,&

ni, & pone ad fortem solem invere, vel pone illam cum vase ad ignem leuem, & infra tres horas habebis quintam essentiam rei mixtam cum quinta essentia, quæ conuertetur in talem naturam, sicut res quæ sibi mittetur. Igitur si sit calida, si frigida, si humida, si sicca, si laxatiua, si stiptica, vel cuiusuis alterius conditionis & odoris fuerit, talis naturæ fit, quia ut suprâ tibi reuelauimus appetitum habet ad hanc complexionem, vel ad illam talem. Igitur quintam essentiam fili habebis sicut res quam tibi intromiseris talis odoris, saporis, complexionis, virtutis, operationis &c. & ideo fili maxima cautela est hæc in operatione medicinæ, ut cum vna & eadem medicina scias diuersas operationes facere, ad quam forsitan non peruenit operator duræ ceruicis, &c. Et sic fili cum cœlo nostro à stellis suis quas suprâ nominauimus, fiet per naturam quod reputabitur ad miraculum.

CA.

CANON VIII.

Qui docet, quæ sunt res calidæ in primo gradu simpliciter, vt talis naturæ reddatur quinta essentia nostra ad applicandum ad humana corpora.

HAÆnus fili verum plantarum secretum tibi pandemus, scilicet in earum complexione, & primo de calidis simpliciter in primo gradu, vnde fili medicinæ calidæ simpliciter in primo gradu sunt istæ scilicet:

Abfynthium	Flores nasturcij
Semen coriandri	Amigdalæ dulces
Borago	Auellanæ siccæ
Altea	Capparis
Atriplex	Folia Caryophillo:
Eupatorium	Cardamomum
Cancilla, id est Rapta	Licium
Sticados Arabi.	Styrax liquida
Tribulus marinus	Pulli columborū
Radix Peoniæ	Radix aristolochiæ
Semen altheæ	rodundæ
Castanea	Semen trifolij
Spica Celtica, Sandaracha, id est vernix	
Camomilla	Triticum
	D 4 Noces

Nuces	Panicum
Semen caulis	Sarcocolla
Mora matura	Iarus
Iuiube	Moschus
Ficus ficcæ	Vitrum
Cassutha	Caro camelina
Spica nardi	Vitulina
Folia lauri	Gallarum
Amomum	Anserum nouorum
Crocus	Phasianorum.

De istis quippe fili operare secundum
exigentiam, & talis complexionis virtu-
tis reddetur tibi quinta essentia nostra.

CANON IX.

De calidis in secundo gradu.

SI propter infirmitatem prouenientē
shalitus in tanto gradu frigiditatis
quòd medicinas in primo gradu calidas
operari non potest, applicet sibi medici-
nas in secundo gradu calidas, quæ sunt
hæc, quæ sequuntur, vt docet canon:

Polium	Ancilla, id est rapa
Prassium	Bulbi

Cen-

Centaurea minor	Carui
Catapucia	Tamariscus
Si	Amygdala amara
Reubarbarum	Dactyli
Lignum aloë	Mel nouum
Vuæ amaræ	Semen aneti
Citri semen	Rusti
Fœniculi	Apij
Asparagi	Petroselij
eorumque radices	Semen Peoniæ
Radix marathrū	Xilobalsamus
Daucus	Cortex citri
Semen vrticæ	Folia citri
Fænugræcum	Nux muscata
Semen pastinacæ	Phascoli
Semen raphani	Laccæ
Fistici	Vrina
Bdelium	Ambra
Flores croci hortulani	Vua matura.

Aperies ergo oculos tuos fili, & videas quibus rebus ex his indigebis ad magis calefaciendum ex eo, quo modo non sufficientes fuerunt tibi medicinæ, primo siue in primo gradu, & non vtaris medicinis, nisi prius scias in quo gradu sunt medicinæ simpliciter constitutæ, quia ali-

D 5 ter

ter nescies quid componis, vel quid das
infirmis.

CANON X.

*Qui docet, quæ res sunt calidæ in tertio
gradu ad affigendum eas in nostra quinta
essentia ad habendum quintam essen-
tiam calidam in tertio gradu.*

Flli in quo casu infirmitas nimix fri-
giditatis viget, indiges habere medici-
nas in tertio gradu calidas mixtas cum
cælo nostro, & nostra quinta essentia eius-
dem complexionis reddatur, & sunt hæc:

Seseli	Apij folia
Pix græca	Thimus
Enula	Sagapenen
Cyperus	Polypodium
Opopanarum	Chamædrijs
Cassia lignea	Iris
Chamæpitij	Galanga
Dictamus	Hyssopus
Piper longum	Hermodactylus
Samfucus	Siratus
Serpentaria	Sambucus
Ammi	Zedoaria
Assarum	Se: Ozimi
	Doronici

Doronici	Mentastrum
Nigella	Zinziber
Calamentum	Siler mondanum
Caryophylli	Pullegium
Cinnamomum	Assa foetida
Origanum	Costum
Ammoniacum	Rutha domestica
Folia oliuarum	Galbanum
Schoënoantho	Nux Indica
Mumia	Porrum
Lupulus	Castoreum
Centaurea mai	Saxifragia.
Gentiana.	Pix liquida

Cum ergo volueris applicare res calidas in tertio gradu propter nimiam frigiditatem superabundantem, applica coelo nostro, & talis virtutis efficitur.

CANON XI.

Qui docebit te quæ res sunt calidæ in quarto gradu, vt affigas illas nostræ quintæ essentiae, & cum opportunum fuerit, reuelabo tibi, quæ sunt medicinæ simpliciter in quarto gradu caliditatis & sunt hæc quæ sequuntur, videlicet:

Ruta

Ruta syluestris
 Piper nigrum
 Petroleum
 Anacardus
 Oleandrum
 Euphorbium
 Sal armoniacum
 Napellus
 Glychyrrisa
 Flos lupini
 Gūmi Arabicū
 Semen pastinacæ
 Coturnices
 Canna zuccharij

Nitrum
 Piretrum
 Vitrum adustū
 Semen sinapis
 Sulfur
 Carduusvisci
 Scamonea
 Flos fabæ
 Lingua auis
 Amygdalæ
 dulces
 Primula veris
 Lignū pastinacę
 Pisces recētes.

CANON XIII.

*In quo continetur scientia rerum humi-
 darum in secundo gradu simpliciter, vt
 quando infuerint tantæ siccitatis, quòd
 tibi sufficientes non fuerint res humi-
 dæ in primo gradu, applices illas,
 quæ in secundo gradu humi-
 dæ fuerint, vt tale red-
 datur cælum
 nostrum.*

Con-

Congruum est fili vt tibi reuelemus,
quæ sunt humidę res in secundo gra-
du simpliciter, vt talem reddas nostram
quintam essentiam, cum necessarium fue-
rit, & sunt istæ quæ sequuntur:

Semen maluæ	Chrysomela
Endiuia	Semen lactuæ
Perfica, Asparagi	Lactuca agrestis
Zicion	Lactuca
Cicorea	Flos Nymphæ
Malua	Aleos epaticus.

Ex his igitur fili applica quintæ essen-
tiæ nostræ cum medicinæ humidæ in pri-
mo gradu non fuerint sufficientes ad era-
dicandum siccitatem peccantem.

CANON XIII.

*Qui docet, quæ sunt res humidæ in ter-
tio gradu, vt cum necesse fuerit habeas
earum cognitionem ad illas appli-
candum cælo nostro, vt ha-
beas cælum nostrum hu-
midum in tertio
gradu.*

Fili

Fili mi cūm videris, quōd fīccitas tā-
ta est, quæ per medicinas humidas in
gradu secundo extingui non potest, appli-
ca medicinas humidas in tertio gradu cœ-
lo nostro, quæ sunt hæc quæ sequuntur:

Semen gal.	Flores violæ viridis
Poma viridia	Satyriones (gia)
Phylocaparō,	Eruca Aquitua, alij,
Radix pastinacæ	Castoreū. alij nō habēt
Flores violę cœlestis	Semen lini
Flores papaueris	Fruct' papaueris albi.

Hæ sunt res humidæ in tertio gradu
simpliciter, has affige in cœlo nostro vt vi-
guerit necessitas.

CANON XV.

*Qui docet quæ sunt res humidæ
in quarto gradu, vt affigas illas
in cœlo nostro ad applican-
dum illas corporibus
densis propter nimi-
am fīccitatem.*

Ratio naturæ est fili, vt reuelem tibi,
quæ sunt medicinę humide in quar-
to gradu, vt affigas illas in cœlo nostro, vt
influxat

influxat in nobis humiditatem quàm plurimam, cùm necesse fuerit, & res humidæ in quarto gradu simplicitatis sunt istæ, quæ sequuntur:

Aurelia	Lactaria
Cerebrum columbi	Argentum viuum
Scinci	Gamelion
Mercurialis	Cerebrum gummici.

Hæ igitur medicinæ reddent cœlum nostrum humidum in quarto gradu, quas applica secundum exigentiam & vires patientis. Dicto verò de medicinis humidis quæ complexionem habent humidam scilicet aeream, nunc restat vt dicamus de habentibus proprietatem aquæ, ex eo quia post aerem sphæra aquæ per primam causam situata est, procedendo secundum ordinationem quatuor graduum, sicut in alijs. &c.

CANON XVI.

*In quo continetur scientia rerum
frigidarum, & primo de
frigidis in primo
gradu.*

Hoc

HOc est vt nostra quinta essentia reddatur frigida in primo gradu, reuelabimus tibi medicinas dictam habentes complexionem, quæ sunt hæ quæ sequuntur:

Grana salicis

Pruna

Fabæ virentes

Hordeum

mundum

Herba acetosa

Tamarindi

Flos rosæ viridis

Pira bene matura

Arthasia

Has medicinas applicabis cœlo nostro, vt reddatur frigidum in primo gradu, vt scias ipsas cœlo nostro applicare, cum necesse fuerit vt influat super nos frigiditatem primi gradus. Fili, si tibi propter nimium calorem non sufficerent medicinæ frigidæ in primo gradu, applica cœlo nostro res frigidas in secundo gradu, postea facias applicationem secundum quod tibi videbitur, & medicinæ sunt istæ, videlicet:

Berberis

Malagranata dulcia

Arnoglossa

Flossa salicis

Pentaphyllon

Litargirium

Mora imatura

Chrysolachanō.

(A

CANON XVII.

Qui docet quæ sunt res frigida in tertio gradu, vt quando non sufficientes fuerint medicina frigida in primo & secundo gradu, quod applies illas, quæ sunt in tertio gradu, vt scias remedium adhibere caliditati dominanti.

HActenus fili reuelabimus tibi, quæ sunt medicina frigida in tertio gradu, vt quando infirmitas fuerit tantæ sic citatis, quod illi non sufficiant medicina primi & secundi recurras ad ista, quæ sunt tertij gradus, & sic remedium adhibeas, & sunt quæ sequuntur, scilicet:

Virga pastoris	Melones
Psilium	Omnes sandali
Citrulli	Paritaria
Hypocistis	Cucumeres
Vua milana	Portulaca Semen eius
Sorbæ	Spodium
Plantago semen eius	Poma.

Medicinas istas applicaba celo nostro, &
E habebis

habebis ipsum frigidū in tertio gradu, &
utere illo dum fuerit opportunum.

CANON XV III.

*Quid docet, quæ sunt res frigida in quarte
to, & utaris illis dum fue-
rit necesse.*

Flli mi certum sit tibi, quòd multorū
fuit opinio, quòd nulla res erat in
quarto gradu frigiditatis cōstituta per na-
turam, contra quos istam facimus ratio-
nem. Omne elementum, vel quæcunque
alia res appetit esse in maiori perfectione,
quàm sua natura capere potest, cuius rati-
one elementum quodlibet in elementa-
tis appetit quartū punctum simplicem,
ut suum contrarium reprimat, vel saltem
ei adæquetur per resistantiam, ut esse suū
nō priuetur ab indiuiduis. Si igitur aqua
per naturam non inuenitur in indiuiduis
in quarto gradu, sicut in primo, secundo,
& tertio, aqua non appeteret maiorem
perfectionē simplicitatis, quàm in indiui-
duis habere potest, & sic similitudo suæ
simplicitatis in maiori gradu multiplica-
ta esset ei per naturam odibilis, & suum
contra-

contrarium esset illi amabile, quod est impossibile. Præterea nullus morbus calidus in quarto gradu esset curabilis, quod est inconueniens & contra finem medicinæ. Item esset ipsa aqua destructa contra, & ideo regula, quia non transmutent extra se similitudinem suam per modum sue perfectionis & suarū partiū & cum similitudinibus dictarū partium operatur in indiuiduis. Ratio huius est, quia talem defectum natura bonitatis & virtutis &c. nō consentiret, cū ista naturaliter appetāt multiplicari in maiori perfectiōe entibus realibus quā esse potest secundum suam naturam, quorum contrarium ageret aqua, si nō esset reperta in quarto gradu in rebus naturalibus, quod est impossibile. Fili mi multa alia inconuenientia sequi possent ex eorū opinione, sed illa dimittimus causa breuitatis, vnde res frigida in quarto gradu sunt istæ quæ sequuntur:

Opium

Hyosciamum

Cicuta

Semen eius

Semen eius

Mandrāgora

Camphora

Semperuiua

Ebenus

Semen papaueris

E 2 Aqua

Aqua eius

Salamandra

Mucilago psyllij

Barbassus

Has quippe res applica cœlo nostro, & habebis ipsum frigidissimum. Diximus de medicinis frigidis secundum ordinem quatuor graduum. Et quia post omnium elementorum sphaeras sphaera terræ situata est ultimo, ideo de rebus siccis ultimò dicendum est.

CANON XIX.

Qui docet quæ sunt tres siccae in primo gradu.

ORdine præmissò fili tibi rerum siccarum reuelemus ut affigas nostro cœo, & primò de siccis in primo gradu simpliciter, & sunt istæ scilicet:

Spuma maris

Argilla

Caro caprina

Caules

Caro bouina

Turtures antiquæ

Fabæ siccae

Caro ceruina

Columbi antiqui

Amylum

Caro camelorum

Caro omniū auiū
quæ habitāt in aquis

Thucia

Caro leporis

Affige ergo fili has medicinas coelono
stro,

stro, & habebis ipsum siccum in primo gradu, vt vtaris illo, cum opportunum fuerit. &c.

CANON XX.

*Qui te docebit, quæ sunt res siccae in secundo gradu, vt cum tibi fuerit necesse applices illas nostro cælo, vt in-
fluat in nobis siccitatem
in secundo
gradu.*

Elli quando infirmitas tam humida fuerit, quod tibi non sufficiant res in primo gradu siccae, addes istas cælo nostro quæ sunt in secundo gradu siccae, scilicet:

Risum	Cortex thuris
Thipus. alij nō habent	Balaustia
Cortex orni	Lapis lazuli
Testa malignanat.	Xylobalsamus
Lapis Armenus	Vberi ro. siccae
Flos rosæ. sic.	Mesphilæ maturæ.

Has quippe res affige in cælo nostro ad magis deficcandum.

E 3 CANON

Qui docet, quæ sunt res siccæ in tertio gradu, ut scias illas applicare cælo nostro, ut fiat illius complexionis, & sic applices ipsum in corporibus humanis, cum tibi videbitur.

Flli cum tibi videbitur, quod infirmitas tanta est multiplicata in humiditate, quod tibi non sufficiant medicina siccæ in primo & secundo gradu, applicabis illas, quæ sunt siccæ in tertio gradu, quæ sequuntur:

Masticæ	Acetum commune
Charabe	Succus maluæ
Olibanum	Pira sylvestria
Myrrha	Ga.
Cinnabar	Scoria ferri
Asphaltum	Ferrugo ferri
Sanguis drac.	Pulmo vulpis
Bolus Armenus	Juniperus
Fructus iuniperi	Fructus fauinæ
	Galle

Galle Flos sambuci

Flos Ebuli ebulus

Has affige in cœlo nostro, & fiet sic-
cum in tertio gradu.

CANON XXII.

*Qui docet, quæ sunt res siccæ in
quarto gradu vt istas appli-
ces cœlo nostro, & fiet
siccum in quarto
gradu.*

Arsenicum album Capitellum

Arsenicum rubeum Omnes mirobalani

Azarnech Cortex ilicis

Azarchon Coagulum

Aes Thucia

Flos æris Sal præparatum

Glandes virides Puluis Asphodeli

Alumen rochæ Alumen plumæ

Folia daruich Cortex vberi

Diximus dealiquibus medicinis & ea-
rum simplici complexione secundum di-
spositionem quatuor graduum simpli-
citer, vt Artista per istas, quæ hic ponun-
tur alias inuestigare sciat secundum

E 4. complexio-

complexionem, saporem, odorem, pondositatem & leuitatem ad faciendum diuersos effectus in corpore nostro. Nunc congruum est vt dicamus in generali de qualitatibus appropriatis, vt Artista cognoscat, quæ sunt simplices qualitates & propriæ, & quæ appropriatæ, & quæ qualitates sunt graditæ in rebus naturalibus, vt cognoscatur vnus medicinæ compositæ finis ex multis in diuersis medicinis compositis. Et vt sciatur quid homo dare debet, vel auferre infirmis.

CANON XXIII.

In quo continetur præfata doctrina.

Valde hli mi meditatur, vt reuelamus qualitates rerum proprias & proprietates, scilicet in quo gradu existere possunt secundum naturam, vt destruantur multorum opiniones, qui duas qualitates in vna & eadem re dixerunt in eodẽ gradu existere, sicut in pipere, quod dixerunt calidum & siccum in quarto gradu,

gradu, & castoreum, quod dixerunt calidum & siccum in quarto gradu. Contra quos fili talem fundamus rationem. Quatuor massæ principales, quæ sunt quatuor elementa, sphaeras proprias habent, ubi natura cuiuslibet maior est quam in aliorum sphaeris, quamuis illi quodlibet elementum sit in alterius sphaera, scilicet vnum per sphaeras omnium & omnia per sphaeram vnius. Hoc autem fili natura orbis fabricat, ut ex mixtione eorum oriantur indiuidua sphaerarum, in quibus elementa actualiter existant, ut supra probauimus, quæ esse non valerent si mixta vicissim non essent, quoniam fili si mixtio vniuersalis orbis deficeret elementis, deficeretque mixtio specialis, atque indiuidualis, quoniam deficiente generali venit particulare in sui ipsius corruptionem. Denique quodlibet elementum, ex eo quod iuxta sui naturam in propria sphaera sua complexio maior est, ut caliditas, quæ maior est in sphaera sua ignis quam siccitas nec aliqua aliarum complexionum, & sic de alijs.

Item fili quodlibet dictorum elementorum

E 5 rum

rum habet proprium subiectum in indi-
uiduis specierum, in qua sua caliditas ma-
ior est quàm qualitates aliorum elemen-
torũ, sicut fili in pipere, in quo magis vi-
get proprietas ignis quàm in croco, & in
aloe, in quo magis est de complexione ae-
ris quàm in mirobalanis, & sic de alijs re-
bus similibus istis, vnde facio istam ratio-
nem. Omnem effectum consequi oportet
naturam suæ causæ, si igitur ignis, qui est
causa omnium rerum calefactibiliũ ma-
iorem sui proprietatem habet in sphæra
sui, & sua proprietas ibi magis reperitur
quàm proprietas aliorum, sicut in rebus
calefactibilibus de cõplexione ignis, opor-
tet quòd maior sit caliditas quàm humi-
ditas, vt appareat concordantia in differē-
tia existens inter causam & suum effectũ,
& vt appareat differentia inter rem calide
complexionis & rem humidam, vel siccā
&c. Quia si vna res haberet in se duas com-
plexiones æquales, sicut in pipere calidi-
tas & siccitas, si essent in eodem gradu,
esset piper æqualiter siccum, sicut ca-
lidum, & sic est possibile habere has duas
complexiones æquales contra frigidita-
tem, &

tem, & sic possibile esset quòd frigiditas & humiditas essent æquales contra caliditatem & siccitatem, quod est impossibile, quia sic non inueniretur aliquod speciale indiuiduum, in quo qualitas vnius elementi esset prædominans, vt denominationem caperet ab illo, sicut piper, quod denominationem accipit ab igne, quia calidum. Aloes quod denominationem accipit ab aere, quia humidum. Mandragora ab aqua, quia frigida. Miobalanus à terra, quia siccus. Hoc autem est impossibile, quia sequeretur irregularitas in indiuiduis naturalibus, ex eo quòd non haberet magis instinctum ad qualitatem vnā quàm ad aliam. Ex quo fili notare potes, quòd sicut quodlibet elementum dominationem propriam secundum suam naturam habet in sua propria sphæra, in qua alterum non habet ita magnam dominationem, sicut habent propria indiuidua substantialia, in quibus magis qualitas vnius elementi prædominatur alteris. Exemplum, natura ignis est

est calidus propriè, siccus à proprietate. Nam caliditas maior est in igne quàm siccitas, quoniam proprietas maior est in qualibet re quàm appropriata. Sic enim fili est in indiuiduis, quæ oportet habere vnā propriam qualitatem aliam appropriatam, ex eo quòd effectus suæ causæ correspondere debet. Hoc probatur fili mi per regulas duodecim, quia si ignis qui est causa alicuius calefactibilis, est calidus & siccus, ignis in illo calefactibili non potest transmittere extra se similitudinem suam, nisi cum suo calore & siccitate, & per modum naturæ caloris, & siccitatis, & iterum aliarū complexionum. Sic igitur in indiuiduo per ignem causantem oportet maiorem esse caliditatem quàm siccitatem, & sic siccitas depressior. Et sicut diximus de igne, ita intellige de alijs qualitibus elementorum, sicut ignis in sua sphæra propria est forma, vt alia elementa sunt materia, quia calefacta sūt sua propria qualitas in indiuiduis naturalibus existens est forma extensa, & diffusa super omnes alias elementorum, & qualitates, quæ sunt igni.

Ex

Ex quo fili multum bene concluditur ipsam qualitatem ignis in subiecto ignis maiorem esse quam alteram qualitatum, & sic talis qualitas in simili subiecto est rex, qualitas verò quæ magis concordat militem dicimus, vltima verò qualitas quæ primæ contrariatur, sclaua. Exemplum fili tibi dabimus, vt facilius possis intelligere mouendo teipsum ad obiectandum. Nam piper est calidum propriè, sic cum à proprietate, caliditatem verò maiorem oportet esse in illo quam siccitatem, nec humiditatem, nec frigiditatem. Est ergo in pipere caliditas rex, nunc verò quia siccitas magis cum igne concordat quam altera aliarum, est siccitas in igne, vel pipere regina. Et quia post siccitatem humiditas cum caliditate concordat, humiditas in pipere est miles. Et quia frigiditas caliditati contrariatur, est aqua seu frigiditas in pipere sclaua, & ideo vltimò siccitas est in subiecto igneo. Fili secundum conditionem maioritatis & minoritatis situati sunt gradus in rebus naturalibus, sicut fili piper habet quemcunque gradum caliditatis, ista caliditas est in illo maior, vt

suprà

suprà probauimus, ergo alia minores illa propria, & sic sequitur distinctio æqualitatis indiuiduorum, quam aliqui asserunt esse impossibilem. Nunc fili quia regina magis cum rege concordat quàm miles nec sclaua, reginam oportet esse maiorem in regia domo quàm miles nec sclaua. Et ideo quia regem regina sequitur, & non est tanta sicut rex, illa minor est & vno gradu inferior quàm rex, & cognominatur tertia. Et sic siccitas in pipere est in tertio gradu. Et post reginam miles maior est in domo regis, illa minoritas dicitur alius gradus inferior. Inferius quidem dicitur secundus, & sic in pipere est humiditas in secundo gradu. Item quia post militem sclaua minor est in domo regis quàm nullus alius, illa minoritas alter gradus inferior isto dicitur, qui nominatur & primus. Et sic fili concluditur, quòd piper est calidum in quarto gradu, siccum in tertio, humidum in secundo, frigidum in primo. Et sicut diximus fili de pipere, quòd habet complexionem igneam, sic potes dicere de alijs rebus & qualitatibus respiciendo

ciendo maioritatē cōcordantię. Præterea
 fili scias, quòd non omnis res natura-
 lis habet quatuor gradus in se integrè,
 sed ex illis habet degradatè. Et ad me-
 lius intelligendum formamus puncta
 quatuor in quocunque gradu cuiuslibet
 qualitatis, quæ quidem puncta sunt tan-
 quam mediū, per quod mouetur intelle-
 ctus ad intelligendum res quantū habent
 de vna compositione vel de alia. Fili valde
 est confusa doctrina de gradibus, adeo,
 quòd non est scientia in mundo, quæ tam
 parū sciatur, sed hīc in summa breui bre-
 uiter tractabimus. Et primò dicimus,
 quòd res quæ sit calida in quarto gradu,
 omnes alios gradus habet integros, & sic
 de humidis, frigidis &c. Sed res quæ sit in
 tertio gradu calida, est in secūdo sicca, & in
 primo humida, & in duob⁹ pūctis frigida.
 Res quæ est in tertio gradu humida est fri-
 gida in secundo, calida in primo, sicca in
 duobus pūctis primi gradus, & sic de alijs.
 Itē res quæ in secūdo gradu est calida, est in
 primo sicca, & in tribus punctis alterius
 gradus humida, cū duobus punctis frigi-
 da. Itē res quæ est in primo gradu calida, est
 in tribus

in tribus punctis alterius gradus humida,
& vno puncto vniuersaliter frigida. Et si-
cut posuimus exemplum de calidis, ita po-
tes de humidis dicere, & etiam de alijs.

Item fili multæ & diuersæ opiniões fue-
runt in hac intentione super calidum in
primo, & calidum in secundo, & calidum
in tertio, quia fili mi in vno indiuiduo est
caliditas in tertio gradu, & altera in eo-
dem, sed differunt secundum actionem &
passionem, quando in vno indiuiduo est
forma regina, regina verò sub rege pati-
tur, rex verò in quocunque indiuiduo est
forma, regina verò miles & sclaua sunt
materia. Non est ergo æqualis actio vnus
qualitatis existentis in diuersis indiuidu-
is ratione supradicta. Et de hoc intellige
secundum applicationem simplicem &
singularem vniuscuiusque, non autem se-
cundum multarum aliarum medicinarū
congregatarum ad vnum finem. Et de
hoc dabimus tibi exemplum. Squilla verò
vel thutia quæ est calida in tertio gradu,
& agnus castus calidus in tertio, si quod-
libet eorum applicetur ad nostrum cor-
pus, maiorem caliditatē influit in nobis
agnus

agnus castus quàm thucia. Ratio huius est, quia caliditas in agno casto est rex, in thucia verò regina. Et quia rex maioris potestatis est quàm regina, igitur &c. Item quia caliditas in thucia est terrificata, & stat secundum passionē, in agno casto secundum actionem, & quia maioris naturæ est res agens quàm patiens, igitur &c. Item quia in thucia caliditas habet duos punctos frigiditatis sibi contrariantes, in agno casto verò solummodo habet duo puncta vnius gradus contraria. Item quia caliditas existens in thucia, deficcatur ultimo modo, quia inseparabilis à natura illius & siccitate formata. In agno casto verò calefacit plus quàm deficcatur, quia ibi caliditas rex est, & à nullo formata est, sed siccitas in illo est ignificata, & post per naturam caloris calefacit, & postea deficcatur, quia in quacunque re naturali prius in seipsa oportet esse actum propriū & coessentialē illius quàm appropriatus, & etiā caliditates submissæ in aliquo individuo formata aliqua natura prius sunt in corpore nostro agendo secundum naturam formæ quàm formatæ existant per suam,

E sicut

sicut caliditas ignis, quę ignificat terram. Terra verò existens in igne prius calefacit, secundò desiccatur, hoc verò fit, quia natura ignis, cui submittitur siccitas, mouet siccitatē secundum naturam suę ignificationis ignificabilantis & ignificatę. Ecce ergo fili quę differentia est inter calidū in tertio gradu, & calidum in tertio, & sic de humido & frigido & sicco. Non autem est sic fili in compositione multarū medicinarum ad vnum finē, quia qualitas qualitatem iuuat, gradus gradū, punctus punctum. Exemplum, quędā medicina componitur ex aloē, pipere longo, rosīs siccis, mastice, gariophilo, succo fœniculi, & scamonea. Nunc verò graduamus talē medicinam. Aloes est humidū in secundo gradu, frigidum in primo, calidū in duobus punctis gradus, & siccum in vno puncto vnius gradus. Piper longum est calidū in tertio, siccum in secundo gradu, humidū in primo, frigidū in duobus punctis vnius gradus. Rosę verò sicę sunt sicę in secundo, calidę in primo, frigidę in duobus punctis, humidę in vno puncto. Mastix est siccus in tertio, calidus in secundo, frigi-

frigidus in primo, humidus in duobus punctis. Gariophiliverò sunt calidi in tertio gradu, sicci in secundo, humidi in primo, frigidi in duobus punctis gradus. Succus foeniculi est calid⁹ in primo, siccus in tribus punctis, humidus in duobus, frigidus in vno puncto. Itē scamonea est calida in quarto gradu, sicca in tertio, humida in secundo, frigida in primo. Nunc ergo videamus, quot gradus & quot puncta habeamus de vna qualitate, & quot de alia, & sic iungamus gradus & puncta, vsquequo ex omnibus istis habeamus vnum gradū simplicē, cuius naturę debeamus medicinā. Prius verò videam⁹ de calidis qualitatib⁹, & omnes gradus diuidam⁹ per puncta, post iungamus puncta de quatuor in quatuor, & faciamus gradus. Nam in aloē sunt duo puncta caliditatis, in pipere lōgo duodecim puncta, in mastice verò habemus octo puncta, in gariophilis duodecim puncta, in foeniculo verò habem⁹ quatuor puncta, in scamonea sexdecim puncta. Sic filii in ista medicina sunt quinquaginta octo puncta calida. Itē in aloē habem⁹ quatuor puncta frigiditatis, in pipere longo duo puncta, in rosis

alia duo, in mastice quatuor puncta, in gariophilis duo puncta, in succo fœni vñ punctū, in scamonea quatuor puncta, vnde habem' in hac medicina nouēdecim puncta frigiditatis. Itē in aloē habemus octo puncta humiditatis, in pipere quatuor puncta, in rosis vñ punctum, in gariophilis quatuor puncta. Item in fœniculo habemus duo puncta, in mastice duo puncta, in scamonea octo puncta. Et sic habemus in hac medicina vigintinouem puncta humiditatis. Itē in aloē habemus vñ punctum siccitatis, in pipere longo habemus octo puncta, in gariophilis alia octo, in mastice duodecim puncta, in rosis quatuor puncta, in fœniculo tria puncta, in scamonea duodecim puncta, & sic habemus in hac medicina quadraginta octo puncta siccitatis. Nunc verò iungamus omnia puncta, & primò puncta caliditatis, quæ sunt quinquaginta octo, & frigiditatis nouēdecim puncta, item de humiditate vigintinouem puncta, item de siccitate habemus quadraginta puncta: nunc demus vñ punctum contrarium alteri contrario, & postea puncta duarum qua-

qualitatum, quæ necesse habent esse concordantes, quæ supererunt illis dabimus medicinam. Nunc fili nouemdecim punctis frigiditatis demus alteri nouēdecim puncta caliditatis, & sic de quinquaginta octo punctis caliditatis restant triginta nouem puncta. Item de humiditate habemus viginti nouem puncta, nunc istis viginti nouem punctis demus alia viginti nouem siccitatis, & de quadraginta octo punctis trahēdo viginti nouem, remanēt nouendecim puncta. Nunc igitur de caliditate habemus triginta nouem puncta caliditatis, & decē & nouē puncta siccitatis, nūc ergo à trigintanouē trahendo decem & nouē humiditatis, quæ alijs pūctis damus, manēt viginti puncta. Ex istis igitur faciamus gradus, scilicet ex istis quatuordecim punctis, nā vni gradui dando quatuor puncta sunt tres gradus & duo pūcta, & sic medicina est in quarto gradu calida, nō in summitate quarti gradus, sed in medio quarti gradus, vel in duobus punctis quarti gradus. Ex quo fili patet, quòd multæ sunt cōpositæ medicinæ, quæ vltimatū quarti, tertij, secundi, primi gradus

F 3 non

nō habent, quia mittunt vnum punctum vel duo puncta in cōpositione propter generationē & corruptionem ad vltimatum finē ex omnibus resolutū in medicina cōposita. Ex quo pater ista quæ suprā dixi, scilicet quod ex vna qualitate depressa multiplicata cū altera agēte resoluta quædam qualitas vltimata in medicina, quæ est forma, ex eo quia vna qualitas aliam iuuat similem sibi. Ex quo fili est tibi reuelatum, quod vna qualitas, quæ secundum simplicitatem indiuidui, hoc est medicina simplicis, est patiens, secundum compositionem est agens, & è contrario multum est tibi fili ista doctrina necessaria in medicinis in quibuscunque artis medicinalis vtentibus ad componendum medicinas quascunque, & ad sciēdum vltimum gradum resultatum ex pluribus gradibus, & certificetur quantum potest calefacere, quantum potest desiccare, quantum potest humectare, quātum potest infrigidare. Quod verò fili sciri non potest propter confusionem graduationis medicinarū simplicium aliorū auctorum, qui qualitātē appropriatam æqualem propriē facie-

faciebant qualitati proprię, quod est impossibile, & contra cursum naturę. Nam regem maiorem oportet esse in regno suo omnibus alijs, quia si aliter esset, non esset rex: & esset destructa simplicitas rerum & dominatio, & proprietas propria & actio & passio. Fili valde prolixa est hæc doctrina, sed sumus de intētionē plus de hac materia in præsentī nō tractare, quoniam in pluribus locis plenē tractauimus de hac doctrina, ad quę te remittimus: vt est liber principiorū medicinę, qui dicitur Ars medicinę, liber qui dicitur de Pōderositatē & leuitatē elementorū. Itē liber de Regionibus sanitatis. Itē liber qui dicitur Doctrina de gradibus, in quibus ista sciētia est satis diffusa, quia per ista quę hīc diximus, satis poteris de hac doctrina comprehendere. Quæstio. Pater cur hīc non posuistis omnes medicinas, quę conueniunt & earum gradus, vt ex eis possint medicinæ compositiæ fieri secundum traditam doctrinam? Solutio. Fili mi, vt euitetur prolixitas, quoniam sumus de intentione hunc librum compendiosum facere, nō autem prolixa. Quomodo ergo pater

cognoscam gradus aliarum medicinarum hîc non explicatarum? Solutio. Fili vt recurras ad antedictaria philosophorum & secundum propriam qualitatem medicinis impositam in gradu, sic de alijs appropriatis iudicabis, vt suprâ tibi diximus, scilicet si philosophus dicit esse calidam & siccam in tali gradu, scilicet quarto à qualitate, quæ prius denominatur, incipies dando medicinæ illam proprietatem, quia fili philosophi illâ inuenerût, proprius esse in operatione, & postea de alijs qualitatibus iudicabis per doctrinam tibi traditam superius secundum maioritatem vel minoritatem cõcordantiæ ad propriam qualitatem, quoniam fili qualitas propriæ qualitati alicuius rei magis concordans est ab ipsa magis diligibilis, & ideo circa seipsam ponit, vt adiuet seipsam cõtra actionem sui contrarij. Exemplû in pipere. Caliditas est propria qualitas, & est in quarto gradu, oportet etiam quòd piper sit compositum ex alijs qualitatibus sicut ex siccitate. Nunc quia caliditas est rex, consurgit circa se illa qualitas, quæ magis secum concordat, quæ

quæ est siccitas. Ista qualitas fili non est æqualis caliditati, cum sit regina, sed est inferius per vnum gradum. Et quia fili post siccitatem humiditas magis concordat cum caliditate, ideo humiditas in pipere non est æqualis siccitati, & quia non est æqualis, est minor siccitate per distantiam alterius gradus. Item quia frigiditas est contraria caliditati, posita est in pipere infra humiditatem. Ex quo fili multum euidenter patet, quod res quæ calida est in quarto gradu, est sicca in tertio, humida in secundo, frigida in primo. Hæc sit tibi regula generalis ad iudicandum de alijs qualitatibus ponendo in medio figuram C. secundum quam potes iudicare de complexione & gradibus medicinarum simplicium & compositarum. Quæstio. Pater cur quædam medicinae quarti gradus sunt mortiferae, & quædam non? Solutio. Fili, Quoniam quædam sunt calida, humida, sicca, frigida in ultimo puncto quarti gradus, quædam in tertio, quædam in secundo, vel in primo, vnde fili facies talem generalē regulam. Omnis medicina quæ est in quarto puncto quarti gradus

F 5 calida,

calida, humida, frigida, sicca, mortifera est. Exemplum de calidis, ut napellus, cardus, visci, squilla, sola, & oleandrum cum occiduntur cerui. De humidis ut argentum viuum. Item de frigidis ut cicuta & cerebrum capitis. De siccis verò ut arsenicum album, vel rubeum, azarneh, æs vltum, viride æs, gipsus &c. Vnde fili quantum declinant à quarto puncto, tanto minus sunt mortiferæ ut squilla, quæ cum miscetur cum multitudine aliarum, non est mortalis sicut sola, & solatrum quod non est tam nociuum sicut arsenicum, & iusquianus, qui non est tam nociuus sicut cicuta, & Mercurialis, vel litaria, quæ non sunt tam nociuæ sicut argentum, & sic de alijs rebus similibus istis. Quæstio. Pater, quare magis interficiunt res existentes in vltimo puncto quarti gradus calidæ, humidæ &c. quàm res quæ existunt in vltimo puncto aliorum graduum? Solutio. Fili: quia plus in eis retinetur de simplicitate essentiae componentis, quæ simplicitas est in subtili materia naturata plus quàm in alijs gradibus, iuxta hoc sufficit tibi exemplum,

emplum, quod superius diximus de basilisco & fulgure. Et, ut facilius intelligas medicinarum gradus, hinc verò tibi octo figuras faciemus, per quas poteris mouere intellectum tanquam medium directiuum ad intelligendum hoc, quod de gradibus superius fecimus. In primis enim quatuor figuris continetur scientia quatuor medicinarum simplicium in ultimo puncto quarti gradus existentium, & in alijs quatuor illarum rerum, quæ sunt in quarto gradu, scilicet in tribus punctis, & in alijs quatuor de illis, quæ sunt in tertio, & de alijs quatuor de illis, quæ sunt in secundo, & sic de alijs quatuor de illis, quæ sunt in primo. Dicto de gradibus medicinarum, congruum est, ut dicamus de earum virtutibus & proprietatibus, ut cum illas applicuerimus ad cælum nostrum, reddantur eiusdem virtutis in millecuplo, quàm si per se agerent.

CANON

*Qui te docebit prius, quæ sunt
res attractivæ.*

Fili, in præsentī Canone sumus de
intentione, vt reuelemus tibi quæ
sunt res attractivæ, vt à corpore nostro
attrahi possit quæcunq; res nociua, sicut
ferrum, lignum, apostema, &c. & sunt
quæ sequuntur:

Magnes	Sagapenum
Al.	Sulfur
Pulmones	Armoniacum
Aristo. longa	Petroleum
Lolium	Scopia regia
Assa foetida	Maiorana
Cataputia	Apium
Tapfia	Pulegium
Dictamus ru.	Adeps cunicu.
Cathmia.	

Applica ergo medicinas istas cœlo no-
stro, & attrahet tibi omnem rem supra
modum.

CANON

Qui docet, quæ sunt res purgantes humores, peccantes in corpore nostro in generali, & primò de purgantibus sanguinem.

Quædam laxant ventrem, & prouocant quandoque vomitum, quia abominabiles redduntur naturæ, quædam illarum attrahunt humores sibi similes, vt sunt reubarbarum, scamonea, psilium iuuante virtute membrorum expellente ad intestina, & ex intestinis ad extra. Et earum quædam purgant cum viscositate, vt est Mercurialis psilium: quædam cum stipticitate, vt sunt mirobalani, quædam cum acredine, vt semen atriplicis, quædam cum dulcedine, vt scamonea, cassia fistula, quædam verò cum amaritudine, vt aloes, & aliæ purgant hunc humorem, aut illum. Hæ verò sunt quæ purgant sanguinem in quacunque parte corporis, scilicet:

Cassia fistula

Viola

Manna

Serum

Succu

Succus Mercurialis

Pruna

Zucharum

Tapfia

Malua

Vuæ in aurora collectæ.

Item melancholiam purgant istæ, quæ
sequuntur, & conferunt quibuscunque
quartanis epilepticis & apoplecticis &c.

Lapis lazuli

Thimus

Lapis Armenus

Epythimus

Omnes mirabal.

Ebuli

Stoechas

Camepitij

Choleram verò purgant ista quæ se-
quuntur, scilicet:

Capilli Vene.

Tamarindi

Endiuia

Lingua ceruina

Quatuor semina frigida.

Pruna

Reubarbarum

Succus lactucæ

Scabiosa.

Phlegma verò purgant ista quæ sequun-
tur, scilicet:

Sambucus

Saxifragia

Anacardi

Hermodactylus

Coccognidium

Pyrethrum

Colocynthis

Euforbium

Piper longum

Elleborus albus

Polipodium

Enula campana

Sauina

Sauina

Sennæ

Elleborus niger.

Quatuor radices durenticæ, radix cucumeris agreſtis, fumus terræ.

Hæ verò res miraculoſe traditæ à Deo, & cū determinata virtute ad expellendū mortales atque nociuos humores de corpore noſtro. Cū igitur volueris harum quintam eſſentiam habere, affige illas in cælo noſtro, & tunc ipſam habebis.

CANON XXVII.

Qui docebit te quæ ſunt res, quæ conſtringunt ventrem & ſanguinem, vt affigas illa in cælo noſtro, & ſic habeas ipſum conſtrictiuum.

EA autem quæ conſtringunt, ſunt ſicca & frigida, quia ratione ſtipticitatis conſtringunt meatus. Quædam verò appropriata, vt rutha vtriuſque, & ſunt iſta, quæ ſequuntur:

Corallus

Pentaphyllon

Cristallus

Portulaca

Aolus Arme.

Sanguis co.

Poma

Poma cypressi	Sanguis vaccæ
Terra sigillata	Stercus asini
Succus salicis	Argilla
Plantago	Antimonium
Carabe	Cortex nucis
Tragacantha	Pili leporis vsti
Gummi Arabicū	Atramentum vstum
Cinis atama	Cinis fa. ex pan.
Mumia	lineo sangu. ex
Balaustia	vena restringit
Hypocistis	Caules ni. cot.
Virga pasto.	Lac asinæ
Alumen	Caseus
Risum	Pira immatura
Milium	Accacia
Glans	Menta cum ace.
Gemmæ papa	Litargirium
Faba	Spodium
Berberis	Fraxinum
Hematites	Cubebe
Sumach	Caryophylli
Myrtus	Folium
Accacia	Hiacynthus
Galla	Ferrugo
Tusalmestica	Sanguis draconis
Mala punica	Consolida minor
	Citonia

Citonia

Sorba

Moracelsi

Myrtus

Amygdala

Simil' a, thutia.

Ex omnibus his, vel quibus vis affige
in cœlo nostro &c. & miraculose sangui-
nem vel ventrem iuxta suum modum re-
stringunt, cùm tibi fuerit necesse.

CANON XXVIII.

*Qui docet quæ sunt res induratiuæ, vt
scias eas applicare cœlo nostro, vt redda-
tur tibi induratiuum supra modum,
vt applies corpori nostro ad
indurandum, cùm tibi
fuerit necessa-
rium.*

FRigida nimis sunt quæ indurant, &
quædam ex eis sunt sicca, & sunt illa
quæ sequuntur myrrha, psilium, portula-
ca, aqua lentis, solatrum, iusquianus, affi-
ge ergo has medicinas in cœlo nostro, &
fiet induratiuum supra modum.

G CANON

RAYMUNDI LULLI
CANON XXIX.

*In quo continetur scientia eorum,
quæ sunt res mollifica-
tiue, &c.*

Dicamus res mollificatiuas, vt affi-
gas eas in cœlo nostro, vt reddamus
ipsum mollificatiuū, vt corpus nostrum
mollificare scias, cū fuerit necesse, &
sunt istæ quæ sequuntur, scilicet:

Camomilla	Absynthium
Eupatorium	Galbanum
Mellilotum	Opopanax
Syrax liquida	Radix Altheæ
Ammoniacum	Oleum vetus
Bdelium	Adeps caprinus
Adeps anserinus	Adeps hircinus
Medulla ceruina	Malua
Sagimen	Vitelli. adeps pul.

Affige ergo fili quamlibet istarum re-
rum nostræ quintæ essentiæ, & fient tibi
mollificatiua vltra modum.

CANON

CANON XXX.

*In quo continetur scientia illarum rerum,
quæ maturant
apostema.*

VEniamus igitur ad naturam rerū,
quæ maturant, & saniem educunt,
quarum quædam sunt viscosæ claudentes
poros, ut virtus naturalis intus confortetur,
& materiam apostematis digerat, &
sunt istæ quæ sequuntur, scilicet:

Radix Altheæ	Stœchas
Semen lini	Fenugræcum
Ladanum	Styrax liquida
Anetum	Fermentum
Vuæ passæ	Ficus passæ
Butyrum.	

Affige quasuis istarum medicinarum
in cœlo nostro, & fiet tibi maturatiuum
ultra modū, ut applices illud corpori nostro,
cū necesse fuerit.

CANON XXXI.

*Qui te docebit, quæ sunt res corrosivæ, ut
illas cœlo nostro applicare scias, &
quæ sunt res vlcerativæ, te docet.*

G 2 Corro-

Corrofiua & vlceratiua differunt inter fe, quoniam corrofiua funt illa quæ carnem corrodunt & cutem: vlceratiua verò funt, quæ cutem rumpunt, fed carnem non comedunt, vnde corrofiua funt illa, quæ fequuntur, fcilicet:

Aes vltum	Viride æs
Arsenicū vtrunq;	Cuperoſa
Vitriolum	Antimonium.

Sed vlceratiua funt illa, quæ fequuntur & mortificatiua:

Thucia	Euphorbium
Alumen	Sublimatus
Sapo	Piper nigrum
Os ſepiæ	Calx viua
Pyrethrum	Schœquinantum
Cinabrium	Lac latereꝝ, alij lac e-
Radix aſphodelorū	Galia (fulc
Flamula	Argentum viuum
Cantarides	Balaufia,
Lac ficus	Spuma maris.

Affige ergo fili omnes illas res iuxta modum ſuum quintæ eſſentiæ noſtræ, & talis tibi fiet, vt applices illas corpori noſtro, cū neceſſarium fuerit.

CA-

CANON XXXII.

*Qui te docebit, quæ sunt res conglutina-
tinae, & vulnerum mundificatinae,
& conglutinatinae carnis sunt
istæ medicinae, quæ se-
quuntur:*

Gypsum	Serpentaria
Folia cypressi	Cortex thuris
Sarcocolla	Myrrha
Bolus	Bdelium
Aloes	Lolium
Amylum	Sanguis draconis
Asphaltum	Tegula usta
Balaustia	Omnes cōsolidæ li-
Testa oui	(tar.
Sinficura, alij non habent.	

Affige ergo istas medicinas in cœlo no-
stro, & retinebit eorum virtutem & pro-
prietatem.

CANON XXXIII.

*Qui te docebit, quæ sunt res aperitinae,
vt scias illas nostro cœlo applicare,
cū necesse fuerit.*

G 3

Est au.

EST autem sciendum, quod quedam sunt ista, quæ vehementer aperitiua sunt, quæ præcipuè valent ad fortem opilationem splenis, vt scolopendria, quedam verò debilia in operatione, vt vrtica. Et aperitiua sunt ista quæ sequuntur, scilicet:

Capparis	Cassutha
Asphodelus	Acorus
Costum	Leuisticum
Genziana	Baccæ lauri
Zinziber	Stoechas
Rustus	Ptisana
Assarum	Agaricus
Aristologia ro.	Prasium
Polium	Cyperus
Peonia	Fumaria terræ
Chelidonia	Semen vrticæ
Hysopus	Abrotanum
Absynthium	Lac foeminæ
Lacca	Vinum bastardum
Porrum	Orobus
Cubebe	Eupatorium
Squilla	Fistici
Spuma maris	Cucumeres silue.
Iris	Apium
	Cassia

Cassia fistula	Bulbus
Aloes	Anisum
Fabæ	Daucus
Marathrum	Ozimum
Lupinus	Gentiana
Pix liquida	Fermentum
Farina hordei	Aloes epaticum
Semen atriplicis	Semen melonum
Anetum	Fel porci
Staphisagria	Glycyrrhiza
Tamariscus	Stercus canis
Semen porri	Raphanus
Dictamus	Mel nouum
Hypericon	Xilo aloes
Spica nardi	Petroselinum
Camedryos	Azente, alij anethū
Chamæpitij	Calamentum
Scariola	Xilo cassia
Cinamomum	Policaria
Sambucus.	

Affige ergo fili quasuis istarum medicinarum in cœlo nostro, & fiet tibi aperitium supra modum ad quamcunque oppilationem corporis nostri.

G 4 CANON

RAYMUNDI LVLLI.
CANON XXXIII.

*In quo continetur scientia mundificati-
uarū medicinarū, vt in vulneribus mun-
dificent, & venire faciant spiritum
& sensum ad membrum, &
sunt istæ quæ sequun-
tur, scilicet:*

Aristologia longa	Aloes
Cerussa	Lithargyrium
Asphaltum	Filtrum vltum
Orobus	Thus
Iris	Mel
Myrrha	Semen tamarisci
Plumbum	Pili leporis vlti.

CANON XXXV.

*In quo continetur scientia rerum, quæ
attenuant, vt scias illas nostro cœ-
lo applicare, cū fuerit
opus.*

SVnt enim ista quæ verè attenuant &
dissoluunt calore suo: separant enim
partes

prtes rei, in qua agunt suo proprio calore & sunt istæ scilicet:

Abrotanum	Cinamomum
Ameos	Eupatorium
Agaricus	Pinguedo leonis
Balsamus	Aristolochia
Camomilla	Assa foetida
Bulbus	Allium
Cuscuta	Asphodelus
Ammoniacum	Camepithijs
Alumen	Calamentum
Capparis	Prassium
Chamedrijs	Cortex citri
Gentiana	Sambucus
Iris	Castoreum
Policaria	Pix naualis
Rutha	Xylobalsamus
Sagapenum	Polium
Stoechas	Pœonia
Sanguis mustellæ	Tapfia
Cyperus	Terebinthi
Mentastrum	Opopanax
Semen vrticæ	
Petroleum.	

G 5 CANON

CANON XXXVI.

In quo continetur scientia rerum quæ incidunt, vt illas nostro cælo applicare possis, vt reddatur tibi incisium, cùm opus fuerit.

Mediocriter incidunt & diuidunt omnia acetosa in communi, sed sunt aliæ medicinæ, quæ specificè agunt, & sunt istæ quæ sequuntur:

Cyperus	Chamæpitijs
Petroleum	Eupatorium
Camedrijs	Acetum
Vitrum	Scylla.

Affige ergo istas medicinas in cælo nostro, & fiet vltimante incisium ad incidendum humores grossos de corpore nostro.

CANON XXXVII.

In quo continetur scientia rerum diaforeticarum, vt scias illas cælo nostro applicare, vt fiat in summo diaforeticum.

Dia-

Diaforetica sunt propriè calida, & per poros humores in summo extenuant & euaporant, & sunt ista quæ sequuntur, videlicet:

Pyrethrum	Galbanum
Salnitrum	Vetus oleum
Maiorana	Radix alphodeli
Agaricus	Rutha domestica
Aristolochia	Ficus
Radix cucum.	Raphanus
agrestis	Pix
Baucia	Semen vrtica
Adyanthos	Asa foetida.

Affige istas medicinas in cœlo nostro, & fiet tibi diaforeticum, vt applices illud corpori nostro.

CANON XXXVIII.

Qui docet, quæ sunt res repercussivæ, vt illas applicare scias cœlo nostro, vt fiat repercussium ad prohibendum malos humores, & res percutiendum à membris humidis.

Reper-

REpercussiva sunt illa, quæ humores à patienti membro, vel parte reperiunt, id est, prohibent ne currant, & sunt ista, quæ sequuntur:

Acetum	Solanum
Chimolea	Oleum rosaceum
Barbassus	Hyscyamus
Bolus Armenus	Papaver
Glandes	Semperuiua
Paritaria	Plantago
Cicuta	Acacia
Memitæ	Hypocistis
Vua millana	
Quinque neruia.	

Affige ergo fili qualitatē istarum medicinarum quintæ essentiæ nostræ, & fiet tibi reperiensium ultra virtutes medicinarum.

CANON XXXIX.

In quo continetur scientia rerum, quæ obdormire faciunt, ut utaris illis applicando cælo nostro, cum necesse fuerit: faciunt obdormire, quæ sunt nimie frigiditatis, quia frigiditate constringunt nervos,

uos, & humiditate sua mulcent spiritus
& cerebrum, & sunt istae quae sequuntur,
scilicet:

Semen hyosciami	Lenticula aquatica
Semen papa. nigri	Portulaca
Semen papa. albi	Opium
Mandragora	Salamandra
Piscis qui dicitur torpedo	Bis cocta cum aqua frigida

Psyllium.

Has quippe res affige in caelo nostro,
& facient obdormire mirabiliter quodlibet
animal comedens vel bibens illud.

CANON XL.

*In quo continetur scientia mordificans
tium, in effectu mordificatiua sunt
illa, quae habent acumen, &
sunt ista, scilicet:*

Folia oliuae	Flos æris
Arsenicum rub.	Porrum
Succus elleb. albi	Azarnech
Cuperosa	Suc. elleb. nigri
Alumen	Radix cucu.
Attamentum	agreltis

Arseni-

Arsenicum album Aes vltum
Cantarides.

Affige ergo istas medicinas in cœlo nostro, & fiet tibi mordificatium, vt applices corpori nostro, cùm fuerit necessariũ.

CANON XLI.

Qui docet, quæ sunt res confortantes corpus nostrum.

Confortantes medicinæ sunt istæ, quas hîc ponimus, vt reddatur confortatium cœlum nostrum ad confortandum cerebrum, cor, intestina, & alia membra corporis nostri, cùm opus fuerit.

Stoechas	Cinamomum
Omnes mirobalani	Sandali
Aurum	Cardamomum
Ambra	Spica nardi
Sumach	Corallus
Folium	Borago
Xylobalsamus	Scariola
Galanga	Caulis
Poma citri	Moschus
Argentum	Spodium
Camphora	Nux muscata
Berberis	Ozimum

Cype-

Cyperus	Cubebe
Calamus arom.	Sponsa solis
Macis	Aqua rosa
Styrax liquida	Perle
Aqua ardens	Cassutha
Xylocassia	Menta
Cariophyli	Balsamus
Crocus	Vnicornium
Zedoaria	Carui.

Affige ergo fili quintam essentiam nostram his medicinis, & habebunt vim confortatiuam ad omne membrum.

CANON XLII.

Qui te docet, quæ sunt res veneno repugnantes, vt affigas illas in cælo nostro, vt habeant vim repugnandi veneno plus quàm magna tyriaca, & sunt ista, videlicet:

Vitriolum	Dictamus albus
Gentiana	Cornu cerui
Alleum	Scopia regia.

Affige ergo fili istas medicinas quintæ essentiæ nostræ, & habebunt vim repugnandi veneno millesies plus quàm tyriaca.

Diximus

Diximus de virtutibus medicinarū, & quomodo potest haberi earū quinta essentia ad habendum earum virtutem plus quàm si per se poneretur. Cōgruum est, vt dicamus quomodo haberi potest quinta essentia de mineralibus, postquàm de vegetabilibus tractauimus.

CANON XLIII.

Qui te docebit doctrinam prædictam.

Sicut diximus suprà, quomodo extrahere potes quintam essentiam à vegetabilibus & lapidibus, sic potes extrahere à mineralibus secundum ordinem generalem. Sed quia intellectus plus de re specifica intelligere potest, si de ipsa specialis fiat scientia, quàm si fiat generalis: igitur de metallorum quinta essentia specificè tractabimus. Vnde fili tu in virtute eloym accipe aquam Mercurij quæ facta sit per modum, quem in nostro Testamēto diximus, & in libro, qui Mercuriorum intulatur, in capitulo quod incipit: Tu fili de lunario liquore &c. Et in ista aqua fili dissolue ꝑ quinq; lunæ purissimæ, post distilla-

Stillationem filtratam separetur aqua à fecibus, in qua vadit limositas aquæ. Hæc aqua fili est resolutiua omnium aliorum corporum & sui argenti viui, cuius virtute fili margaritæ reformantur in natura pristina in modo, quo diximus in nostro Testamento, & in Compendio super Testamentum & Codicillum missum regi Roberto. Secunda verò aqua fit sic, scilicet, quòd capias plumbi mediam vnciam, & de prædicta aqua quod sufficit, postquam videris plumbum dissolutum separa aquam per distillationem filtratâ, & feces extrâ mitte, quia nihil valerent, post hoc verò distilla aquam per balneum, & serua feces ad tempus opportunû. Tertiâ verò aqua sic fit, capias de cupro vnciam vnâ, & illud dissolue in tanta quantitate aquæ primæ quanta volueris, & tibi visum fuerit, & dimitte illâ quiescere in ampulla sua in frigido loco post vnâ diem naturalē: post hoc verò separa aquâ viridem per filtri linguam, & primas quidem feces extrâ mitte, deinde distilla aquâ per alembicum, & distillata serua feces secundas. Quarta verò aqua sic fit: accipe

H 3 vnâ

¶ vnā stanni purissimi de cornualha, quod
est purius omni alio, & illud dissolue in
aliqua quantitate primæ aquæ & distilla,
post hoc aquam illam cum limositate sua
& feces quę remanserint, extrā mitte: post
hoc distilla aquam per alembicū, & serua
feces secūdas. Aqua verò quinta sic fit: ac-
cipe ¶ vnā ferri purissimi, & dissolue ipsum
in tanta quantitate, quod sibi sufficiat de
aqua prima, post hoc distilla per filtrū, &
mitte feces extrā, & distilla aquā per alembi-
cum, & serua feces secundas. Sexta verò
aqua sic fit: accipe ¶ vnā auri purissimi,
& dissolue ipsum per modum quem tibi
diximus in nostro Testamento, scilicet
cum lunaria pura, cum tanto pondere a-
quæ quintæ essentia, & fac sicut fecisti de
alijs. Item fili tu omnia ista metalla dissol-
uere potes isto ordine: facta aqua prima in
illa dissolue metallum, quod modo secun-
dario tibi dissoluere præcipimus, deinde
fac de isto sicut prius tibi diximus, & in
aqua secunda dissoluas metallū tertium,
& in aqua secunda tertij metalli dissoluas
metallum quartum, & in aqua quarti me-
talli dissoluas quintū metallū, & in aqua
quinta

quinta metalli dissoluas metallū sextum.
De quauis istarum aquarū accipe secun-
dum quod tibi visum fuerit ad dissoluen-
dum metallum. Fili hæ limositates metal-
lorum dicuntur quintę essentia seu Mer-
curius ille mineralis, quē philosophi con-
siderauerunt in opere Alchymico & lapi-
difico, & in opere medicinali. Sed fili in
opere Alchymico, istę quintę essentię con-
sideratur subtiliū, quia in subtiliori ma-
teria, propter quod fit per diuisionem ele-
mentorum, vt in tertio libro huius volu-
minis dicemus. In lapidibus verò quintę
essentię non sunt ita in tanta subtili ma-
teria per magisterium propinqua. In me-
dicina verò quęlibet pars respectū habet.

Dicto de quinta essentia mineraliū,
qualiter potest per subtile magiste-
rium haberi à manibus nostris: nūc con-
gruum est, vt dicamus de diuisione illa-
rum in generali.

CANON XLIII.

Qui docet istam doctrinam.

Ad inclinationē magisterij huius fili
mi facias sic, quādo verò metalla tua
fuerint

H 2

fuerint resoluta, tu quippe diuides aquam quamlibet ad partem, & diuidas quamlibet aquam in partes duas, & vnam partem vniulcuiusque partis pones cum proprijs fecibus in alembico vitreo, & distillabis in limo deserti, qui est aer factus ex duobus corporibus in furno, quem tibi prius designauimus cum igne suauis, & resplendet cum modica virtute minerali, & cum magna limositate appropriata ad virtutes coelicas recipiendas, & in quacunque illarum aquarum mittes in ampulla vitrea cum collo longo, & cum collo rotundo, & post hoc claude eius orificium cum cera communni, & post cum mastice, & quamlibet illarum ampullarum pone in sereno loco taliter, quod nec lapis, nec aliqua alia res quamuis nociua possit tangere ratione vitri. Fili, tu capies feces materiales, a quibus limum resoluiisti, quæ sunt secundæ feces per euaporationem sublimationem in partibus aquarum, quas misisti ad serenum locum, & illas mittes in ampulla vitrea cum collo longo, quæ contineat duos palmos, & intermitte partem suammet aquæ, quæ reseruatur de illa
limosa

limosa iam dicta, & claude ampullas cum clausorio ceræ, & alutę & masticis, sicut alteri fecisti, & sepeli illas in horto in terra bene grossa in profundo vnus palmi cū dimidio, & ponas illas, quamuis etiam aliam rem in gyro colli ampullarum, quæ appareat extra ad illius conseruationē, & sint hīc per vnum annum integrum. Sic igitur fili facies in Alchymia transmutatoria, scilicet aerem cum terra foliata, & simul sepelies in terra in vna ampulla, & ignem pone in alteram ampullam in loco sereno, sicut de alijs fecisti. Fili, vis scire istam triplicē scientiam, necessarium est tibi qualiter locum locatum generat scire de sua propria natura. Fili, vnus naturæ sunt aquę, quę mittuntur in terra, & alterius quę ponuntur ad aerem: quoniā fili illæ, quę mittuntur in terram, habēt vim & virtutem induratiuam cuniculatiuam atque fixatiuam. Et illæ, quę sunt in aere, habent virtutē & proprietatē iudurandi, cuniculandi & fixandi, passiuē tamen intellige fili. Finito quippe anno, tu habebis omne illud, quod à mundo desideratur ad hoc opus, vel ad illud, de quo potes ad pla-

citū tam in magisterio Alchymico quā
in lapidifico & in medicinali. Vnde fili
mi ponemus tibi regulam generalem ad
vtrunq; opus, scilicet lapidificum & Al-
chymicum. Quando igitur fili mi volue-
ris componere lapidem transmutatorium
vtrunque, vel quemcunq; alium, respice
lapidem preciosum, cuius est coloris &
virtutis. Item respice, vtrū lapis transmu-
tans habet esse albus vel rubeus, & sic con-
ditionabis aquas tuas in miscendo quas-
dam cum alijs in magisterio preciosorū,
sic Smaragdus, qui componitur de aqua
induratiua argenti, & de aqua ærea cupri.
Item Adamas, qui componitur ex aqua
induratiua argenti, & ex aqua indurati-
ua, vel etiam aqua ærentata argenti. Item
Pallax, qui componitur ex ærentata ar-
genti, & ex aqua terrestri argenti, & ex
aqua terrestri auri mixtus æqualiter. Item
compositio Berilli, qui fit ex æquali pon-
dere aquæ ærentatæ argenti, & aquæ æ-
rentatæ stanni mixtis æqualiter, & ex a-
qua terrestri argenti. Item Mandina, quæ
componitur ex aqua ærentata ferri, & ex
aqua terrestri, seu induratiua eiusdē, scili-
cet

cet ferri. Item Carbunculus, qui cōponitur ex aqua induratiua auri, & ex aqua aerentata eiusdem. Item Topazius, qui componitur ex aqua aerēata ferri, & ex aqua induratiua auri. Item Elitropia, quę componitur sicut Smaragdus, nisi quia cum aqua aerentata cupri miscetur, & est pars aquę aerentatę ferri, & cum induratiua, similiter tantum de induratiua ferri. Item Sapphirus, qui cōponitur sicut Adamas, nisi quod cum aqua aerēata lunę miscetur de aqua aerentata stanni. Item Hiacynthus, qui componitur sicut Alaman-dina, nisi quod additur de aqua aerentata auri, & aqua aerentata ferri. Item Perlę, quę secundum hanc viam componuntur ex aqua aerentata lunę, & ex aqua aerentata stanni, mixta cum aqua aerentata lunę ad quintam partem aque lunę, & ex aqua induratiua stanni, & multi lapides alij, qui cōponuntur secundum hanc doctrinam, quos longum esset enarrare hīc in præsenti libro, quod tot lapides possunt componi ex illis aquis, quot sunt in rerum natura, & tot habēt virtutes, quot naturales, vt superius diximus in theori-

ca huius libri, & diximus plixius in nostro Lapidario per totum, ideo in hac parte te ipsi remittimus, quia ibi largè continetur hæc doctrina. Item in compositione lapidis philosophorum rubei sic facies tu fili, capies aquam induratiuam auri, quæ est aer ex terra mixtus, & post hoc capias aquam aerentatam, quæ est ignis, & misce secundum regulam generalem, quæ se extendit ad omnes lapides secundum magis & minus in sequenti Canone.

CANON XLV.

In quo continetur prædicta doctrina.

Flli omnium lapidum compositio concordat in induratione, fixatione & umbra solis, & ignis communi decoctione, sed in quantitate ignis & aliarum rerum.

Quæstio. Pater quomodo vnus lapis vnus naturæ tantum potest sufferre ignem, sicut alterius, cum clarè videamus, quòd quidam lapides magis sunt indurati quàm alij, & alij habent colorem hunc, alij

alij illū? Solutio. Fili superius diximus tibi quòd forma agit secundum dispositionem materiæ, etiam fili lapides habent diuersas materias diuersimodè aptas ad accipiendum actum formæ, ideo materia quælibet actum illius recipit, secundum quod conuenit suæ naturæ, sicut materia ceræ vel butyri, quæ funditur per solem, & materia argillæ, quæ induratur. Item fili motus orbis, qui mouetur in generatione lapidum, & totum in vna quantitate temporis, & tamen actus eius diuersimodè assituatur & agit in lapidibus iam sic, quòd ipse motus vnus est in seipso, sed diuersitas causatur ex materijs rerum diuersimodè accipientium actus illius. Vnde fili in Christi nomine facies sic, si tu vis componere quemcunq; lapidē, necessarium est tibi cognoscere virtutes potentia & colores, quos minerales aquæ acceperunt ex influentijs cœlestibus, & determinationem formæ, in quam mutantur per proprietatē materiæ spiritus sui aquatici, in quo retinetur. Quia fili vnus virtutis est aqua auri, alterius aqua argenti. Item vnus virtutis est aqua aerea, alterius

H 5 aqua

aqua terrea. Et hæc per dictā determinationem materialium, metallorum resolutionum in spiritus aquaticos, in quibus continentur dictę influentię cœlestes. hoc idē tibi dicimus de coloribus diuersis secundum naturam vniuscuiusque metalli. Et tibi diximus in nostro Testamēto & Codicillo, & valdē, si bene nos intellexisti, quia hoc non est nisi sulfur & argentum viuū, & ex his accipiunt subtilem omnem colorem & determinationem. Facias igitur fili mi in Dei nomine moles tuas ex argento secundum formam, quam affecta ueris, quod lapis qui uis oriatur, & circumquaq; dabis moles argēteas cum cōmunicera, ut forma moles maneat intrā: & dum fili intellexeris, quod moles cerę acceperit molem & formam molis argenti, diuide ceram ab argento: dum ergo hoc compleueris, & uolueris componere quemcunq; lapidem. Tu uerō per præsens accipias vnum vas factum in modo, quem tibi inferiūs designabimus, & sit diuisum in duas partes, quarum vna sit fundus, altera uerō coopertorium & quod sit factum taliter, quod coopertoriū ingrediatur iuste

stè cum corpore inferiori, per spaciū vni-
 us digiti, deinde fili capies ex aqua cuius-
 vis metalli, quæ virtutem habet indura-
 tiuam & vigōratiuā per cœlestem influen-
 tiam, vel simplicē vel mixtam cum altera,
 vt apparet in doctrina Canonis preceden-
 tis, & accipe molē ceræ, & confestim mit-
 te taliter, quod natet super terrestrem
 aquam per spaciū vnius Ave Maria, &
 vnius Credo in Deum, vel etiā per quar-
 tam partē horæ cooperculo suprā posito.
 Fili hoc fit, vt dicta moles tātum ab intus,
 quātum ab extrā impleatur vapore aquæ,
 vel aquarū terrestriū rarificato in aere ta-
 liter, quod cōtingat elementorū proprie-
 tates, in quibus quiescit virtus mineralis
 multiplicata cœlestibus virtutibus tangen-
 do immediatē molem ceræ, tamen non di-
 cimus tibi, quod tota concavitas implea-
 tur dicto vapore molis ceræ conuerſæ in
 aquam, sed quod implebitur vapore
 aquæ, vel aquarum inuisibilj, à quo con-
 cavitas molis ceræ accipiat virtutem ad
 indurandum aquam aeream, quæ postea
 intromittatur in lapide precioso, &
 quod lapidificatiua sic spiret, & illumi-
 net de

net de cerea ad finē, quòd postea inspiret
in aquam, quæ conuertitur in lapidē mis-
sum intūs in vase. Fili mi, istud est vas mi-
nerale, quod nobis præparauimus in re-
spectu naturalis, in quo per artificiū sub-
tile natura influit minerales virtutes spi-
ritibus meditantibus, & sic talis locus cer-
tus & determinatus propriū locatū gignit
virtutibus, quæ in eo retinentur. Quoniā
fili dictum est & declaratum in libris no-
stris, quòd omni tempore locatum locus
gignit, & hoc nō fit nisi cœlicis propieta-
tibus, quæ influunt in illo, quibus virtu-
tibus mineralibus virtutes crescunt, sicut
illarum vasa demonstrant ad oculū omni
die, & etiā natura illius, qui est amator ve-
ritatis. Intellige ergo fili primas causas,
quæ ducunt entia de potentia in actū cum
propria theorica: Fili mi, si tu nequaquā
habes practicā mixtam cū theorica, nihil
quasi valet totum, quoniam necesse est,
quòd propria intentio prius sciatur cum
theorica, quā prtica necesse est quòd
informetur. Finita igitur quarta parte ho-
ræ, vel Salue regina, vel Credo, mitte intūs
in mole de aqua acrética, quæ fit ex vapo-
ribus

ribus vniuscuiusque metalli secundum lapidem, quem componere intellexeris ad formam molis: quoniam fili formā, quam lapis debet habere, à mole ceræ accipit. Post hoc cooperi vas cum suo cooperculo, & non lutes iuncturas cum aliqua re, & pone vas ad vmbra per horas quatuor taliter, quòd sal non appropinquet, & ad finem quartę horę videbis aquam congelatam, quam tu misisti intus in mole tua ad modum granæ transparentis ad modū pastæ cum appareat serenitate. Propterea dum videris, quòd aqua lapidē inspissauit, tunc tēporis aqua constricta accipiet formam à mole ceræ iam prædictæ: postea verò aperi fili vas tuum, & gyra molem cerę ad interiùs & superiùs taliter, quòd substantia aquæ gelatæ tangat substantiā aquæ durantis & congelantis immediate, post hoc claude vas multum bene, & pone cū suo cooperculo, & claude iuncturam cum pasta, facta de farina siliginis, & pone ad solem per tres dies: & tunc per virtutem balneationis, quam accepit lapis post suā formationem, induratur virtute propria constrictiua mineralis illius, & hoc per calorem

calorem solis mouentem virtutem natura-
ralem informatiuam, quæ stat in elemen-
torum qualitatibus cum suis instrumen-
tis. Præterea cum videris lapidem tuum
induratum, & multum bene congelatū,
diuide ipsum à mole ceræ ratione suæ con-
strictionis, tunc tēporis tu potēs cogno-
scere terminum suæ indurationis, non
obstantibus coloribus accidētalibus, qui
apparebūt in illo & vsquequaq; transgre-
diatur per digestionem tertiam, quæ fili
fit cum igne cōmuni, quem tibi inferiūs
dicemus. Extrahe illum de aqua, & illum
pone ad partem, & serua ipsum in vase vi-
tri per modum, quē tibi inferiūs designa-
bimus factis. Fili terrea formatio fit per
tēpus longius cum certa determinatione
sicut alia, in qua verò quiescunt omnes
tanquam in fine perfectionis. Ista forma-
tio fit in tripode arcanorum, qui est fur-
nus philosophalis deputatus ad hoc, vt vi-
dere poteris per figuram inferiūs descri-
ptam. Accipe igitur in Christi nomine la-
pidem tuum induratum, sicut est in vase
suo, & pone ipsum in olla, quæ est super
gazolam, & superpone aliam ollam, & da
sibi

sibi ignē de ferratura per nouem dies naturales continuos. Fili, hic est locus deputatus per artificium sicut vult natura. Finitis ergo diebus prędictis, abstrahe, & videbis hoc, quod tibi ars de potētia in actū deduxerit cum suis instrumentis naturalibus, tunc igitur vttere illo secundū conditionem & virtutem suę naturę. Quęstio. Pater, si lapis philosophorū cadit in doctrina formationis istius? Fili, hęc regula non solū ad preciosos lapides, sed etiam ad lapidem philosophorum extenditur, quoniam fit ex vna parte suę clarę aquę, ex qua ars componitur, quod voluit cum suis proprijs instrumentis sicut ex altera sunt alterę duę aquę, per quas formatur tota ars Alchymię, quia vna aquarū facit lapidem volatilē: altera verò fixat ipsum cū vult. Et in hac fili natura operatur, facta per Alchymiam cōformantur, sed sunt alterius naturę. Hęc differentia fili causatur per elementorum diuisionem, & tamen fili ars vtraque à natura nō discrepat quantum ad principium sui.

DISTIN-

DISTINCTIO

SECUNDA DE AP-
PLICATIONE QVINTAE*essentie ad corpora
humana.*

lecto de magisterio primi
libri, in quo dedimus
theoricam quintæ essen-
tiæ, & declarauimus mo-
dum extractionis eius à
quacunque re elementa.

In quo etiam tractauimus generaliter de
magisterio lapidum preciosorum & Al-
chymicorum. Congruum est, vt dicamus
qualiter omnes istæ quintæ essentiæ ap-
plicentur ad corpus humanum, vnde iste
liber sic intitulatur: Deus tu es summè
metuendus, qui es finis & perfectio om-
nium qui te metuunt, & à quo
omne, quod est opti-
mum, pro-
cedit.

SECUN-

SECUNDVS LIBER

HVIVS VOLVMINIS, QVI
APPELLATVR DE REMEDIIS*vltimatis generalibus ad commo-
dum corporis nostri
conditus.*

Fili, in hoc præfenti libro tractare in-
tendimus de applicatione quintæ ef-
fentiæ ad corpora humana ad finem, vt per
illum curentur omnes morbi incurabiles
secundum iudicium modernorum medi-
corū. Sed qui vult profundè indagare na-
turæ principia, quæ deteximus hîc, cum
tamē omnia plenariē nequeant per ipsum
attingere, isti quippe inter entia sciant, &
etiam eorum naturas & complexiones &
virtutes contra infelicitatem naturæ: per
ea quippe, quæ in præfenti libro designa-
mus fili, scias remedia procurare corpori
humano subitò, & quasi miraculose, vt vi-
ri Euangelici reducantur habiles animo
aduersus imperfectionis labores. Quoniā
præfens liber diuiditur in partes duas, sci-
licet in Proœmium & Tractatum appli-
cationis.

I

cationis.

cationis. Prima pars hæc est. Fili, in hoc &c. Secunda, Magisteriū in cura incommodorum. Item secunda pars diuiditur in tot partes, quot sunt curæ. Item fili subiectum huius libri est quascunque infirmitates quantumcunq; graues etiam desperate curæ sanare, nisi vltimus terminus sit cōstitutus à Deo. Item finis, quare ipsum reuelamus clarè de se manifestus est. Fili, in hoc præsentī libro specificata est doctrina curationis omnium morborum à capite vsq; ad pedes, & composuimus librum contra nostram intentionem, ex eo quia prius ipsum diximus fieri compendiosum. Quapropter fili vnā regulam generalem situabimus, vnde possint omnes à capite vsq; ad pedes curari cum nostra quinta essentia. Postea verò descendemus ad aliquā specificā causā collationis, vt secundum doctrinā quam de ipsis dabimus, sciet quilibet inuestigator veritatis de alijs praticare secundū suum modum, vnde sequitur.

CANON I.

Quomodo impedimenta somnij euitentur, &c

tur, & iuuentus pristina restauretur, & omnes morbi à capite vsque ad pedes in generali curentur.

MAgisterium in cura incommodorum à capite vsque ad pedes sic fili cōdies, scilicet quòd tu respicias infirmitatem, cuius est generis, et cuius speciei: et respicias, cuius est qualitatis et quantitatis, et utrū est nimis molesta vel non, tunc recurre ad nostrum librum de simplicibus medicinis, et medicinas quas inuenieris appropriatas doloribus, appone in nostra quinta essentia, et applica vel in potu, vel ab extrà, et citò, et in modicum tempus erit perfectè curatus à quacunque infirmitate. Quæstio. Pater, quomodo cognoscam gradum infirmitatis qualitatis, cum nullus philosophorum talem doctrinam posuerit in libris suis? Solutio. Fili mi, recurras ad principia medicinæ, et ad librum de regionibus sanitatis, et ad figuram de contrarijs, et ad librum vrinarum et pulsum, quos super artem medicinæ composuimus. Quæstio. Pater, quomodo cognoscam dictas medicinas, si

I 2 librum

librum de simplicibus habere non poteris? Solutio. Fili, tu recurras ad libros philosophorum, quia si non perfectè tractauerint, tu per eorum doctrinam melius operaberis quàm per teipsum probando medicinam istam, aut illam. Si inueneris impedimenta sic euitantur, & iuuentus pristina sic restauratur vsque ad terminum nobis à Deo cōstitutum, & est, vt accipias quintam aquæ ardentis conditionatam per modū primi libri, infra quam infunde quintam essentiam auri & perlarum, aut ipsum aurum & perlas, & hac mirabili potatione potet senex mane & sero ad quantitatem seminucis plenæ, & infra paucissimos dies ad tantam incolumitatem deueniet, vt manifestè & sensibilibiter sentiet se ad pristinam iuuentutē deuenisse, tamen cautela est in hoc tempore vino temperatè vti. Si verò addideris quintam essentiam vulgo, sic erit magisteriū fortius in operatione, vtatur enim his diebus bonis comestibilibus, & vino quod biberit addat quintam essentiam auri & perlarum, sicut te docuit primus liber discretè & multū solerter. Hæc est regula,

gula, quam seruabis in detrimento senectutis & iuuentutis recuperatione. Quæstio. Pater, videtur mihi impossibile, quòd senectus retrogradetur ad iuuentutem, quoniam si hoc esset verum, nullus principum tyrannorū deuenisset in mortem, etiā nullus alius vtens hac medicina, quia sic Deus esset cōtra seipsum, vt patet Genesis sexto. Solutio. Fili, nō dicimus tibi de retrogradatiōe, sed de illa, quæ vltra naturā deuenit, sicut videmus quotidie, quòd plures homines sunt quinquaginta annorum, & ratione complexionis, vel alicuius corruptionis apparent secundum rei veritatem sexaginta vel sexagintaquinque annorum, & sic de alijs qui nondum habent triginta annos, & apparent secundū rei veritatem quinquaginta annorum, huic tali intendimus per doctrinam huius Canonis succurrere, vt nō senescat magis quàm per naturam posset senescere, & quòd reuertatur ad pristinum secundum sensum, & vires recuperet, & canos mutet in rubrum vsque ad diem mortis suæ constitutæ per Deum.

CANON II.

*Qui docet Magisterium in suscitatione
mortuorum, quod est vnum de secre-
tis maximis in hoc
libro.*

IN hoc Canone mortuos appellamus
non illos qui simpliciter sunt mortui,
sed illos de quibus vltimatè desperatur,
ita quòd à medicis & à vitæ actibus sunt
derelicti in tantum, quòd etiam sensibus
non vtuntur, huic mortuo in tali despera-
tione subuenimus, vt satis citò resurgat,
& loquatur & viuat, nisi sit ille vltimus
terminus à Deo constitutus. Et magiste-
rium huius secreti est, vt tribuas sibi quin-
tam essentiam per se solam, & statim in
modicum tempus resurget viuus dum in
stomacho transglutiens influat cordi ra-
dium vitæ naturalis, & defunctam natu-
ram ipsam videbis reparare. Et si vis fili,
quòd hoc fiat in parte decimaquinta ho-
ræ, vel quasi in viginti punctis horologii,
ita vt à circumstantibus credatur illusio
vel miraculū euidens, habeas chelidoniā,
cuius

cuius flos & fructus est in colore auri intentius & quatuor elementa extrâ per magisterium primi libri, & accipe de elemento ignis, quod est tanquam liquor olei, & affige nostræ quintæ essentiae in quantitate vnius grani tritici, & statim resurget in modicum spacium, si sufficiens fuerit patiens ad ipsam transglutiendam, deinde cōforta eum cum administratione nostræ quintæ essentiae per se, & scias quod perfectè curabitur, nisi Dominus Deus iubeat illū omnino mori. Et dico tibi, quod hoc est subtilissimum apud modernos, nec est nisi vnus, qui tanta sciat bona. Ipsi quidē asserunt naturam omnino deuictam posse recuperari cum medicinis communibus absque nostra quinta essentia, & asserunt impossibile magnum. Cū enim vident hominem mori, dicunt nulla res in natura est nisi solus Deus, qui ab isto periculo istum infirmū possit liberare, quorum contrarium asserimus. Tu autem fili operare secundum doctrinam tibi traditam in Canone isto, & facies miracula super terram.

CANON III

*In quo continetur scientia in cura leproso-
rum, vt reuertantur ad sanita-
tem pristinam.*

QVoniam iustus Deus in pœna pec-
cati in nos inflixit multos gradus
infirmittatis, & inter alios plaga lepræ de-
testabilior est, ac ignominiosior humano
generi, & est difficilis, & aliquādo impos-
sibilis cura eius, vt lepra quæ permittitur à
Deo, sicut lepra Giezi & Cōstantini, quæ
lepræ nullo ingenio humano curari pos-
sunt, nisi diuina virtute. Nos verò mini-
mè hîc de talibus lepris loquimur, nec
etiā de illa, quæ venit per generationē.
Sed nos loquimur de plaga lepræ, quæ ad-
uenit hominibus ex humorū corruptio-
ne, vel venenorum inficientium natura,
quia huic tali remedium & perfectam sa-
nitatem intendimus procurare, si etiā per
multum tempus vel modicum præcessit.
Recipe igitur hoc arcanum, scilicet no-
stram quintam essentiam auri & perlarū,
& administra patienti per octo dies dando
sibi mane vnā plenā nucem, & sic ple-
nè

nè curabitur. Nam hæc cœlestis medicina est, quæ totam lepram cuiusvis humoris peccantis infra modicum tempus curat. Hoc quippe est arcanum maximū & vtile magisterium in hac infirmitate. Item filii alius modus est in cura huius morbi, vt accipias aquam, factam ex fragis, quæ sunt fructus Maij multum bene redolentes, & affige illā nostræ quintę essentiæ vnā cum quinta essentia auri & perlarū, quas primus liber te docuit extrahere ad plenum in Canone dissolutionis metallorum, & applica illi, & videbis mirabilia, vel effectū stupendissimū. Nā & si addideris eis quintam essentiam, faciet vtique fortius. Aqua quippe harum dissimulat leprosos, si bibatur, & liniantur maculæ: potissimè, si ipsam miscueris aquæ ardenti. Operare igitur filii secundum doctrinam tibi traditam in hoc Canone, & noueris te omnem lepram cū suis speciebus perfectè curare.

CANON IIII.

In quo continetur scientia ad curandum Paralytim in quocunque corpore humano.

I 5 Paralyfis

PAralysis est morbus difficillimus ad curandum, in tantum quod iudicatur apud prudentes modernorum pro morbo impossibilis curationis, & magisteriū huius curationis est, vt affigas nostræ quintæ essentiæ herbam, quæ dicitur yua, & saluiam, & grana sinapis, & da ei in potu per nouem dies, & vnge exterius & noueris dādo ei balneum calidum & humidum, cum his herbis perfectè curabitur in tantū, quod videbitur ipsum morbum nunquam habuisse, & ambulabit incolumis, & membrum emendabitur tanquam si rem illius morbi nunquam habuisset. Item alius modus est vt applies quintæ essentiæ nostræ res, quæ humores viscosos purgant, & da patienti per modum supradictum, & scias quod perfectè curabitur.

CANON V.

Qui nos docet habere medicinam seu remedium contra consumptos in toto corpore, & nimium macilentos, sicut sunt homines raræ complexionis, & pueri, & consumpti & ethici.

Est au-

EST autem omnium illorum cura vera cum nostra quinta essentia: iam enim tibi diximus, quod naturam debilem confortat, & deperditam restaurat, restauratam conseruat, & carnem naturalem in corpore nimis macilento & etiam consumpto procurat. Est autem in hoc fortius magisterium, ut extrahas ab herba chelidonia quatuor elementa per magisterium primi libri, & accipe elementum aeris, quod est in colore olei optimi, & misce cum quinta essentia nostra, & infra modicum tempus erit virtutis miraculose restauratio, & ipse homo fiet pinguis supra quam credi potest. Non est praeter istam res in natura, quae tantum in his remedijs possit valere. Item si accipias carnem cancrorum id est pulverem Alexandria flu. & misceas nostrae quintae essentiae, idem faciet. Et nota fili mi, quod haec est ultima cura, quae est in quocunque genere & specie febrim intantum, quod si pulvis illorum detur in esu post signa dignationis cognita, perfecte curat patientem a quacunque febre. Et hoc arcanum a malis & iniquis custodi.

CA-

CANON VI.

*Qui docet nos curam perfectam dæmoni-
niacorum, melancholicorum, &
omnium morborum ca-
ducorum.*

VEra experientia docet nos, quòd omnes melancholici occupantur in horribilibus cogitationibus. Nam humor ille maliciosus ortum habet à splene, & fumi illius per poros ascendunt vsque ad cerebrum, & phantasiā mouēt, & imaginatiuam cum cōturbatione intellectus dormiendo horribilia phantasmata fabricant, vigilando horribilia cogitant: aliquando autem iste humor est nimis maliciosus, & generat epilepsiam vel apoplexiam. Cum talibus enim infirmitatibus dæmones frequenter miscentur intantum, quòd infirmitas mixta cum dæmone torquet patientem. Aliquando autem fiunt stulti, & secum loquuntur, & videntur multotiens cum hominibus quasi disputare, & non nisi secum disputant, & etiam tales veniunt in desperationem, & seipos occidunt

occidunt. Cura verò istorum talis est, ut
 utantur nostra quinta essentia, vel quòd
 cum ipsa immittantur istæ medicinæ, sci-
 licet fumus terræ, centaurea maior, epi-
 thimus, thimus, lapis lazuli, elleborus ni-
 ger. Et dimitte stare in nostra quinta es-
 sentia per tres horas, & da ei in potu bis
 in die, & semel in nocte, & unge ab extrâ
 totum corpus & regionem splenis. Ista
 quippe medicina cerebrum mundificat,
 melancholiam purgat, & lætum reddit
 patientem, & perfectè sanum in decem
 dies, si istam medicinam continuauerit.
 Quæstio. Pater, quomodo potest fieri,
 quòd dæmones per medicinas possint à
 corporibus eijci, cum non habeant cor-
 pora, in quibus possint recipere impres-
 siones medicinarum, cum omnis potentia
 circa obiectum operatur? Solutio. Fili,
 multæ rationes possent assignari in solu-
 tione huius quæstionis tam ex testibus sa-
 cræ scripturæ, quàm per rationem necessa-
 riam dæmones fugari per virtutē medici-
 narum sensualium, ideo adduco rationē sa-
 cræ scripturæ ad solutionem quæstionis.
 Fili, scriptura sacra in libro Tobie demon-
 strat,

strat, demones fugari per virtutem rerum
sensualiū in modo honesto & sancto, hoc
fit cū fumigatione & sacrificio &c. Nā in
eo libro capite sexto dicitur, quòd posuit
tobias partē iecoris super carbones, & de-
mon fugit à tota domo. Item eo capite po-
suit Tobius partē cordis super carbones, &
fumus illius effugauit omne dæmoniorū
genus. Ecce patet fili solutio quæstionis
per sacrā scripturam, hoc autē est per cre-
dere. Sed si vis fili intelligere, quomodo
solutio soluator per rationē naturalē, ac-
cipias ista principia, causa, effectus, iusti-
tia. Vnde facio istā rationē, omni causa re-
mota, remouetur eius effectus. Itē iustitia
est id, cuius ratione redditur vnicuique
quod suū est. Ex prima maxima fili talē ra-
tionem fundamus. Dæmones ad corpora
iunguntur humana propter malā disposi-
tionem humoris corrupti, aut infecti me-
lancholici, qui malas figuras, nigras &
horribiles format in phantasia, & intelle-
ctum cōturbat: dæmones autē has formas
habent in cōsuetudine accipere, & cōmu-
niter habitare in locis obscuris & solita-
rijs, qui dum per quintæ essentia virtute

tenj

tem & aliarum rerum à corpore talis humor expellitur, qui est causa dæmonum, quare ad tale corpus deueniunt, tunc temporis dæmones simul cum humore euanescent. Alia verò ratio talis est. Sicut potestas Dei potest, & potuit elementorum qualitates stare facere in Acheronta post diem iudicij sine proprijs substantijs coessentialibus ad vindictam suæ diuinæ iustitiæ, sic potest ipsos dæmones facere pati sub actione rerum sensualium, vt veritas suæ potestatis, quæ cum ipsa iustitia conuertitur, habeat subiectum, in quo possit vti suo actu secundum quantitatem culpæ, aliàs enim æqualitas veritatis esset destructa propter defectū liberi arbitrij, ratione cuius Deus non haberet potestatem vtendi secundum dispositionem dignitatum in creaturis, quod est impossibile. Est igitur verum, quòd Deus habet liberum arbitrium, vt vtatur secundum dispositionē suarum dignitatum in principijs creatis, & reddet pœnā iuxta quantitatem culpæ, & meritū & gloriam secundum suum modū. Non est ergo dubitandum, quin Deus ad vindictā suæ diuinæ iustitiæ

iustitiæ submittat dæmones actionibus rerum sensualium. Item Fili, solutio quæstionis prælibatæ patet per actiones Nicromantię Solomonis cum qua dæmones coguntur ad faciendum opera bona, aut mala virtute verborum lapidum, & plantarum: patet ergo qualiter dæmones actioni rerum sensualium submittuntur. Item Fili, clarè potest intelligi per actionem ignis Auerni, quo torquetur animę damnatę, & ipsimet dæmones ad multiplicationem suę pœnę, quamuis sua substantia non sit ex quatuor elementis composita, tamen vt sua pœna magis multiplicetur, sentiunt ipsi pœnam iussu diuinę iustitię. Nam Fili, qui contra infinitam substantiã peccant, infinite peccent oportet, peccans igitur quocunque modo possit magis pœnã pati, sed præter visionem diuinã nulla potest eis dari maior, quàm quod submittantur actioni virtutis rerum sensualium. Et propter hoc fili extat tibi reuelatio qualiter medicinę sensuales actiones habent ad dæmones fugandos de quocunque corpore: vttere ergo fili ista medicina supradicta, & curabis quoscunque

cunque dæmoniacos, apoplecticos & melancholicos, et potissimè si dictis medicinis addideris herbã, quæ dicitur Hypericon, quæ aliàs dicitur fuga dæmonum seu perforata. Nam fumigatio seminis eius fugat omnem dæmonem à proprietate corporis, vel à domo.

CANON VII.

Qui docet te curam contra illos, qui timorem habent, & inconstantiam, & contra debilitatem post infirmitatem, & ad reparationem audaciæ & fortitudinis plus quàm per natram posset habere.

Flli, non dicimus tibi in vanum, quòd nec intellectus humanus potest capere, neque lingua narrare miraculosas virtutes, quas Deus posuit in quinta essentia vini, & omnium rerum elementatarum, & inter omnes quintas essentias ad hoc magisterium præcise valent quintæ essentiæ herbarum peoniæ, & angelicæ, croci, perlarum, et auri. Si verò omniũ istarum quintas essentias mices cū quinta essen-

K tia

tia vini, & dederis in potu subito, & quasi miraculose, homo quidi dictis torquetur infirmitatibus timorē amittit, & debilitatem, & fortitudinem recuperat exteriorē & interiorē, intantū quod mortem contemnit, nec timet quicquam, sed supra modum efficitur audax & fortis viribus. Nam intantū sibi virēs augmentantur, quod est incredibile nisi per experimentum appareat effectus. Est autem fili cautela adhibenda, ne tale secretum veniat in manibus tyrannorum, nisi cū fuerit necesse & praelietur contra paganos, tu adhibeas eis & hominibus armorum in quantitate vnius seminucis plenæ, & facient mirabilia in praelio. Nam dicimus tibi quod subito augmentat vires & audaciam, sicut fulgur comburit intima corporis absque læsione entis.

CANON VIII.

*In quo continetur scientia ad curandum
illos, qui sunt infecti veneno in potu,
vel quouis alio modo
sunt infecti.*

Plagam

Plagam veneni fili, te oportet cognoscere ad ipsam curandam, quare multis modis nostris corporibus contingit, sicut ex morfu scorpionum, tyris, vipere, lactani, canis rabidi, vel alterius rei venenosa, & fili contingit ex potu & tactu illarum, quibus citò adhibenda est cura, ne pereant. Sume igitur fili quintam essentiam vini, vel quintas essentias auri, croci, pæonie angelicæ, ruthæ, raphani, & per seipsam da in potu patienti, & citò curabitur. Item fili, vt fortius sit antidotum, mitte quintas essentias rerum, scilicet dictami rubei, scopæ regiæ, quæ præ omnibus rebus, quæ repugnant veneno, tenet principatum, boli, gentianæ, cornu vnicornu si potest haberi, vel ipsas res ponas in nostra quinta essentia, & dimitte stare per tres horas, & post da patienti, & citò curatus erit, & hæc in potu detur & vngatur ab extrâ locum infectum, & etiam totum corpus, & videbis miraculi effectum in cura venenorum.

K 2 CANON

*Qui te docet curam contra humores infe-
ctos corporis nostri, & contra calefa-
ctiones, prurigines &
pediculos.*

FOmentum generationis pediculorū,
pruriginum, et calefactionum in hu-
mano corpore, est humorum corruptio
et humoris infectio, et putrefactio. Homo
enim, qui istas infirmitates habet, inquie-
tatur, et est anxius, et nō cessat se scalpere,
& in nulla re placitum sumit. Ideoq; fili,
nulla res est in mundo, quæ potius infir-
mitatem hanc curet quàm illa, quæ cor-
pus conseruat à putrefactione quacun-
que, & humores corruptos consumit, &
ideo cum nostra quinta essentia, si dederis
eam in potu, & vnixeris corpus ab extrà,
in paucos dies erit perfectè curatus, & po-
tissimè fili, si ad vngendum misces illi ar-
gentum viuum, & ad potandum misces
staphisagriam. Est autem fili notandum,
quòd quando pediculorum cura est im-
possibilis, vt quando ratione peccati ali-
cui per-

cui personæ infligitur talis morbus, ut habes Actuum sexto de Herode, quē percussit Angelus, quia non dedit honorem Deo, & consumptus à vermibus expiravit. Item quidam Romanus Imperator à nullo remedio medicorum potuit liberari à pediculis, & consumptus ab eis, expiravit: nō autem de tali cura, sed de illa, quæ secundum naturam evenit, loquimur. Quæstio. Pater, quomodo cognoscam, quæ est infirmitas naturalis, & quæ est quæ mittitur à diuino iudicio? Solutio. Fili, potes perfectè cognoscere, cū quin tam essentiam sibi administraueris cum competentibus, et nullum sentiet remedium, tunc perfectè prognosticari potes ipsum ad mortem peruenire sine fallacia, quoniam fili impossibile est, si morbus evenit à natura, cū administratione quintæ essentiæ, ut non sentiat perfectam meliorationem.

CANON X.

*Qui docet te remedium habere contra
sperantem, ut infirmus reducatur
ad perfectam salutem.*

K 3

Apud

A Pud vniuersum orbem ille medicus reputatur esse maximus inter alios, qui in paucos dies sciuerit curare quartanam, quoniam infirmitas est magnæ prolixitatis, & est de natura terræ, nullus est medicus, qui cum honore exeat de cura illius. Si igitur hanc infirmitatem curare volueris infra tres vel quatuor dies, da patienti in potu nostram quintā essentiam, & vnge super re splenis, & erit perfectè curatus. Item si vis vt fortius operetur, adde illi quæ melancholiam purgant, quæ posuimus suprâ in cura dæmoniacorum, & administra patienti, & fortius operabitur, si addideris illi sauinā, quæ est arbor, quæ nascitur circa riuos, quia proprium respectū habet ad hanc febrem, intantum, quod si de succo illius instillaueris duas vel tres guttas succi dico calidi, & mittantur in ore infirmi, vel in aure, tollit febrē illius.

CANON XI.

Qui docet curam perfectam contra tertianam.

Tertiana febris quædā vera, quædam nō vera: in cognitione autem harum febrium,

februm, quare doctrinam quam posuimus in prædictis libris nostris, sed in cura illarum, quamuis sit differens apud modernos effectus, nos his cum vna medicina generali remedium adhibere intendimus contra veram tertianam, quæ est de cholera pura. Hanc adhibebis curam, scilicet quod accipias reubarbarum ad quantitatem ponderis duorum denariorum, et adhibe nostræ quintæ essentiæ cum vno pondere vnius denarij scamoneæ puræ, et dimitte stare per tres horas, et da patienti ad quantitatem vnius nucis plenæ per continuationē trium dierum, et erit perfectè curatus quilibet habens istam febrem, et quia in tertiana non vera miscetur phlegma, adhibe huic medicinæ turbith, sene, et polipodium, et da patienti, et curabitur perfectè sine errore, si morbus fuerit à natura missus, hoc est quod non sit missus manu diuina propter aliquod delictum.

CANON XII.

Qui te docet curam in quotidianis febribus.

K 4

Febris

FEbris quotidiana generatur ex corruptione phlegmatis & ex abundātia eius, et ideo est vera quēdā, et alia nō vera: vera quippe causatur ex phlegmate naturali. Non vera verò causatur ex phlegmate non naturali, cum qua simul corrumpitur aliquis alius humor. Quæcunque igitur sit febris ista, perfectè curatur cum nostra quinta essentia per se sola, si dederis in potu per spācium dierum trium. Si verò addideris res quæ phlegma purgant, quas suprà in areolis inuenies, erit mirabilis effectus. Item si addideris huic quintæ essentia per se herbā, quæ dicitur Mercurialis, erit medicina fortius operans. Experimentum enim est, quòd si de succo sumas illius, et instillaueris tres guttas in narem dextram, vel aurem patientis, tollit typum quotidianę: hoc idem faciet, si cum medicinis phlegma purgantibus addideris illam nostrę quintæ essentia.

CANON XIII.

In quo continetur scientia ad curandum omnes continuas febres.

Fili,

Flli, febris continua multiplex est, quædam fit de sanguine, & ista diuiditur in partes duas: quædam enim fit ex multitudine, & quædam ex corruptione illius. Item quædā fit de cholera, & ista diuiditur in alias duas partes, quia quædam est, quæ fit circa regionem cordis, alia fit in cerebro. Item ista quæ est in cerebro, diuiditur in duas partes, quia quædam à parte antè, alia à parte retrò. Itē fit ex phlegmate, & ista diuiditur in partes tres, scilicet in minorem, mediam & maiorem. Prima verò febris sanguinis vna dicitur Sinochus, alia dicitur Sinocha. Item febriū cholerae, vna dicitur Causon, alia dicitur Frenesis, & alia quæ fit à parte retrò dicitur Litargia. Item alię febres phlegmatis enutriuntur. In febribus enim sanguinis oportet Flebotomiā præcedere, & postea vt applies illi nostrā quintam essentiam cancrorū fluuiialium & camphoræ, vel vt misceas ista ad nostram quintā essentiam, & des infirmo vt exhalet febris & inflammatio. Item febri cholericae applica nostram quintam essentiā cum rebus, quæ refrigerant tam in potu quàm ad extrā liniendo,

K 5 & etiam

& etiam caneros fluuiales cum eis simul addes & camphorā. Item febrī phlegmaticæ applica nostram quintam essentiam cum rebus, quę purgāt phlegma, quas eliges vt in tabulis primi libri. Sed in febre quæ fit à parte retrò capitis competit illi nitio nostrę quintę essentię mixtę cum rebus calidis, & quòd in potu dentur refrigeratiua. Item si omnibus istis antedictis miscebis quintam essentiam sanguinis humani extractam per doctrinam Canonis primi libri, qui incipit, Non prætermittam &c. effectus miraculosos facies in cura istarum febriū, & ista tibi sufficiāt.

CANON XIII.

In quo continetur scientia contra febres pestilenciales.

VT scias curam illarum, cū nullus medicorum sciat his remedium adhibere, cū pestilentibus febribus nullus modernorum præter vnum sciuit adhibere remedium vtile, ex eo quia ignorant naturam. Tu igitur fili cum Christi adiutorio patienti adhibe nostram quintam essentiā per se solam ad quantitatem vnius seminu-

feminucis, plenè & perfectè curabitur. Si autem fili volueris fortiorè facere medicinam, pone in nostra quinta essentia quintam essentiam gentianæ, dictami rubei, gariophilati, boli Armeni, castorei, scopæ regiae & ruthæ sylvestris, & de ista medicina mirabili da patienti, aut appone istasmet res in nostra quinta essentia, & in tres horas applica patienti, & cum gustauerit de ista medicina mirabili radius vitæ ascendit ad cor, qui aerem infectum expellet: unde fili dicimus tibi in veritate, quòd postquam gustauerit securus erit, quòd nō periclitabitur ex illa febre, si infra vnam diem succurres infirmo.

CANON XV.

*In quo continetur scientia in vera
cura spasmii.*

Spasmus est multiplex, quidam est ex repletionem, alius ex inanitione, alius qui superuenit in vulneribus, qualiscunque sit, mortalis est. His ergo succurrendum est cum potu & illinitione nostræ quintæ essentiae. Si addideris nostræ quintæ essentiae res humidas, quas sumes de tabulis

bulis primi libri. Item summa cura est in hac infirmitate, si prouocaueris febrem, quam sic prouocabis, scilicet quòd assumes herbam, quæ dicitur flammula, & misce cum nostra quinta essentia, & dimittas stare per tres horas, & unge, & frica fortiter arterias & spinam dorsi, & cooperi multum bene cum pannis, & eueniet ei statim febris, postquam venerit ei febris spasmus curatur, tunc labora ad curandū eam cum carnibus cancrorum fluuiialium mixtis nostræ quintæ essentiæ, dando in potu, & ungendo corpus ab extrâ. Si verò præcedens spasmus fuerit ex inanitione, comedat infirmus, si verò ex nimia repletione, da sibi diætam. Si autem fuerit superueniens vulnere, cōforta vulnus cum ferro ignito prius, postea cū putrefacientibus, postea cum carnē nasci facientibus, omnibus istis mixtis cum nostra quinta essentia.

CANON XVI.

*In quo continetur scientia, qualiter administrari debent medicinæ laxatiuæ,
& quomodo*

Et quomodo possit curari Sciatica, Podagra, Et omne genus guttæ.

AB origine orbis vniuersa philosophorum multitudo indagare non definit modum administrationis medicinarum laxatiuarum. Primò, vt non interficiant. Secundò, vt non faciant virtutis casum. Tertiò, vt sine periculo agant in partibus remotis, & ab illis partibus humores corruptos adducant. Tempera igitur fili mi dictas medicinas cum nostra quinta essentia, & non potes in cura tua errare. Iam tibi sæpiùs diximus, quòd antequam administres proportionatã huic dolori vel illi, quòd dimittas stare illas medicinas, quæ aspectũ habent ad illam, prius per tres horas in illa, postea administra patienti. Quæstio. Pater, quare præcipis laxatiuas cum quinta essentia administrari, cùm omnis virtus rei cuiusque in centuplo magis augmentetur ab ipsa quinta essentia quàm sine illa, & si hoc Pater est verum, nulla medicina tribuatur alicui sine mortis periculo? Solutio. Fili, præcipimus tibi administrare medicinas

dicinas laxatiuas cū nostra quinta essen-
tia ad finem, vt melius & fortius materia
peccans à corpore extrahatur, & ad finē,
vt tibi fili non impediantur tantæ expen-
sæ. Item fili, in hoc quòd dicis ratione vir-
tutis centuplata, quòd applicari non pos-
sunt sine corporis periculo, dicimus fili,
quòd non est tibi necesse, vt administres
in tanta quantitate, sicut administrantur
ante applicationem nostræ quintæ essen-
tiæ. Exemplū, si de aliqua medicina laxa-
tiua ministrantur in quantitate vnius
dragmæ, ministratur de quinta essentia
laxatiua pondus vnius areæ, vel si mini-
stratur pondus vnius ℥, detur de quinta
essentia pondus vnius dragmæ, & sic de
alijs ponderibus aliarum medicinarum
laxatiuarum secundum suum modum, &
sic potest nostra quinta essentia admini-
strari sine damno & periculo. In cura au-
tem vnius guttæ summæ bonitatis Deus
creauit nostrā quintam essentiā, & quin-
tam essentiam sanguinis humani, quæli-
bet enim per se, & ambę simul curant om-
nem febrem, si dederis in potu, & vn-
xeris locum patientem. Si autem vis vt fortius
operetur,

operetur, adde istis quintis essentijs quintam essentiam ebuli, vel ipsum ebulum mixtum cum dictis quintis essentijs, & in tres horas applica in potu, & vnge ab extra, & infra modicum tempus curabitur perfectè, nam herba ista à tota proprietate curat omnē guttam, si cocta cū vino supponatur loco patienti sic calida, & in modicum tempus vel dies curat ipsum patientem.

CANON XVII.

*Qui docet te qualiter potes te habere in
omnibus curis Chirurgiæ secundum
quod fuerit possibile vulnera
per naturam re-
parare.*

Fili sumus de intentione hîc in summa vna breui dare tibi doctrinam generalem in curis Chirurgiæ, hoc est qualiter potest curari cum nostra quinta essentia. Fili, caput multotiens percutitur cum ferro, & oportet vti medicinis. Chirurgicus quærat subtiliter cum ferro suo & cum digito, si est aliquod os submotū, ut possit

possit confectum trahi, trahatur statim,
et si aliquod manet fixum cum carne, ta-
men est fractum, ponatur sibi per dies oui
vitellum cum oleo rosaceo, donec caro
putrefiat & os eleuetur, tunc curetur cum
quinta essentia consolidatiua, & cum illa,
que carnem facit crescere. Si ictus sit talis,
quod cutis non frangatur, tamen os fra-
ctum fuerit à parte intus, quod potest co-
gnosci per dolorem capitis ingentissimū,
& nausea aperiatur ad modum cutis, euell-
letur os statim, si potest euelli, si non, po-
natur illud putrefactiuum, donec caro re-
tinens illud euellatur per putrefactio-
nem, & os exeat. Si verò os capitis fuerit
fixum, ponatur de quinta essentia conso-
lidatiua, quæ infra quinque dies perfectè
consolidabit os. Si verò dura mater fuerit
scissa, mittatur supra de dicta quinta es-
sentia, quæ est ingentissimæ consolidatio-
nis, & potest huius cognosci scissio duræ
mатris per pustulas in labijs, sed statim,
quia si detur sibi palea ad scindendū cum
dentibus, non potest præ magno dolore.
Item quia habet faciem plumbeam. Item
si pia mater scissa fuerit, vel quouis modo
alio

alio taliter, quod sequatur in ipsa continuitatis solutio, quod potest cognosci per nauseam sequentem dolorem ingentissimum, & coruscationem lampadum & tonitruorum, quod sciri potest per iudiciū patientis, & per plumbeitatem, & oculorum turbationē &c. fiat illi curatio cum eademmet quinta essentia consolidatiua, quæ præ oculis demonstrabit tibi consolidationem, deinde cura vulnus cum quinta essentia, quæ facit carnē crescere. Item in alijs membris si fit percussio ab ense, et scinditur caro, venæ, nerui, et os: succurratur igitur prius cum igne terbentinae et olei, et cum vino quintæ essentiæ mixto, et retineatur sanguis, et deinde si fuerit os taliter submotum, quod incontinenti possit extrahi, extrahatur, deinde ponatur sibi stuppa cū albuminibus ouorum mixtis cum modico nostræ quintæ essentiæ. Deinde in secunda cura videatur, si est aliquod os, et si incontinenti potuerit expelli, expellatur, si non, ponatur sibi stuppa balneata in aqua, cui admisceatur vinum modicum quintæ essentiæ, et postea cū vitello oui iam dicto intromit-

L tatur

tatur, donec os possit extrahi, postea vulnus curetur, sicut de alijs dictum est. Aliquando fili, fit in corpore ictus aliquis cum sagitta, vel cultello, vel cum monili, vel ense armorum taliter, quod vadit profundè nimis, & os est strictum. Si autem talis ictus fuit in cerebro, non potest curari, nisi cum miraculo diuino. Si verò nō tetigerit cranium cum cerebro, curetur talis ictus, sicut de alijs diximus. Si autem fuerit in pectore, vel inter spatulas, & tangat membra spiritualia, ponenda est solū quinta essentia, quæ sanguinem restrin- git, postea curetur cum galla inuoluta in quinta essentia cō solidatiua, & in quinta essentia, quæ carnem nasci facit: si enim ictus fuerit in alijs corporis partibus, statim succurratur cum terbentina calida mixta cum oleo, & cum quinta essentia, deinde ponantur sibi prædictæ stuppatæ, & curetur sicut in alijs dictum est. Fili, nota vnā regulam generalem. Omne vulnus nouiter factum in quacunque parte corporis, præterquam in capite & in vultu & in membris spiritualibus, est cum igne comburēdum. Item omnis percussio
facta

facta in quacunque parte corporis, præterquam in capite et in vultu, si fuit profunda, præterquā in naso, est cum filo suēda. Item omne os fractum cum percussione à petra est extrà ducendū. Si verò percussio nō fuit à petra, nō est euellendum, imò est sibi ponendum cataplasma, et per os sibi tribuat in potu quintam essentiam, et infra modicum tempus erit perfectè sanus. Itē si ex percussione viscera fracta et rupta fuerint, ponat̃ interius canonus cāne, cui ingrediatur p vim, et transeat vltra vulnus ex vtraq; parte per duos digitos, deinde suatur cum filo serico et cum acu subtilissima, deinde mittatur intus, et per superficiem visceris rupti, perinde sutum est, ponatur de quinta essentia cōsolidatiua, demū pars exterior suatur cōsimiliter, et ponatur de quinta essentia cōsolidatiua, et curetur sicut de alijs dictū est. Itē si si ratione percussione māserit signum magnū sicut multotiēs cōtingit in facie et in alijs partib' corporis, cū hoc poteris ei signū remouere nō omnino, sed quod nō videat̃ ita magnū, et appareat modicū radix mastice § 4. costarū, malorū granato-

rum dulcium ꝑ duæ, gummi ꝑ duæ, cro-
ci ꝑ vna, ciperi ꝑ duæ, carpobalsami ꝑ
duæ, terbentina libræ duæ, olei oliua-
rum antiquissimi ꝑ quatuor: pulueri-
za puluerizanda & cribra, & in pasta cum
terbentina & carpobalsamo, et pone ad
distillandū ad lambichum vitri simul cum
oleo ad ignem lentū, et collige illud quod
distillauerit in receptorio, & postea co-
operi eum, et pone receptorium in fimo,
vel in fima vinatia per quatuor dies, et po-
stea extrahe et vtere illo sicut fit cum bal-
samo in signis iam dictis, nam potest fili
pro balsamo vendi ad omnem probatio-
nem. Item fili mi, in apostematibus qui-
buscunque vtere quinta essentia putrefa-
ctiua, sedatiua doloris et mundificatiua, et
illa quæ carnem nasci facit et cutem. Item
fistula, cancer plaga, curantur cum quin-
ta essentia corrosiua prius, postea cum
mundificatiua, postea cum illa, quæ nasci
facit carnem, & ista sit regula genera-
lis in curis Chirurgiæ. Et ista
fili tibi sufficiant cau-
sa bonitatis.

DISTIN-

DISTINCTIO

TERTIA, QVAE EST

THEORICA OPERIS MA- IORIS, ET DE ALTERATIO- ne & cura metallorum: & de ma- gisterio in compositione eo- rum, & medicina.

Eus cum tua magnitudi-
ne effluentis largitatis,
hæc est tertia distinctio
huius libri, quæ est de cu-
ra metallorum: & de illo-
rum magisterio in com-
positione lapidis philosophorū in opere
maiori & minori. Et ratio seu intentio,
quare institutionem artis reuelamus, con-
sistit, vt viri Euangelici, de quibus dictum
est suprâ, intelligere possint Testamentū
& Codicillum, scilicet, quòd per eorum
processus & conditiones vera habeatur
cognitio de philosophorum calculo, &
etiam de eius cōpositione: nam in arte ista
plura posuimus principia, vt. per ista &
L 3 per

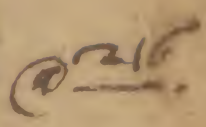
per alia cum omni scientiarum perfectione, Deum ament, intelligant & recolant. Et, ut per ea in tempore modico cognitio habeatur vera de metallorum transmutatione, & etiam ut Artista huius artis scandere possit naturæ secreta artificialiter: & ut euententur truffæ & figuræ aliorum philosophorum, sub quibus secretum istud occultauerunt taliter, ut humanus intellectus exinde fructum & finem haurire & inquirere nequiret, probando & arguendo dicta eorum tanquam reprobata & circumuentibilia & nullius veritatis, sed sui contrarij causatiua: inter quos reprobanus Hortulanus, Archelaum, Alexandrum: & in aliquibus Geberum, & etiā Auicennam, & Albertum, qui nugis & multis truffis et figuris se plenè inuoluerunt. Præter librum Salomonis, qui dicitur liber ædificij altaris, Sancta sanctorum, quem vidimus Athenis scriptum litteris Chaldaicis, in quo verò nulla est fallacia in hac arte, qui post aduentum Alexandri in Ierusalem transportatus fuit in Græciā ciuitatem Athenarum, et sub certis sigillis cōmendatus &c. Ex quo notare debes quòd scriptura

*Nota de
libris
Alis*

ptura, quæ vsu intelligi nequit pro non scriptura censetur. Quare dico tibi, quòd de eorum scripturis non cures vllò modo. Et præsens distinctio diuidit in duas partes principales, scilicet in theoricā & practicā. Et in theorica tria facimus: primò damus declarationē & cognitionē cuiuslibet principij; secundò ipsa declaramus per operationes naturales quas habent: tertio ponimus intentionē, quare quodlibet eorum est positū in arte ista, & istum modū tenere intendimus in principijs arboris & principijs figuræ circularis. Et in practica declarare intendimus, qualiter ista principia combinantur in suo opere. Et hac ratione datus est modus operis maioris per arborem, & vna tabula est ab ipsa extracta, & à figura indiuiduorum, & etiam per figuras tres, quarum vna est triangularis, alia verò quadrangularis mixta cum principijs philosophiæ & operis minoris, tertia circularis: modos per figuram circularem, & omnes alias tabulas suo loco designabimus, & etiā quæstiones in fine designabimus, iuxta quas videbitur, vtrum Alchymia sit possibilis: &

lis: & etiam qualiter in modico tempore
de Mercurio potest fieri argentum, vt per
ea quę dicta sunt, Artista huius artis faci-
liter inueniat particulare, quod queritur,
& penes istas rationes consistit totum
magisterium huius artis: & principia hu-
ius artis sunt trigintaquatuor, quę sunt
chaos, prima materia, seu vinum, forma,
cælum seu Mercurius vegetabilis &c. vt
pater per circulationem radicis arboris &
figurę circularis: & non dicimus ipsa
principia esse regulam, quoniam aliqua
sunt quę bis repetuntur, vt pater. Præte-
rea reductibilia sunt omnia corpora ad id
quod à dictis principijs ducit ortum: in
quo quidem attingunt perfectionem si-
cut compositum in simplici, ad quod na-
turaliter se mouent sicut ferrum ad ada-
mantem. Præterea in ista arte Alphabe-
tum consignamus, vt per quamlibet litte-
ram suam designatur principium, vt in-
de artem compēdiosam reddamus, quod
quidē alphabetum tale extat. A significat
chaos, B materiā, C formā, D cælū, E ele-
menta, F alterationē, G mixtionē, H disso-
lutionē, I generationē, K colores, L dige-
stio-

196

stionē, M perfectū ^{en} eius, N fermentationē,
 O separationē, P operationem, Q venenū
 transformās. Et in figura circulari de S. A
 significat formam, B materiā, C corpus, D
 lunariā, E calcinationē, F dissolutionem,
 G euacuationem, H multiplicationem, I
 spiritum, K alembicum, L argentum vi-
 uum exuberatū, M sulfur naturæ, N tin-
 cturā, O oleum, P incerationē, Q lapidē, R
 sublimationem, S Saturnum, T Iouem, V
 Martem, X solem, Z Venerē, Y lunā, y ele-
 menta. Præterea ex principijs antedictis
 cōstituitur radix arboris philosophicalis,
 quæ est vna rota: in qua quidē quodlibet
 principiorum rotulā habet propriam, in
 qua est situatum ex diuersis coloribus: &
 hæc sunt quæ conditionantur in ingressu
 particularis quod quæritur. Et ex princi-
 pijs secundariè positis constituitur quedā
 figura circularis, in qua consimilitudina-
 riè quodlibet principiorum rotulam ha-
 bet propriā, quod designatum est sub eodē
 themate coloris. Et antedicta principia
 modo circulari designamus, vt intellectus
 cognoscat quodlibet secundū suum mo-
 dum in alterum ingredi de virtute, quorū

& operatione constituitur, & indiuidua-
tur vnitas M vel Q, quod quidē M vel Q
habet virtutem vnā de omnibus dictis
principijs ortā. Et hanc virtutē per pro-
prietatem retinet in se M vel Q de vna vir-
tute substantiali, quæ multiplicat in mul-
titudine dictorum principiorum, ratione
cuius habet in se multiplicationem ope-
rationum in substantijs, quæ extrā sunt.
Et hæc designantur per lineas transuersa-
les in arbore radices consistentes, & per
processum arboris & dictæ figuræ circu-
laris, vt dicetur in suo loco. Præterea ista
mixtio est radix & fundamentum in hac
arte, vt per eam intellectus se cognoscat
artificiatum, & per ipsam acquirat artem
& modum operandi manerie multimo-
da secundum conditionem mixtionis ta-
liter, vt particulare, quod quæritur, veniat
de potentia in actum & quidditatem. Nam
per ipsum intellectus cognoscit modum,
secundum quem substantia spiritualis o-
ritur, & crescit, viuit & nutritur: & ideo
sciendum est, quod substantiam præliba-
tam deduci de potentia in actum minimè
quibit, si aliquod istorum principiorum
defe-

defecerit, vel sit habituatum de fine con-
 trario, vt si pro vino accipiatur aqua, &
 pro coelo terra, & digestio sit habituata
 de cruditate, quod fieri potest, si ignis per
 accidens in administratione deficiat &c.
 nam vno deficiente, deficiunt omnia. Est
 etiā notandum, quod istorum principio-
 rum quædam sunt intellectiua, quæ sunt:
 chaos, potentia, operatio, generatio, dige-
 stio. Et quædā sensualia, quæ sunt: vinum
 seu prima materia, corpus seu forma, ele-
 menta, perfectum ens, venenum transfor-
 mās, colores, fermentatio, separatio. Quæ-
 dam verò sunt sensualia & intellectualia,
 sicut coelum & omnia principia figuræ de
 S. Et præterea quodlibet istorū principio-
 rū retinet suam propriā proprietatem sub
 sua ppria ratione differenti: quarum qui-
 dem proprietatum aliæ sunt naturæ, aliæ
 sunt perfectiōis: principia namq; priori-
 tatem retinentia naturæ sunt vinum seu
 quodlibet principiorum signatorum in
 figura indiuiduorū, quæ se habēt tanquā
 forma vniuersalis, & materia prima ratio-
 ne prioritatis antedictæ: & ex istis duobus
 oriuntur omnia alia principia median-
 te Ar-

te Artista, sicut à forma vniuersali: & à prima materia oriuntur composita elementa mediante natura. Reuera materiam hanc primā declarare proponimus circa principia arboris philosophiæ, incipientes ab ipsa tanquā à digniori & altiori magisterio in opere philosophico. Et primò de primo principio quod est chaos. Chaos est principiū primum in arbore philosophali. Et est designatū per A in medio rotæ radicis dictæ arboris positū, & designat in hac arte confusionē & obscuritatem illius, nam valde confusa & obscura est intellectui illā ignorantī, adeò, quòd aliqui illam tanquam Chimeram existiment: & quamplures sunt ij, quorū intellectus cōfunditur, quā quorū luceſcit, ideoq; primū istud designare proponimus præ omnibus, vt sit signū demonstratiuum cōfusionis & obscuritatis illius. Et etiā designat quòd est confusio generalis, in qua omnia ista principia circū circa existentia in ipso sunt in potentia, vnde sicut natura in prima materia cōstituit elementa, ita quadrangulus liuidus ipsius sibi cōstituit ipsa principia, & abstrahit ab ipso A, ponendo
in

in intellectu possibili quodlibet eorū sub
 ratione propriæ differentiæ, sicut in natu-
 ra quodlibet elementorū sub ratione diffe-
 rentis qualitatris & operationis. Recolen-
 do etiā, quod sicut natura instrumentum
 facit de dictis quatuor elementis, cū qui-
 bus cōponit substantiam elementatā: sic
 & quadrangulus iam dictus de principijs
 antedictis instrumentū facit, cum quibus
 scandit magisteriū particulare quod quæ-
 ritur, et cuius inuestigatione reserabitur
 veritas arcanorū argumentū abstractū à
 natura: nam sicut natura existit mediū in-
 ter elemēta et elemētata, sic Artista huius
 artis est mediū inter A et dicta principia,
 et M vel Q dicto quadrangulo, intelligēs
 fore possibile et affirmabile M vel Q in
 actu produci mediantibus B C D &c. Et
 ideo per motū, quē facit Artista mouendo
 principia, secundū quod referūt M vel Q
 venit inesse per ordinationē principiorū,
 quæ supra ipsa existunt. Positum est autē
 istud principiū in hoc libro, vt de eius cō-
 fusione intellectus abstrahere sciat dicta
 principia, sicut ab vniuersali trahitur par-
 ticulare, tangendo quodlibet principiorū
 cum

cum tribus speciebus differentia, quibus
inconfuse quodlibet cum alio miscere &
combinare sciat, ut inde oriatur particu-
lare quod quæritur.

*De secundo principio radice arboris,
quod est materia.*

Materia est principium sensuale, &
est secundum principium arboris
philosophicalis per B significatū: & in isto
loco consideratur dupliciter, secundū quod
duplici modo de ipsa cognitio habet: Pri-
mo modo consideratur, prout est B quæ-
dā res passiva, quæ sub actione Artistæ et
aliorum principiorum intellectualium et
sensualium p̄motum patit, quorum actiōe
Doritur ex B, & hoc patet ex prima di-
stinctione in secunda parte illius distin-
ctionis capituli, Non reputes me &c.
usque ad finem capituli: & quoniam ibi est
satis tractatum, ideo resumere hinc nō cu-
ramus, ut vitemus prolixitatem. Alio mo-
do consideratur materia pro quolibet cor-
pore ægrotorū, & hoc ideo, quia sunt pas-
sibilia sub forma, quæ est M vel Q, sicut
res

res elementales patiuntur sub forma vegetabili. Eriam potest considerari materia in arte ista sicut C vel (C) quòd vno modo existant tanquam materia prima sub ratione passionis. Alio modo sub formali ratione, vt dicetur in dictorum declaratione. Et eodem modo D, quòd sub forma patitur dicta ratione, quare formatur per illud tinctura rubea vel alba, & habet se tanquam forma, in quantum mouet dictum C vel (C) ad M vel Q, vt patebit in eius declaratione. Et isto passu cognoscit intellectus, quòd vna & eadem res sub diuersis rationibus se habet in ratione passionis & in ratione actionis. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista cognoscat materiam, ex qua nostrum oritur D, cuius notitiam non plurimi sunt reperti, & vt quaelibet materia sub sua propria differentia sit cognoscibilis, vt etiam Artista intelligat B, quod regulare debet artificium in operatione magisterij nostri lapidis.

De tertio

*De tertio principio radice arboris,
quod est forma.*

Forma est tertium principium radice arboris philosophalis designatum per C, quod quidē dupliciter cōsideratur in hoc volumine: primò, prout est causa dirigens huius artis principia, cuius regulatione M vel Q oritur, et deducitur in esse mouens principia sensualia et instrumentum faciens, cum quo intellectualia principia mouentur & regulantur in operatione M vel Q, & talis forma est Artista huius artis, cuius occasione diriguntur principia huius artis successiue ad dictam operationem, & in isto passu cognoscit intellectus, quòd principia occasionatiua concordantiam habent cum principijs naturalibus, vt hīc in ista arte patet ad oculum quidem. similia sunt principijs medicine, vt sirupi pillularum vel electuarij, & etiam principijs infirmitatis que sunt actu in corpore infirmo, & principijs sanitatis, quæ sunt in eodem corpore in potentia. Alio modo consideramus formam, prout est dans esse M vel Q for-

Q formans ad rubeum vel ad album, quæ
quidem M vel Q per modum ipsius &
cum ipsa existit efficiens principium ac
formans ac transmutans omnes alias for-
mas minoris virtutis & potentie existen-
tes in substantijs extra formam suam
propriam. Et ista forma est id quo designa-
tur per C vel (C). Præterea notandum,
quod nisi ista forma sit M vel Q per prædi-
ctorum principiorum motum & cum quo-
libet ipsorum sit vnum & idem in nume-
ro tertio & ultimo colore et esse quod
querimus non fit. & in isto passu cogno-
scit intellectus, quod dicta C vel (C) vel
C (O) per se tantum modum maioris ope-
ris magisterium efficere nequeunt, sicut
nec vna medicina simplex operari nequit
id quod in commixtione operatur. Posi-
tum est autem istud principium in radice
dictæ arboris philosophiæ seu in arte ista,
vt intellectus inde reddatur artificiatus
ad cognoscendum qualiter vnum princi-
pium formale alterum mouet ad M vel
Q, & vt cognoscat quod cum alio nostri
lapidis magisterium nequit existere: etiã
cognoscat dictum C vel (C) esse dictam
M formam

formam necessariam ad informationem dictorum M vel Q, cum qua & per quam id quod quæritur, in actum deducitur, & in absentia eius M vel Q de potentia in actum non potest deduci, & per cōsequens id quod quæritur, non fiet. Valde utile est istud principiū ad cognoscendum, quoniam per ea quæ ostensa sunt, de ipso intellectus cognoscit ipsum esse de duabus substantijs vnum, ex quibus noster lapis gignitur, habēs se sub masculī cōditionē, à quo sperma oritur in ventre nostri D.

De quarto principio radice arboris, quod est cœlum.

Cœlum seu Mercurius est quartum principiū in arte ista, & est intellectuale & sensuale, & significatū est per D coloris azurini & litterarū eiusdem coloris: et per illum colorē significatur quod est cœleste & de natura cœlesti, vt plenē diximus in distinctione prima, in prima parte, in capitulo tertio, ad quod fideliter respondemus & cap. sicut cœlum, & in secunda parte ibi, Nō reputes &c. parag. Nā diuino

diuino spiraculo circa finem, & per multa capitula in parte huius voluminis: & intellectuale illud hic dicemus ratione incorruptibilitatis & durationis, & hoc per angulum concordantię seu per omnes rationes T B C D huic rationi applicatas sicut de intentione qua ipsum D dicimus intelligere, cum in isto nō est difficultas, sed cognoscit intellectus, quod est tanquam homo qui est intellectualis & sensualis: nam habet in se proprietatem spiritus incorruptibilis, qui est tanquam anima, & habet in se conditiones corporis, quoniam generat & producit ex se semen tanquam foemina, & in hoc differt ab alijs principijs. Et est sensuale, quoniam per sensum attingitur, sicut per visum gustum & odoratum, vt dictum est in prima distinctione capitulo secundo. Præterea est causa & principium mouens C vel (C) & extra suam similitudinem mittit & suarum partium in dictis C vel (C) ad albū vel rubeū reducens id quod est in C vel (C) in potentia ad actū prædicta gerens & gubernās in ventre suo sicut vxor infantem quem procreat infra se, & in isto

M 2 passu

passu cognoscit intellectus Artista, quòd
D actionem habet supra C & (C), & re-
gens etiam & gubernans, & reducens in
actum, quemadmodum cœlum id, quod
existit in rebus elementalibus, potentia
motu proprio deducit ad actum. Equidẽ
in ipso D est virtus generatiua progressi-
bilis & nutritiua, quemadmodũ sanguis
menstrualis in semine masculino, & hu-
ius occasione multis nominibus ipsum
D in arte ista nominamus, & etiam per to-
tum volumen: nam ipsum dicimus cœ-
lum ratione sui motus, quoniã sicut cœ-
lum superius mouet vniuersalem formã,
& primam materiam & elementa, & spe-
cies ad composita elemẽtata indiuiduata:
ita D mouet C vel (C) ad quatuor elemen-
ta, & inde ad M vel Q, & hoc vult secun-
da species formalitatis & quarta species
quidditatis. Et quãdoq; verò nominamus
ipsum D sanguinem menstrualement seu
menstruum, quoniam ipsum est genera-
tium, nutritium, & crescere facit di-
cta C vel (C) vsquequo conuertantur
in M vel Q, quemadmodum sanguis
menstrualis embryonem tam modicum
in

in quantitate crescere facit per quatitates discretas successiuè nutriendo, alterando quodlibet principium in alterum, quamlibet quantitatē in alteram, & quamlibet formam in alteram principijs & quantitatibus existentibus in qualibet alteratione sub formis diuersis à primis formis ipsis existendo differentibus à primis, quousque oriatur quoddam ens in quantitate continua constitutum, per plures quantitates discretas, quod est corpus ex anima & spiritu reductum in actum, & sic est de nostro lapide. Et in isto passu cognoscit noster intellectus nostrum D habere proprietatem vegetabilem, cuius sitilitudinē transmittit in M vel Q, sicut vegetatiua matrix transmittit suam similitudinem in filium, quem generat, quam proprietatem filius retinet sicut mater. Et cognoscit etiam dicta M vel Q proprietatem retinere, cum qua extendunt suas similitudines in substantijs extrà transmutando dictas substantias in suam speciem, ratione cuius ipsum nominamus Mercurium vegetabilem, & etiam quia ex vegetabilibus est abstractus. Positum est autē

M 3 istud

*et vegetabili
life un,*

istud principium in arte ista, ut intellectus attingat & deueniat ad ipsius notitiam, & cognoscat operationem et virtutē et qualitatem, quas habet secundum suam propriam essentiam et naturam. Valdē utile est istud principium in arte ista ad cognoscendum, quoniam intellectus cognoscit per ea, quæ superius de eo dicta sunt, in ipso et per ipsum lapidē nostrum de potentia in actū deduci, nam et ipsum solum ratione sublimitatis suæ Alchymistæ vocant lapidem Hermeticum seu philosophicum, et potest Artista intelligere, quòd de duabus substantijs subiectis, ex quibus noster lapis componitur, & per quæ est genitus, hoc est principalius: et cognoscit etiam istud principium fore tanquam mulier et fœmina cōcipiens masculinum semen, et patiens in altera virtute & forma, qua erat in conceptionis initio. Reuera poteris hoc etiam notare de perlis in conceptione seu confectione & magisterio perlarum: cum eo enim euacuantur, dissoluuntur, digeruntur, congelantur, lapidificantur usque ad omnis illustrationis perfectionem,

nem. Etiam hoc, quod dixi de per-
lis, fieri potest cum liquore exubera-
to, quod est argentum viuum, Mer-
curius vulgi in aquam reductus absque
eo, quod aliquod materiale cum eo in-
corporetur, quod dupliciter fieri po-
test: primo cum liquore phlegmatis Mer-
curij. Alio modo, quod capiatur argen-
tum viuum, & mittatur in cucurbita
per se & ad distillandum ponatur, ta-
men ista aqua non est tantæ virtutis sicut
alij Mercurij. De ista materia plus dicere
non curamus, nam eorum modus specifi-
catus est in libro qui dicitur Lapidarius.

*De quinto principio, quod dicitur
Elementa.*

Elementa est aliud principium radi-
cis dictæ arboris, & est significatū per
E, & est scriptum litteris quatuor colorū,
& hoc est ad denotandum differētiā in-
ter vnum & aliud, & est per colores spe-
cificos & qualitates naturales, quas habēt
elementa, descriptū: & istud principiū cō-
siderat in arte ista quadrupliciter: Primo
modo, quod istud e oritur cum D à littera

M 4 B,

B, suprà dicta per modū quem suprà nōta-
 uimus in prima distinctione, in parte se-
 cūda illius distinctionis c. i. vers. accipias.
 Secundo consideratur, quòd D posito in
 suo vase, secūdū quod significatur suo cap.
 Et vt dictū E separetur, & recedit à littera
 D, descendendo ad partes infimas, & de su-
 periori materia à suo modo vt notatur
 in dicto capitulo, Nam cum diuino spira-
 culo. Alio modo intelligere debes dictum
 E, secundum quod significamus in dicta
 arbore philosophali, quod ingreditur
 cum C vel (C) in D, scilicet ipsa C vel
 (C) habentibus secum naturaliter dictum
 E: ex quo quidē ipsa C (C) cōposita sunt
 absque eo, quod dictum est E, sic diuisum
 à dictis C (C) per magisterium capituli,
 Non prætēmittam, in secunda parte pri-
 mæ distinctionis per totum. Alio modo
 per antedictum principium intellectus
 intelligit ipsum separari à litteris C D
 F G H I per dicti capituli magisterium. &
 ex dicto principio tantū S sumere & ex-
 uberari per magisterium primi capituli
 secundæ partis primæ distinctionis in di-
 cto S, & tunc secundum suum modum
 combinare,

combinare, et commiscere cum dictis C (C) & D, & iste modus specificatur infra in tabula & lectura eius, quæ tabula dicitur tabula perfectionis in opere maiori. Et in isto passu cognoscit intellectus, quod vno modo operatur magisterium per processum arboris philosophalis, & alio modo prælibatæ tabulæ magisterio. Etiam per istud principium cognoscere debet Artista ignem & aquam, quæ per accidens attribuuntur eis, scilicet C D (C), vel C D R S, vel (C) D R S M K, & hoc per balneum & lignorum applicationem. Positum est autem istud principium in arte ista, ut intellectus se conditionet ad intellegendum, secundum quem modum ingreditur operationem particularem tangendo quemlibet modum cum T B C D ingressum, & sic intellectus de modo ipso magnam habet notitiâ: valdè utile est istud principium & eius cognitio, quoniam per ea quæ dicta sunt, cognoscit intellectus absque ipso minimè posse praticare.

M 5 De sexto

*De sexto principio, quod
est mixtio.*

Mixtio est aliud principium in radice arboris, & est sensuale significatū per G, & est scriptū de duobus coloribus, scilicet pallido & azurino ad significandū iuxta doctrinam arboris naturalis, quòd C vel (C) & D tantummodò miscentur absq; aliquo alio. Et nec aliud ens in illa mixtione coadunetur, nec applicetur sicut in principio conceptionis hominis nihil aliud admiscetur, quàm vir & foemina, nam per istud principium designatur coniugium, quo copulantur C (C) ad D: & est alia mixtio, quæ fit ex antedictis C (C) & R S de qualibet istarum, scilicet C D F G H I & D, de B quod fit secundum doctrinam tabulæ abstractæ ab arbore philosophali. Positum est autem istud principium in arte ista, vt cognoscat Artista dictorum C vel (C) D coniugium esse aptum, & reguletur ad illud faciendum secundum modum, quem suo modo designabimus: vnde utile est istud principium ad cognoscendum, quomodo per ipsum

ipsum intellectus intelligit in illa substantia generare particulare, quod quæritur intelligendo ad productionem dicti particularis ipsa de necessario debere esse mixta & cōiuncta defectu, cuius coniugij, quod quæritur, non fiet.

*De septimo principio, quod
est dissolutio.*

Dissolutio est aliud principium in radice arboris philosophicalis, & est designatum per H litteram, & per ipsum designatur, quod masculus carnaliter cognoscit foeminam, & quod foemina concipit id quod concipere debebat: quæ quidem conceptio est ingressus principij in generatione particulari. Positum est autem istud principium hic, ut intellectus cognoscat effectum, qui fit in dictis C vel (C) & D, ratione coniugij prædicti. Et est utile ad cognoscendum, quoniam per ipsum intelligit intellectus colligationem duplicis embryonis in ingressu operis particularis, quod quærimus.

De octa.

*De octauo principio, quod est
alteratio.*

Alteratio est aliud principium in arte ista, & est intellectuale, & significatum est per F, & habet duplicem intellectum penes operationem duplicem, quam tangit: nam primo modo est designatum, vt Artista intelligat quòd C & (C) alteratur in D, & D in C vel (C) Alio modo est eius intellectus, vt intelligat Artista C vel (C) ita couersa simpliciter, vt iterato conuerti & alterari possint in tertium, quod est M vel Q. Positum est autem istud principium, vt intellectus cognoscat conuersionem simplicem, quæ fit inter subiectum & prædicatum, & conuerso, quæ sunt C vel (C) & D. Et cognoscat etiam qualiter C vel (C) in numero tertio, quod est M vel Q, alterant & conuertunt substantias, quæ sunt extrà: valdè enim utile est istud principium, quoniam per ipsum potest intelligere huius artis alterationes & conuersiones, quæ fiunt simpliciter & per accidens, sicut inter C vel (C) & D, vel quodlibet dictorum C vel

vel (C) D & D de R & S, de quibusdam
substantijs in alias simpliciter sicut inter C
vel (C) per accidens, sicut de S T V Z, quæ
alterantur & conuertuntur in X Y.

*De nono principio, quod est
digestio.*

Digestio est aliud principium radicis
philosophalis arboris, & est intelle-
ctuale designatum per L. Et habet Artista
huius artis duplicem cognitionem: nam
primam cognitionem, quam Artista ha-
bet per ipsum, est quod ipsum intelligit
esse necessarium in magisterio, cò quòd
reputat se in artificio huius artis, & per
consequens cognoscit, & cognoscere de-
bet, quòd illud quod compositum est ne-
cesse habet digeri, sicut fœtus in ventre fœ-
minæ, aut materia, de qua fit pomum in
pomo. Quoniam absq; digestionem fœtus
non veniret in actum perfectum, nec po-
mum ad maturationem: igitur necessaria
est digestio in opere nostro, ut ipsa medi-
ante, oriatur id quod queritur, scilicet M
vel Q, & quòd C & (C) & D tantum dige-
rantur, quousq; conuertantur in dictum
M.

M. Præterea etiam si Artista voluerit quoddam MD digerantur tantum quousque MD conuertantur in Q. Et in isto passu cognoscit intellectus, quod vna digestio est quæ fit inter C & (C) & D ad M. Alia, quæ fit de M & D ad Q, & per consequens alia mixtio, alteratio, dissolutio, generatio & operatio, quoniam secundum quod differunt subiectum & prædicatum, sic differunt eorum principia non in finibus proprijs perfectionis, sicut bonitas asinina, quæ bonificat cum suo bonificato, sicut bonitas humana cum suo. Sed differunt ratione formationis, quoniam bonificare humanum format subiectum humanum ex vna forma, & bonificare asinum, suum bonificabile ex altera forma, ut patet ad sensum, & sic de dictis principijs intellectualibus potest intelligi sicut alteratio, quæ est inter C vel (C) & D ad M, ita cum suo alterare alterat C(C)D, sicut alteratio quæ est inter M & D & Q mediante suo alterare alterat M & D, tamen in ratione formantia differunt, quoniam de primo alterare oritur quoddam formabile quod est M. Et ex secundo quoddam

quædam differentia, quæ est Q, nam Q perfectius est quam M. Positum est autem istud principium in arte ista, ut intellectus intelligat rationes quæ sub ratione digestionis possunt fieri, tangendo eas cum angulo differentia & iudicium facere de qualibet ratione secundum quod dictus triangulus conditionatur. Et istud principium est valde utile, quoniam per istam digestionem intelligere potest plures alias digestionem particulares, quæ absconditæ sunt in operibus huius artis sicut in figura B, & in tabulis abstractis ab ipsa, & in tabula abstracta ab arbore philosophali, & figura indiuiduorum, & in opere lapidum sicut in opere perlarum &c. In quibus sunt necessaria principia huius artis. Et cognoscit etiam Artista huius artis administrationem ignis per accidens in operatione sicut balnei vel fimi, & quod ipsum successivè continuare debet taliter, ut dictum principium non habituetur de fine contrario, quod est cruditas. Et in ipso passu cognoscit intellectus, quod est maxima cautela in administratione ignis adhibenda, in qua pendet totum magisterium huius artis.

artis: & hoc significat color rubeus, existens in medio inter croceum & azureum, & croceus & azureus designant per dictum colorem deduci ad perfectionem M vel Q: nam hæc est regula generalis, quod ubicumq; in principio huius arboris positus fuerit color croceus, designat formam seu C vel (C) et ubicumq; color azurinus interfuerit designat nostrum D, et si reliquus color steterit in medio vel in principio partis descriptæ, vel in fine, designat illud medium coniunctionis inter D ac C, vel (C) D ad M, vel coniungens M D ad Q:

*De decimo principio, quod est
generatio.*

Generatio est aliud principium huius arboris philosophalis, significatum per I, & consideratur secundum conditiones quibus conditionatur in nostro particulari magisterio: nam primò consideratur prout est principium generans M ex C vel (C) & D: secundò prout generat Q ex M D, & cognoscit intellectus dictum principium cum angulo differentie cognoscendo quamlibet generationem per pro-

propriam differentiam clarificari, et infundi ab alia: et per genus genita earum quodlibet cognoscit esset clarum et inconfusum ab alio, quoniam sicut forme differunt inter se, ita necessario habent differre formata. Alio modo consideratur istud principium, prout incipit à dissolutione, et trāsit per alterationem et digestionem, et finitur in M, in quo finem attingit perfectionis, aut in Q, in quo etiam eundem finem attingit. In isto passu intelligit Artista magisterium nostri Q infra vas philosophorum magis per naturam consistere, quā per artificium: nam dico tibi, quod taliter generatur infra vas sicut fœtus infra ventrem et matricis clausuram. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista intelligat, quomodo ipsum conditionatur in priori particulari magisterio, tangendo ipsum cum T B C, et inuenit per conditiones quas habuit in mixtione T B C, quod per istud principium intelligere potest Artista similia principia, quæ absconsa sunt in operibus lapidum, sicut Rubinorū, Sapphirorū et Perlarum, nam istud principium est tibi necessarium:

N cessarium:

cessariū, & in isto passu cognoscit intellectus quod nullus lapis cōpositus seu artificiatu absq; isto principio potest perfectionis finē attingere: nam hęc est semita p quam omnes trāsire refert ad finē optatum. Valde est vtile istud principiu quoniā per ipsum intellectus consistit artificatus & conditionatus ad intelligendū qualiter noster lapis & alij lapides sicut Rubini, Smaragdi, Sapphiri et specialiter perle in ventre nostri. D hoc principio mediante oriuntur cum virtute & bonitate sicut naturales: & in isto passu cognoscit intellectus quod nostrū D potest attrahere ratione suę simplicitatis virtutē existentem in lapidibus, ratione cuius Artista potest illā virtutem lapidibus aliquibus artificialibus cōiungere mediantibus istis principijs huius artis. Quoniā omnis res ibi posita dissolvitur, cui dissolutioni adhibere quę proportionata sit illi rei dissolutę, & fiet quod quęris, & potest etiā de multis vnum tacere & plus de ista materia hic loquimur. Nā & iste modus specificatus est in libro Lapidarij, & per ea quę dicta sunt intelliget Artista & cognoscet plura in
omni

omni opere lapidifico rāgēdo quodlibet cum T B C D & miscēdo T B C D cum principijs huius artis, & applicare ea quę sunt applicabilia ad quodlibet particulare, & applicare sibi ignē per accidens secundum quod magis vel minus quodlibet vult esse decoctum, & etiam per administrationem potest cognoscere qualitates & accidētia sicut mollitiem, duritiem ponderositatem, leuitatem quarumlibet etiam caliditatem & humiditatem &c. Et hoc cognoscit intellectus miscendo T H I K cum T B C D quod vnum est calidum magis aliud ēqualiter, aliud minus, sicut in quarto & tertio gradu & in secundo & in primo & secundum quod differunt per maiorem duritiem ab illo, & concordant in ēqualitate cōplexionis & differūt per C D in pondere & colore &c. Et secundum ea quę dicta sunt cognoscit intellectus, & per mixtionem dictorū triangulorum & principiorū huius artis regulantur in ignis administratiōe, in quo pēdet totum magisteriū huius artis & etiā est scriptū litteris croceis et azurinis ad designandū quod ille litterę quę significan-

tur per illos colores sunt causæ generantes M vel Q.

*De vndecimo principio, quod
est colores.*

COlores sunt principium vnum rad-
cis arboris philosophicalis huius ar-
tis, cum quo intellectus multiplicem in-
tellectum attingit & cognitionē, secun-
dum quod multipliciter reddit se esse co-
gnoscibilem in magisterio huius tan-
gendo ipsum cum angulo differentię sci-
licet clarificando & in refundendo vnum
colorem ab alio secundū quod per naturā
propriam differentes sunt abinuicē sicut
inuenit intellectus per colorū differentiā
diuersam cognitionē in magisterio nostri
lapidis. Nam vnā conditionem inue-
nit per colorem nigrum apparentem in
opere, & aliam per album, & aliam per ru-
beum, et in opere per larum aliam per cro-
ceum, aliam per liuidum, aliam per album
niueū, aliā per album splendidū, & sic de
cæteris quod est longum narrare. Nam
in magisterio nostri lapidis color niger
est potior & durior. Iste color apparens
in ope-

in opere est signum, indicatium intellectus quod C vel (C) concubuit cum D, et quod D concepit in ventre embryonem. Et demonstratur ad sensum H in illo opere perfectionis suæ habere finem, et dum color iste est diminutus, et apparet albus, tunc intellectus intelligit naturam initium facere de DC vel (C) ad M, vel de DMC vel (C) ad Q in quo transitu suum attingit finem L. Item quando iste color incipit diminui per maiorem ignis continuationem et oritur color croceus, per istum colorem potest Artista cognoscere quod membra et partes incipiunt adunari in numero tertio, et aggregari ad quantitatem continuam, et taliter quod patebit ad sensum coadunatio et colligatio membrorum nostri infantis, quoniam sperma diffusum est per totam substantiam nostri D, post ortum istius coloris incipit coadunari in medio in forma rotunda ad modum cuiusdam rotundissime lune, vel lineæ circularis contentæ. Præterea post evanescit iste color & oritur rubeus color, & hoc est signum demonstrativum intellectus, cum quo intelligit complementum

N 3

mentum membrorū, & partium nostri la-
 pidis congregari & adunari veraciter in
 omni perfectione in numero tertio: nā &
 post visionē istius coloris scias nostrū in-
 fantem cōpletum ex corpore & potentia
 vegetabili: nam & tunc tēporis Artistam
 scire oportet numerū dierum, quibus no-
 ster lapis est deductus ab initio cōceptio-
 nis vsq; ad terminū apparitionis coloris
 rubei, & ex apparatione coloris rubei re-
 gimen successiuē & incessanter exhibere
 per bī tantū tempus modicū viuacius:
 quo quidē cōpleto, recuperabitur id quod
 quæritur, & erit lapis durus existēs in me-
 dio multarū superfluitatum, sicut est fœ-
 tus mulieris, vt apparet post partū. Et à co-
 lore croceo ad rubeū permaximē sunt con-
 fines L I G. Et hoc cognoscit intellectus,
 tangendo dicta L I G cum T B C D. In qua
 quidē mixtione apparet, quòd in finibus
 eorū L I G est T B C absq; C D, quoniā si
 C D ibi extitissent partes quædā cum alijs
 minimē requirerēt colligari seu cōiungi,
 nec in tertio numero deduci. Positum est
 autem istud principium in radice arboris
 philosophicalis, vt intellectus existat regu-
 latus,

latus, & artificiatus ad cognoscendū particularia & signa demonstratiua, quæ in processu operationis particularis contingunt. Et est valde vtile & necessariū ad cognitionē huius artis, quoniā est tanquam instrumentum, cum quo mouet intellectū ad intelligendū principia intellectualia in prælibati particularis operis magisterio. Sicut quādo per istud principiū cognoscit dictū particulare esse in principio FGH L, aut in medio aut in fine terminatiōis, aut in fine perfectionis, sicut data est doctrina superiūs in eadem declaratione. Sicut quando est in nigro, albo, croceo, rubeo, coloribus successiuè, sicut quando est in nigredine, cognoscit intellectus ibi esse FG. Et cognoscit dictas sphæras esse in fine illius coloris, quando incipit euahescere. Et per consequens intellectus intelligit illas existere in medio, aut cognoscit medium lapidis dum colores videt albū & croceum, et in fine dum speculatur rubeū. Hoc quidē est generale principiū & necessarium in opere lapidifico, in quo intellectus attingit quorumlibet lapidum artificiatorum cōplemen-

N 4 tum:

tum: quo quidem ignorato, cæcus Artista
tendit ad quodcunque opus lapidificum
& alchymicū, et ad eius regimen & magi-
sterium, sicut qui implere aqua vult
hydriā cribro aut aquā gurgitis cum re-
te extrā ducere.

*De duodecimo principio, quod
est separatio.*

Separatio est aliud principium in arte
Ista & in radice arboris philosophica-
lis, & tripliciter consideratur scilicet, quia
ipso triplex consideratur modus cogno-
scendi: primum & secundum inuenies
supra rubricam supra arborem, quæ inci-
pit separatio &c. Tertiò, habet notitiā de
magisterio in nostra particulari genera-
tione, scilicet qualiter motum, quo ignis
per accidens mouere facit C D E F G H I
K L O P ad M vel Q: & hoc fit, quia quæ-
dam principia oriendo ab alijs & separan-
do se ab illis ingrediuntur alia, & sic in
ista operatiōe & separatione trahitur vir-
tus materialis & formalis A C vel (C) D
ad M, & ab M (C) D. Quapropter C vel
(C) D

(C) D vel M (C) D mutant suas formas
simplices in M vel in Q ipso M existente
de altera forma, quam C vel (C) D per se
vel Q existente de altera forma, quàm erāt
M (C) D C vel (C) D in M, & C (c) D
in Q, retinendo suas proprias virtutes
existentes sub forma tertia, quoniam si ta-
lis origo & separatio nō fieret ita ibi non
fieret alteratio, nec generatio, nec proces-
sio. Etiam in nostro lapide destrueretur
opus naturale. Positum est autē istud prin-
cipium in arte ista, vt memoria recolat &
intellectus intelligat magisterium opera-
tionis naturalis principiorum huius artis
& elementorum positorum in actu cum
elementis naturalibus existentibus in c
vel (c). Et vt cognoscat, qualiter oriun-
tur quædam ab alijs & separantur ab il-
lis & ingrediūtur alia vsquequo deuenia-
tur ad illud quod quæritur. Valde vtile est
istud principiū Artistę, quoniā per ipsum
adhuc memoria recolit quod R S T V ori-
untur & separantur ab D. Et quòd nō re-
colit quòd dicta R S T V separata ab D
separantur ab opere & mixtione, quam
facit D cum C vel (C) etiam totum desi-
gnant

gnant quatuor colores, cum quibus est scriptum illud principium.

*De decimotertio principio, quod
est potentia.*

Potentia est alterum principiū in arbore philosophali, & significatur per litterā F, sicut alteratio. Et per istud principium habet Artista modum cognoscendi magisterium huius artis, secundum quod diuersimodè se reddit cognoscibile per angulum differentię. Primo modo cognoscit intellectus quòd etiam ista principia & earum operationes sunt in Chaos: & huius specificatus est modus in eius declaratione. Alio modo prout R S T V sunt potentia in B. Et cognoscit etiam intellectus, quòd est ibi alius actus potentię, qui est actus sicut actus Artistę in magisterio isto, & significatur ignis per actus in compositione per actus nostri particularis. Et sicut alterare, generare, dirigere, colorare &c. qui sunt actus principiorum & potentię, cum quibus agunt in obiectis extrā. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista intelligat

ligat potentias differre in nostro magisterio. Et hoc tangendo quamlibet potentiam cum angulo differentia. Valde utile est istud principium, quoniam Artista per ipsum non solum intelligit potentias, secundum quod conditionatur in opere isto, sed etiam intelligere potest alias potentias in operibus lapidificis, sicut Perlarum, Rubinorum, Sapphirorum tangendo & tentando potentias, quæ existunt in pastis, de quibus fiunt duri dicti lapides, & conditionare se potest taliter, quod potetias actuales existentes in dictis pastis deducat ad actum secundum suum modum applicando virtutes naturales aliorum lapidum ijs lapidibus artificiatas taliter, ut omnis perfectionis complementum retineant artificiales sicut naturales. Et hoc non potest fieri nisi per potentiam quæ est actus nostri D. Plus hinc dicere non curamus, nam dictus magisterij modus specificatus & declaratus est in volumine Lapidarij, nam etiam plures sunt qui lapides conficiunt. Sed naturalem virtutem sibi minimè exhibere possunt, quoniam nostrum D ignorat, in quo, & de quo, & per

per quod & cum quo lapidum consistit
complementū, & perfectionis augmentū.

*De decimoquarto principio, quod
est operatio.*

Operatio est aliud principiū radice
arboris philosophicalis, & consistit
ex quatuor coloribus differentibus, & de-
signat diuersos operationis modos diffe-
rentes. Primus color designat quod **D**
operationem habet in **c** vel (**c**) vel **M** (**c**)
Secundus color designat quod ignis per
actus ab extrā cum suo calefacere actio-
nē habet supra **d** & **c** vel (**c**), et cætera ele-
menta & principia naturalia & actualia
mouendo ad **m**, et etiam supra **m** **c** **d** om-
nia dicta mouendo ad **Q**. Tertius color
designat, quod **c** vel (**c**) vel **m** actionem ha-
bent super **d** informando ipsum **d** in **m**
vel **Q**. Quartus color designat operatio-
nes quas habet Artista super omnia ista
occasionatiuē scilicet in ignis administra-
tione in operatione & separatione **d**, in
operatione (**c**) & **c**. Et potest etiam desi-
gnare operationes quas faciunt **m** vel **Q**
in substantijs extrā, iuxta suas propieta-
tes

res & naturas rubificando aut albificando, secundum quod M vel Q existunt formata per distinctas formas. Et intelligit etiam operationes quas habet quodlibet principiorum huius artis in processu nostri particularis, ut specificatus est modus in cuiuslibet declaratione. Positum est autem istud principium in arte ista, ut Artista per ipsum cognoscat operationes cuiuslibet principij huius artis tangendo quamlibet operationem cum angulo differentiae. Valdè utile est istud principium, quoniam per ipsum Artista huius artis intelligit ea quæ de ipso in hoc opere dicta sunt. Et cognoscet etiam operationes quæ sunt in operationibus lapidificis sicut intelligit quòd operari debet cum igne in mixtione materiae & formae cum nostro D, & cum præparatorijs alijs sicut competit particulari.

*De decimoquinto principio, quod
est perfectum ens.*

Perfectum ens est aliud principium huius artis, & positum in radice arboris philosophicalis, & est significatum tribus colo-

colorib' vt patet ad sensum. Et M p quod significatum est istud principiu' compositu' est ex eisdē coloribus, & isti tres colores in vnū significant perfectionē et cōplemētū C D E F G H I K L O P R et in fine perfectionis et terminationis illius quod querebatur, et dicitur principiu': quoniā est causa perficiens, efficiēs et formalis substantiarū ad extra. Positu' est autē istud principium in arte ista vt intellect' cognoscat substantiā pgressā ex dictis C D per potentiam E F G H I K L O P R, et videat et palpet et opera terribilia cōdat Artista. Valde enim vtile est istud principiu' quoniā intellectus cognoscit se esse dominū et imperatorē et habituātū de grādissima sciētia super alium intellectum ignorantē artē istam, et cognoscit se Artistā huius artis esse Artistā super alios Artistas, et medicū super alios medicos omnes hanc scientiā nesciētes, in quātū non solum metallorū imperfectionem enascere facit sed etiam corpora nostra subito et quasi miraculose à quibuscunque infirmitatibus desperatis resurgere facit, vt dictum est in capitulo applicationis ad corpora nostra.

De deci-

*De decimosexto principio, quod
est fermentatio.*

Fermentatio est aliud principiū huius
 artis, positū in radice huius arboris. Et
 per istud Artista regulat ad intelligendū
 qualiter M potest multiplicari, & in Q
 transire. Et inueniet Artista quod in isto
 magisterio sunt necessaria G H F I K L, sci
 licet ponēdo D(C) et M in G, et positis in
 G cōtinuet opus cū ignis administratione
 quousq; transeat per H F L I, & deueniat
 ad K. Et per K cōditionare se habet in pro
 cessu operis, secundū quod quadrupliciter
 est differens & per omnia agere sicuti in o
 peratione M, donec oriatur Q in quantita
 te maius, & virtute & operatione fortius
 tam ad rubeum, quā ad album. Et etiam
 ad nostri corporis sanitatem. Positum est
 autem istud principium in radice arboris
 philosophiæ huius artis, vt Artista sciat
 quod M transire potest in Q per operatio
 nē C(C) D E F G H I K L N O P Q R. Et in
 isto passu cognoscit intellectus, quod Ar
 tistam huius artis non oportet si voluerit
 plus quā semel componere M, quoniam
 ipsum

ipsum potest multiplicari in infinitum
reducendo ipsum M in Q & de illo Q al-
terum Q , & de illo aliud usque in infini-
tum operando: Sed de hoc miratur intel-
lectus quomodo potestas Q sufficiat ad
suam speciem multiplicandam successiue
in infinitum: & intellectus descendit ad
sensum qui videt quod homo potest, et
sufficit ad multiplicandum suam speciem
in infinitum numerum successiue vnus
generando alium. Etiam miratur intelle-
ctus, quomodo enim hoc agere potest, cū
in ipso non sit vitæ spiritus, & descendit
ad sensum qui videt qualiter fermentum
pastæ materialiter multiplicat speciem
suam in alia pasta faciendo aliam pastam
existere sub eadem specie et virtute & ope-
ratione, & illa pasta aliam, et illa alia usq;
in infinitum. Valde vtile est istud princi-
pium, quoniam per ipsum intellectus co-
gnoscat se posse ex M & Q facere mediante
(C) D et Q in infinitum multiplicare,
nec plurimi ad istud arcanum peruene-
runt.

De deci.

*De decimosextimo & ultimo principio,
quod est perfectum venenum.*

Perfectum venenum transformans siue lapis est ultimum principium huius arboris significatum per Q ad demonstrandum quod ipsum existit finis & perfectio & complementum omnium principiorum arboris iam dictæ. Et hoc designant quatuor colores cum quibus est descriptum. Nam primi duo colores significant quatuor elementa in ipso existere cum omnis bonitatis & magnitudinis perfectione &c. cum concordantia maxima actuali absque aliqua contrarietate in prædictorum operatione ut patet per rationes trianguli viridis huic principio applicati, & etiam in mixtione dicti trianguli cum triangulo rubeo & cum dicto principio. Et hæc applicare dimittimus Artiste bene intuenti. Alij colores designant DC existere cum omni perfectione simplicitatis numeri ultimati cum ipso per magisterium Artiste & EFGHIK LNOP. & deinceps cognoscit Artista huius artis quod istud principium per magisterium

O

gisterium dictorum principiorum potestatem habet multiplicandi suam speciem dupliciter scilicet aliud generando sibi simile in operatione & virtute, & transmutando substantias extrà. Positum est autem istud principium in arte ista ut Artista cognoscat ipsum esse perfectius quam M in virtute & operatione, & est valde utile: quoniam per ipsum Artista ager miracula super terram in transmutatione metallorum & cura infirmitatum desperatarum nostri corporis.

Et sic finitur declaratio principiorum arboris philosophicalis.

Sequitur

*Sequitur nunc arbor philosophicalis
cum declaratione literarum.*

Colores	Generatio	Alteratio
K	I	F
Digestio	Venenū transformās	Dissolutio
L	Q	H
Perfectum ens	Mixtio	Fermentatio
M	G	N
Colores	Digestio	Generatio
K	L	I
Cælū menstruale	Dissolutio	Corpus incōbustibile
(O)	H	(C)
Alteratio	Mixtio	Generatio
F	G	I
Ignis	Cælum	Corpus oleū
R	D	(C)
Vinum	Separatio	Aqua
B	O	T
Operatio	Aer	Terra
P	S	V

O 2 A chaos

A

Chaos DRSTV.

Intelligentia
Prima materia

B

Homo

Forma

C

Cælum

D

Elementa

E

Alteratio

Altera's Potentia

F

Homo

Mixtio

G

Dissolutio

H

Homo

Generatio

I

Intelligentia

Colores

K

Homo

Digestio

L

Intelligentia

Perfectum ens

M

Intelligentia

Fermentatio

N

Separatio

O

Homo

Operatio

P

Intelligentia

Venenum

transformans

Q

H A E C

H A E C E S T S C V N -
 D A P A R S P R I N C I P A L I S
 P R I M A E P A R T I S H V I V S D I S T I N -
ctionis, quæ est theórica de decla-
ratione principiorum
figuræ S.

Ictum est de declaratione prin-
 cipiorum arboris philosophalis,
 cum qua intellectus consistit ar-
 tificiatus et regulatus ad cogno-
 scendum operationes & naturas eorum
 secundum quas conditionatur in proces-
 su seu magisterio huius artis particularis
 quesiti. Nunc dicendum est de declara-
 tione principiorum figuræ S in opere mi-
 nori. Cum qua declaratione intellectus
 regulabitur aliter in inuestigatione di-
 cti particularis. Et primò de primi prin-
 cipij declaratione.

De primo principio figuræ S
quod est forma.

O 3

Forma

Forma est primū principium positum
 hacin figura & per ipsum signifi-
 catū quod significatū est in declaratione
 eiusdem in arbore philosophali, nisi
 quia hic est conditionatum ad forma-
 tionem, & non in *MQQ* existente differen-
 te à *Q* arboris philosophalis, & conditio-
 natur per *C* (*C*) *DEFGHIKLOP*, ar-
 boris philosophalis, & etiam per prin-
 cipia figuræ *S*, & de omnibus alijs dic
 ut in declaratione *C* arboris philoso-
 phalis. Et ideo istud principium signi-
 ficamus per *A* ad denotandum quòd ista
 operatio istius principij vnā condi-
 tionem habet hic in ista figura, aliam
 in arbore.

*De secundo principio figu-
 ræ S quod est ma-
 teria.*

Materia est secundum principium
 huius figuræ & est conscriptum
 quinque coloribus, qui quidem colo-
 res significant quinque substantias ab
 ipsa

ipsa materia egressas, & est significatum per B, sicut in radice arboris philosophialis. Et ideo declarare hic plus non curamus eiusmodi, quoniam satis pertractauimus eum in radice arboris philosophialis. Ideo dicendum est de isto, ut ibi: nam etiam per istud principium habet Artista cognitionem diuersam; secundum quod differenti modo potest ipsum cognoscere in operatione huius artis: nam tangendo ipsum principium cum angulo differentiae inuenitur, quod alia est materia quæ est B, & alia quæ est D, alia quæ est O, alia quæ est M huius figuræ. Et secundum diuersam cognitionem, quam habet de ipso diuerso modo conditionatur ad operandum, & regulat se in processu huius artis, nam inuenit, quod talis materia est M, cum formatur cum A O X Y in P, ratione cuius oritur Q, de alijs dic ut supra.

*De tertio principio figuræ S,
quod est corpus.*

COrpus est alterum principium huius
Artis, & significatur per litteram C,
O 4 & scri-

& scribitur quinque coloribus, vt patet. & significant isti colores, quòd M oritur ab S F V Z cū D. Quod m postea per A O X Y formatur & perficitur. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista cognoscat quæ sunt substantiæ, ex quibus oriri potest M, vt forme per F P cum A O X Y, & fiat Q.

*De quarto principio figuræ S,
quod est lunaria.*

Lunaria est quartum principiū huius figuræ, & notare debet Artista, quòd cum isto facere debet E F G H I L M N O P R, mediāte R huius figuræ & R arboris philosophicalis. Positum est aut istud principium in arte ista, vt cognoscat Artista significatum illius quid & quale est. Et intelligat ipsum necessarium ad omnes supradictas litteras, vt ducant ad M, & quòd postmodū M per P A O X Y deueniat ad Q. De omnibus alijs potest dici secundum suum modum, vt dictum est de cœlo.

De quin

*De quinto principio figuræ S,
quod est calcinatio.*

Calcinatio est aliud principiū huius figuræ, & est scriptum quinque coloribus: & designat, quòd omnia corpora per ipsum transire debent. Et consideratur dupliciter, secundum quod dupliciter fit eius opus in prædictis corporibus. Primo modo consideratur E, prout fit cum Mercurio vulgi. Et ab isto E patiuntur XY, & modus eius specificatur in prima distinctione, in 2. parte eiusdē, in capitulo, Et in hoc. par. Et magisterium huius secreti, per totum. Alio modo consideratur, prout fit cum aceto fortissimo, & est modus ut fit crocus ferri: & sub isto E patitur V. Alio modo consideratur E, prout fit cum sulfure & auripigmento, & est modus ut fit æs vltum: & sub illo patitur Z. Alio modo, prout consideratur dictum E, prout fit cum D, & sub isto patiuntur ST VXYZ. Positum est autem istud principium in arte ista, ut intelligat Artista quòd dicta S T V X Y Z pati debent sub illis modis supradictis, ut parata sint ad ingrediendum

O 5 diendum

diendū &c, & cetera huius artis principia.

*De sexto principio figuræ S, quod
est dissolutio.*

Dissolutio est alterum principium in arte ista, & est designatū coloribus quinque, & significatur per F ad denotandum differentiam inter F huius figuræ, & H arboris philosophalis, nam sub F huius figuræ patiuntur S T V X Y Z. Et sub H arboris philosophalis non patiuntur nisi C vel (C) & M: nam quinque colores F hinc positi hoc denotant, quod dicta S T V X Y Z patiuntur sub ipso mediāte D: & in isto passu cognoscit intellectus in nostro opere primas intentiones & secundas, secundum quod F primam intentionem habet ad destruendū S T V X Y Z, eò quoniam est sibi contrarium, & priuat dicta S T V x y z à suo esse priori. Et quoniam per se non potest, dat se secundæ intentioni, videlicet D, ut cum D, quod est amicum dictorum s t v x y z possit ea corrumpere & ponere sub sua operatione, ut in ipsis attingat suum ultimum finem sicut ignis, qui primā intentionē habet ad aquam corrumpen-

rumpendum. Et quia immediatè non potest, dat se secunde intèntioni, videlicet vt cū aere possit suum appetitū adimplere in destructione sui cōtrarij. Positū est autem istud principiū in arte ista, vt Artista intelligat qualiter vnum principiū sine alio nequit operari: & vt cognoscat dicta s t v x y z necessariò debere per ipsum transire antequam deueniat ad id quod quæritur.

De septimo principio figuræ S, quod est euacuatio.

EVacuatio est aliud principium huius figuræ, & significatum est per G, & est scriptum coloribus antedictis, vt cognoscat intellectus quòd dicta s t v x y z pati debent sub actione huius principij mediante nostro D, vt corū spiritus à viscèribus abstrahatur occultus: qui quidē spiritus est materia, quæ formari debet cum A O X Y, vt post fermentationē transeat ad Q. Positum est autē istud principiū in arte ista, vt Artista intelligat dicta s t v x y z trāsire debere per G. Et vt cognoscat quòd id quod per G extrahitur à visceribus ipsorum

rum *STVXYZ* est materia, de qua nostrum *Q* in actum deduci debet median-
tibus *A OXY*.

*De octavo principio figuræ S,
quod est multiplicatio.*

Multiplicatio est alterum princi-
pium huius artis, & est significa-
tum per *H*, & dictis quinque coloribus
est scriptum. Per istud principium habet
Artista cognitionem, quod id quod ab-
stractum est à visceribus *STVXYZ* re-
duci debet super ipsa, nam & magiste-
rium huius principij in practica demon-
strabitur in parte illa, quæ incipit, Com-
pleta ista exuberatione &c. & ideo hîc re-
sumere non curamus propter prolixita-
tis argumentum. Positum est autem istud
principium in arte ista, ut Artista cogno-
scat iterum *STVXYZ* cedere *Q* à visce-
ribus nauseatis.

*De nono principio figuræ S, quod
est spiritus.*

Spiritus est aliud principium in arte
ista, & per ipsum Artista habet noti-
tiam, quomodo terra est euacuata secun-
dum

dum modum & regimen, vt in practica
est scriptū in illa parte, quæ incipit, Mo-
dus liquefactionis. Positum est autē istud
principium in arte ista, vt cognoscat istud
principium esse argentum viuum in ope-
re consideratum isto, vt patet per figurā.

*De decimo principio figuræ S, quod
est argentum viuum
exuberatum.*

ARgentum viuum exuberatum est
alterum principium huius figuræ,
& significatur per L. Et per ipsum Artista
regulare potest intellectum, qualiter se
habeat in eius cognitione, & hoc ponendo
angulum differentię inter L & I, &
inueniet quod I differt ab L in quantum
I est ante L, L verò post I. Et operationem
L hinc dicere non curamus, nam plenè de-
signatum est in practica huius figuræ in
parte illa quæ incipit, Sequitur modus
exuberationis. Est etiam aliud argentum
viuum exuberatum, quod est claritas Per-
larum lumen & splendor, & est ex aqua &
arg. viuo vulgi facta ac exuberata septies
per

per distillationem. Positum est autē istud principium in hac arte, vt sciat & cognoscat Artista quomodo I eleuatum est in L.

*De vndecimo principio figuræ S,
quod est sulfur naturæ.*

Sulfur nature est aliud principium huius figuræ, & est designatum per M. Et per istum Artista habet cognitionem maximam in magisterio huius artis, dirigendo se per significationem colorum, quibus descriptum est: nam colores pallidus, viridis & niger significant istud principium egredi ab L. Et color rubeus significat quod per magisterium ignis per actus ab extrâ dictum M deuenit & oritur de L. Et per eundem modum conditionantur colores L I H G F E S T V X Y Z significando quod per magisterium coloris rubei, quod significat R arboris philosophalis L oritur ab I, & I ab H, & H ab G, & G ab F, & F ab E, & E ab S T V X Y Z: & tamē modum, quomodo vel qualiter M deuenit in actum, hic dicere nō curamus, nā satis dicetur in practica sermocinali, quā videbis in illa parte, Completa ista exuberatione &c. in O. Quo autē

exc-

exequuto. Positū est autem istud principiū in arte ista, vt cognoscat Artista istud M & naturam eius, & eius originem, ponendo ipsum in angulo differentiae, quòd si dictum angulum ponat in angulo finis, per eorum rationes inueniet, quòd dictū M continet in se differentiam, quæ est finis terminationis complementi filij geniti ab STVZ. Et etiam quòd est aptus ad se induendum vestes purpureas & albas. Et etiam cognoscit Artista, quòd in M, quod est processum ab XY est differentia quæ est posita in medio, quousque deueniat ad O, & dum est in O, ibi cognoscit Artista ipsum esse in fine terminationis: & ex isto puncto notare debet Artista differentia quæ est inter M, quod oritur ab STVZ, & M quod oritur ab XY, vt per dictam differentiam sciat se regulare in processu, & operationem dictorum M. Et quòd applicare sciat dicta M secundum suum modū in practica huius artis.

De duodecimo principio huius figuræ

S, quod est tinctura.

Tinctura

Tinctura est alterum principium huius artis, & est significatum per N, & est scriptum dupliciter in rotula sua. Primo modo coloribus viridi & croceo. Secundo modo coloribus rubeo & croceo, viridi & nigro: nam prima pars scripta coloribus viridi & croceo, significat tincturam, cum qua M debet tingi, & oritur ab X Y per magisterium D E F G H I K L M N principiorum huius figuræ: aut per magisterium primæ distinctionis, in 2. parte, in capitulo, Sicut diximus &c. par. Quo facto &c. Alia verò pars, quæ scripta est cum quinque coloribus, designat quod M quorumlibet, scilicet S T V Z induere se debent dicta tinctura, ut fiat Q, & potest fieri per vnum M, tantum se induat tali tinctura, & potestatem habebit patris & matris, à quo duxit ortum in illam scilicet vestem, ut post in regali sede gaudere possit, qui à regalibus sedibus non venit. Et si cōiuncta non fuerint duo M simul tanquam fratres, & vestita fuerint quolibet dictorum indumentorum simul patres in sua sede ponent illos induendo & ornando de suis vestibus, & sedere ipsos facient ad mensam

sam regiam. Et sicut dixi quòd duobus M
simul Artista potest intelligere sic de tribus
simul vel quatuor, & huius specificatus est
modus in processu tabularum.

*De decimotertio principio,
figuræ S quod est oleum.*

Oleum est aliud principium huius
artis & est significatum per O, & est
scriptum coloribus duobus scilicet cro-
ceo & viridi, & significat isti colores quòd
O debet oriri ab X Y, quod quidem O per
magisterium dictorum principiorum sci-
licet E F G H I K L M N P, vel per magi-
sterium primæ distinctionis in secunda
parte in capitulo Sicut diximus. § Quo fa-
cto &c. Positum est autem istud principi-
um in arte ista, ut cognoscat Artista indu-
mentum quod induere debet M dictorum
S T V Z, ut exaltatum sit in cathedra re-
gia & diadema contineat supra caput eius
duobus lapidibus preciosis ornatum.

*De decimoquarto principio figuræ S
quod est inceratio.*

P Ince-

Inceratio est aliud principium huius figurę & est significatum per P & designatur in sua rotula per quinque colores. Nam primus color significat ignē & Venerem. Alij colores significant STVYZ, & conditio eius est, vt per colores significet quod illę STVYZ debent poni in P cū O genito ex XY & hoc igne per accidēs mediante. Et istud magisteriū ponere hic non curamus: nam ponetur infra in practica huius figurę in parte illa quę incipit, Sequitur modus incerationis, per totum.

De decimoquinto principio huius figurę S quod est sublimatio.

Sublimatio est aliud principium huius figurę & est significatum per R. Et Artista huius artis duplicem cognitionem habet tangendo ipsum cum angulo differentię & etiam per mixtionem trianguli rubei cum qualibet parte differente attingit intellectus quemlibet modum dicti R existere principium, finē & medium: nam primus modus est prout consideratur quod est quidam modus quo
mediante

mediante ab igne ad extra HI conuer-
 titur in L, & L conuertitur in M. Alio
 modo consideratur istud principium
 prout quodlibet istorum principiorum
 est sublimatum in maiori parte perfectio-
 nis, quàm R, et M quàm L, et Q quàm
 vllum istorum. Et per consequens per
 mixtionem litterarum dicti trianguli
 inueniet quod est magis circa perfectio-
 nis finem ad Q ingrediendum, sicut L
 quod existit magis propinquum ad istum
 finem quàm I et M, et O quàm L, vel ali-
 quod aliud: et sic de medio intelligen-
 do in O quæ sunt magis propinqua me-
 dia ad Q quàm EFGHIKLRSTVX
 YZ, cò quòd obiectat ipsum immediatè
 et sic de principio suo modo potest dici
 scilicet quòd dicta M O sunt principia
 magis propinqua ad Q quàm aliquod di-
 ctorum, et per consequens magis subli-
 mia, et sic per rationes quæ possunt fieri
 miscendo triangulum croceum cum ru-
 beo, et cum dicto angulo differentia et
 omnes rationes dictorum triangulo-
 rum et angulorū, miscendo cum isto prin-
 cipio faciet Artista scientiā de conditioni-

P a bus

bus R in processu huius artis. Positum est autem istud principium in arte ista ut Artista per ea quæ dicta sunt de ipso conditionetur ad intelligendum conditiones, secundum quas istud principium conditionatur in magisterio huius artis, & sic de illis faciet iudicium in practica.

*De decimosexto principio huius
figuræ S quod est lapis.*

Lapis est ultimum principium & est positum in figura ista & significatum per Q, & conditio istius principij est, ut Artista ipsum speculando recolat ipsum esse finem & complementum STV ZXY & A B C D E F G H I K L M N O P R, in quo quidem quiescunt ut salamandra in igne, & etiam quiescunt in ipso tanquam partes in suo toto, scilicet tanquam bonitas, magnitudo & ceteræ partes substantiæ in ipsa substantia. Nam nouit Artista huius artis quod dicta principia in Q attingunt finem quare sunt secundaria in retentione, ut ipsa in Q & p quod Q attingat finem suum primarium propter quod sunt inquietata. Qui quidem finis est homo & talis

talis finis primarius maior est quam secundarius vt in pluribus locis explicauimus. Et ideo hic explicare non curamus, quia non est de nostro proposito talis explicatio in arte ista. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista cognoscat quid est Q, & cognoscat etiam ipsum finem esse magisterij huius figuræ, cum quo et per quod potest facere terribilia in opere Alchymico. Item STVXYZ sunt principia posita in hac figura vt per ista habeat Artista cognitionem quod ipsa sunt res siue substantiæ de quibus oritur index quo componitur Q quædam se habentia materialiter & quædam formaliter: quæ se habent materialiter sunt STVZ quodlibet per se vel duo simul, vel tria vel quatuor ad placitum Artistæ: quæ verò se habent formaliter sunt X vel Y hoc est dictum quod Artista cognoscit dicta STVZ esse substantiam, ex quibus trahitur materia seu ar. viuum, quod formari debet vt fiat Q & XZ esse substantiam, ex quibus constituitur formacum qua & per quam dictum ar. viuum formatur vt ex dicto ar. viuo & ex dicta forma oriatur

P 3 tertium

tertium quod est Q. Posita sunt ista principia in arte ista vt Artista cognoscat substantias in quib' materia & forma particularis nostri existunt in potentia, vt postea per magisterium huius artis sciat deducere ad actum faciendo instrumentum de EFGHIKLMNOP. Nam nonnulli fuerunt qui panem volebant conficere, ignorabant verò substantias de quibus id quod querebatur in actum deueniebat. Et si verò sciebant nesciebant ipsum in actum deducere, quoniam ignorabant principia huius artis.

*De decimo septimo principio figure S
quod est elementa.*

Elementa est alterum principium huius artis, & est significatum per Yrubeum & conditionatur in processu huius artis dupliciter, primo modo intelligit Artista huius artis quòd EFGHIKLMNOPQR dirigi debent per ignem ab extra per Artistam huius artis exhibitum & applicatum ad K infra quod dicta EFGHILMNOPRQ, regi & administrari

ministrari debet. Et etiam intelligit & reco-
lit EFGHILMNOPRR mediante aqua, quæ
est D, & mediante igne in K. Alio modo
intelligit dicti principij separationem
ab XYZ, vt ex ipsis fiat O. Et explicare
hic non curamus modum istius separa-
tionis, quoniam ipsum explicatum repe-
ries in practica huius figuræ, in parte illa
quæ incipit, Completa primaliquefactio-
ne, &c. per totum. Positum est autem
istud principium in arte ista, vt Artista se
regulet in artis huius processu secundum
conditiones, quibus in ista figura condi-
tionatur: vnde cum ipso & cum alijs prin-
cipijs ipsi applicatis, inde oriatur parti-
culare, quod queritur.

*De decimo octauo principio figuræ S,
quod est K, id est
alembicus.*

Alembicus est alterum principium huius
figuræ, & per ipsum cognoscit in-
tellectus, quale est vas, in quo principia
huius figuræ vsq; ad Q debent regi, & ope-
rari in generatione nostri Q. Et quoniam
satis patet per totam practicam huius figu-
ræ, quod

re quod habeat officiū in processu huius
artis, ideo de ipso hīc plus dicere non cu-
ramus &c.

Explicit prima pars tercię distinctionis
quę est de theorica, explanans significa-
tiones & vtilitates principiorum huius
artis transmutatorię metallorum.

S

Forma	Spiritus arg. vi.	Sublimatio
A	Medium coniunct.	R
	I	Saturnus
Materia	<i>Alchemia</i> Vas vitreum	S
B	K	Iupiter
Corpus, Principium	Arg. vi. exube.	T
C	L	Mars
Lunaria	Sulfur natura	V
D	M	Sol
Calcinatio	Tinctura	X
E	N	<i> Luna</i>
Dissolutio	Oleum	T
F	O	<i> Luna Venus</i>
Euacuatio	Inceratio	Z
G	P	<i> Luna</i>
Multiplicatio	Lapis, Finis	Y
H	Q	
		P A R S

PARS SECVNDA
PRINCIPALIS HVIVS TER-
TIAE DISTINCTIONIS, QVAE
*est practica operis maioris seu ar-
boris philosophalis.*

Idem est de prima parte, quæ est
de theorica, declarans principia
huius artis. Modò dicendū est de
practica, in qua videbitur qua-
liter & quomodo principia combinantur
in operatione nostri lapidis: & primò de
practica arboris philosophalis.

*De practica arboris philo-
sophalis.*

Completi principiorum declaratio-
nibus, cū quibus Artista existit con-
ditionatus ad intelligendum cuiuslibet
operationem secundum modum suæ na-
turæ, nunc de practica pandam, quæ est
finis & complementum theoricæ: & pri-
mò de materiali principio ordientes, in-
cipimus cum Dei adiutorio nostram pra-
cticam operis maioris sic: Recipe vi-
P 5 num

24
 num rubeum vel album, & fac de eo vt supra designauimus in prima distinctione, in parte secunda, capitulo primo, §. Accipias vinū &c. Postquam habueris cœlum nostrū seu Mercurium vegetabilē secundum magisterium dicti paragraphi conditionatum per magisterium capituli iam dicti, & partis quæ incipit, Facta p multos dies &c. in §. Et cū foramen aperueris per totum vsque ad §. quod si non inueneris pone ad partē. Item recipe aurū vel argentū calcinatū per magisteriū cap. iam dicti quod incipit, In hoc loco. in 4. c. §. Et magisteriū huius secreti, per totū, & cōditionet p m figuræ de S: Seu recipe (C) vel C prædictorum, quod melius erit, & facias ipsum per magisterium capituli, sicut diximus supra in §. Quo facto. Et deinceps vsque ad finem capituli. Postea diuide per elementa: quibus habitis seu quolibet illorum, scias pondus dicti D, & si fuerint tres libræ de (C), ponas duas vncias super duplas quatuordecim de C, & si (C) fuerit de X, super mediam libram ponas 3 duas, & dimidiam: & sic eiusdem 3 duas, & facies coniugium ponendo D
 cum

cum C vel (C) in G, & claude fortissimè
 vas cum luto factò ex albumine oui, &
 calce viua. Et vas sit factum ad modum
 cuiusdam figuræ infrà positæ. Quod po-
 stea pone in balneo Mariæ, vel in furno
 secreto, vel in fimo summè calido, quod
 facias si ad angulum domus viginti vel
 triginta onera fimi posita fuerint. Et
 etiam quanto plus, tanto melius, taliter
 vt semper ardeat sine adiutorio aliquo:
 securior tamen est operatio balnei aut
 furni secreti timore recessus caloris à fi-
 mo, nam ignem oportet ibi suum habere
 actum. Quòd si defuerit, ad malum est
 opus, quoniam sequetur priuatio finis:
 da igitur sibi ignem quouis istorum mo-
 dorum successiuè & sine intermissione,
 quousque per H veniat ad F: sicq; cogno-
 sces, quoniā incipit generari alius color
 qui niger erit. Non arbitreris ipsum esse
 colorē nigrum ad modum encausti, sed est
 color ille ad modū mali granati obscuri.
 Et postquā tale signū videris, intelliges c
 vel (c) et d trāsire p^h f i & p. et quod facta est
 ibi colligantia amoris inter c vel (c) cōuer-
 sum est in d, & d in (c) Deinde cōtinuan-
 do de-

do decoctionem sine intermissione, temperatè continuando, & in C (C) D inceperit ingredi in L l, & durat L I per K vsq; ad M, quoniam mortificatur ille color niger, & per continuationem K album oritur. Et cum C(C) D K album apparet, tunc est signum demonstrationis, quòd ossa & nerui infantis nostri recipiunt cōiungi in tercio numero, & durat ista operatio vsque ad K croceum: & postquam oritur k croceum, tunc Artista intelligit quòd corpus nostri infantis est formatū & completum, & organizatum, & incipit præparari, vt spiritus vegetabilis ingreditur in ipso: & durat ista natura, donec in præparatione k croceum euanescat, & oriatur k rubeum. Et dum ortum est rubeum k, in corpore infantis est anima vegetabilis, & tunc Artista intelligere debet dictum infantem esse in fine terminationis corporis & animæ. Tunc veraciter Artistam computum dierum oportet habere in habitu, à quibus incepta est generatio nostri infantis, quā cognosces, postquam Hib' actum, & finem suum compleuit, vt ad oculum notare potes, & ab ipso tempore vsq;

*ibid in
de 102*

re vsq; dū compleatur bis tantum tempus
 ignē sibi incessanter administrare nō prę-
 termittas: quo tempore finito, dimitte
 quousque frigefiat, quo frigefacto, inue-
 nies infantem nostrum rotundum ad oui
 modum, quem extrahes & mundabis, quē
 accipias, & ponas in quodam vase vitreo
 bene mundo, & ponas ipsum in furno de-
 coctionis, quod est balneum siccum seu
 stussa per sex dies naturales, administran-
 do sibi ignem successiuē per vnum modū
 taliter, quod vbi steterit vas, grauit̃er pos-
 sis manum intūs sustinere, & tunc extra-
 he, & ipsum preciosissimē obseruabis ad
 temporis opportunitatē, de quo pondus
 vnum supra duo millia est sufficiens mul-
 tiplicare similitudinem suam in substan-
 tijs extrā: est enim aliud de secretis natu-
 ræ, quomodo de M Q Artista potest facere.
 Et modus est: Recipe libram, scilicet dicti
 menstrui, & duas vncias dicti C vel (C)
 vel duas 3 & dimidiam secundū conditio-
 nem prædictā, & de M solummodò pon-
 dus vnus 3 per triginta dierum spacium
 totum illud erit conuersum in Q, facien-
 do ignis applicationem temperatē sine in-
 termis-

termiffione regulando fe per K fecunda-
dum magis & minus, vsquequo viderit
corpus vnum rotundum cum rubore. Et
fi eft ad album cum albedine metallige-
na. Et hic notare debet Artifta, quod K
differt in generatione infantium, nam
K infantis Q rubei conditionatum eft
vt fuprà. Sed k infantis Q albi eft con-
ditionatum alia conditione, nam pri-
mum k eft viride cum rubore. Secundum
k quod eft fignum cōiunctionis partium
ad totum, eft ad modum crocei mixti cum
rubore fplendido. Tertium k, quod eft fi-
gnum terminationis corporis infantis
eft album, fplendidum. Quartum k, quod
eft fignum ingreffionis animæ in cor-
pus, eft album, niueum, mixtum cum k
metalligeneo. Et cum ifto K exire de-
bet & nafci à ventre matris. De quo
pondus vnum fuprà tria millia B, po-
tens eft fpeciem fuam multiplicare. Et
de tertia fuprà millia 500. Et de ifto Q
facere potes vt fuprà. Item exiftimans
in nullo opere Alchymico tempus cer-
tum fuiffe, quoniam aliquando no-
fter infans oritur citius, & hoc quia
calor

calor per accidens fuit communiter fortis, & aliquando tardius propter defectum caloris, ut patet in foetu, quoniam aliquando oritur ad menses nouem, & hoc contingit pluries in iuuenibus, in quibus calor naturalis est fortior. Et aliud in illis, in quibus calor naturalis non est ita vigorosus. K est tibi signum in magisterio totius operis, & per ipsum te poteris regulare, quomodo est noster infans in H, & hoc dum videris totum liquefactum, & incipit oriri K nigrum: tunc scias ipsum esse in G, & quod transiit per F. Et postquam venit K croceum, intelligas organizatum, & corpus esse formatum. Et postquam venit K rubeum, intelligere debet Artista corpus esse cum anima: & tunc intelliget quod dare debet sibi ignem, ut supra, usque ad ortum & natiuitatem eorum. Et sicut dixi de isto K in generatione rubei infantis: ita dices de K in generatione albi secundum suum modum, ut supra explicatum est: & cum talibus quidem signis & doctrina magisterij Artista securè operari pote-

poterit iuxta practicam & magisterium
secundum conditionem & operationem
arboris. Et respiciendo principia huius
artis, qualiter in dicta arbore sunt situata,
& respiciendo declarationes eorum &
doctrinam practicæ huius, erit
perfectè operans, & Ar-
tista maximus in o-
pere Alchy-
mico.

SEQVITVR

SEQVITVR PRA-
CTICA OPERIS
MINORIS.

*Tabula ista dat modum faciendi Elix-
ir a Saturno & Ioue ad faciendum So-
lem vel Lunam ex Saturno & Ioue tan-
tū.*

std e	std f	std g	std h
std i	std l	std m	std n
std r	std o	std p	std q

*Tabula Saturni & Martis, vt ex eis
fiat Elixir supra Saturnum & Martem
simul.*

svd e	svd f	svd g	svd h
svd i	svd l	svd m	svd n
svd r	svd o	svd p	svd q

Q Tabula

*Tabula Saturni & Veneris qualiter
ex eis fiat Elixir supra Saturnum &
Venerem ad Solem & Lunam.*

szd e	szd f	szd g	szd h
szd i	szd l	szd m	szd n
szd r	szd o	szd p	szd q

*Tabula ista docet facere Elixir de
Marte & Venere ad operandum Solem
vel Lunam de eisdem tantummodò.*

vzde	vzd f	vzd g	vzd h
vzd i	vzd l	vzd m	vzd n
vzdr	vzd o	vzd p	vzd q

*Ista tabula dat modum operandi Eli-
xir ex Saturno, Ioue & Marte ad fa-
ciendum Solem vel Lunā ex eisdem tan-
tummodò.*

stvde	stvd f	stvd g	s t v h
stvdi	stvd l	stvd m	s t v n
stvdr	stvd o	stvd p	s t v q

Ista ta-

Ista tabula dat modum operandi Elixir ex Saturno, Ioue & Marte, & Venere, ut ex omnibus simul possit fieri Sol aut Luna.

stvzd e	stvzdf	stvzdg	stvzdh
stvzdi	stvzdl	stvzdm	stvzdn
stvzdr	stvzdo	stvzdp	stvzdq

Tabula Martis & Iouis qualiter fit Elixir supra Martem & Iouem ad Solem & ad Lunam.

v t d e	v t d f	v t d g	v t d h
v t d i	v t d l	v t d m	v t d n
v t d r	v t d o	v t d p	v t d q

Tabula ista docet facere oleum ex Sole & Luna, quod dicitur oleum incombustibile.

x y d e	x y d	x y d g	x y d h
x y d i	x y d	x y d m	x y d n
x y d r	x y d	x y d p	x y d q

Q 2 Ista su

*Iste supradictæ tabule, sunt tabule
exteriores abstractæ à figura S.*

PRACTICA OPE-
RIS MINORIS SEV FIGV-
RÆ S, ET EST DECLARATIO
*tabularum infra & extra
figuram S.*

Dictum est de modo practicandi
per processum & doctrinam, se-
cundum conditionem arboris
philosophalis. Dicendum est
de practica figuræ S, quæ dupliciter con-
sideratur: Primo modo secundum condi-
tiones tabularum, quas habet intra se &
extra se. Alio modo sermocinaliter ubi
prolixius specificatus est modus. Et mo-
dus tabularum consideratur dupliciter:
nam tabulæ quæ sunt infra figuram, dant
doctrinam quomodo Artista operari po-
test de quolibet corporum materialium
per se singulariter, taliter ut Q eius opus
faciat

faciat supra id. Aliæ tabulæ dant quomodo potest Artista simul ex duobus vel tribus vel quatuor ad placitum operari, vt secundum eorum conditionem dictorum Q conditionetur in proiectione & transmutatione eorum, & primò de tabulis quæ sunt intra.

Declaratio primæ tabulæ, posita intra figuram S.

In ista parte dare doctrinam proponimus in opere minori per tabulas figuræ S, quæ sunt intra. Et per tabulas quæ sunt extra, vt intellectus Artistæ consistat ordinatus ad multimodā maneriē habendo in magisterio eius. Et doctrina tabularū, quæ sunt intra, talis est incipiendo à tabula, quæ incipit C S. Ita per totū processum circularē ipsius tabulæ significata camerarum declarabimus. Et secundariò dictas tabulas transuersaliter incipiendo à camera superiori, veniendo per lineam rectam ad ceteras breui sermone edicere

Q 3 pro-

proponimus. Et sicut est de modo, quem tenebimus in dictę tabulę explicatione, sic de alijs prosequemur: nam vt per hanc declarationem Artista potest regulare intellectum ad practicandũ in hac arte primarũ camerarum & secundarũ & tertiारum: & sic de alijs procedendo rectẽ circulariter aut transuersaliter. Vnus est enim modus significandi, & differentia consistit in ratione subiectorum differentium. Et sic potes dicere de omnibus alijs tabulis & earum cameris: nam camera C S significat in hac arte, quod S est vnum de subiectis, cum quo operari habet Artista huius artis. Et etiam significatur in ipsa camera quod S est corpus & non spiritus. Et etiam intelligere habet Artista, quod filius eius à ventre eius exuberari debet: qui quidem filius dicitur spiritus, seu argentum viuum, vel materia, apta nata ad recipiendum quamcunque formam. Sed istum modum satis specificabimus in practica sermocinali, & sicut dixi de camera C S, ita dici potest de camera C T, & C V vsque ad cameram c y secundum suum modum: sed differentia est inter istos spiritus,

ritus, quoniam quidam sunt qui dicuntur esse formabiles, id est, apti nati, ut ex eis fiat forma. Alij verò dicuntur esse materia. Spiritus verò qui dicuntur esse formabiles sunt qui exuberantur ab X Y. Alij verò qui dicuntur esse materia, sunt spiritus qui exuberantur ab S T V Z.

Uterius veniamus ad cameras quæ infra istas sunt situate eundem processum habentes. Et in prima camera quæ est de D S incipiendo vsque ad cameram D Y non capiendo cameras transversaliter significatur quòd quodlibet dictorum corporum habet comminui cum lunaria ut expedit in suo vase, quibus ita situatis, aliæ cameræ quæ infra istas sunt immediatè, quarum prima est E S, & ultima E Y significatur quòd dicta corpora calcinari debent intus in suo vase cum sua lunaria. Et est alia calcinatio quæ in V Z fit antequam ista quæ fit cum lunaria. Et alia similiter quæ fit in X Y, & de hoc quære in declaratione calcinationis. Qua quidem calcinatione cum lunaria facta in dictis corporibus, aliæ cameræ quæ im-

Q 4 mediato

mediate sequuntur istas. Quarum prima camera est FS, & ultima FY, significant, quod postquam ista corpora calcinata sunt in ventre lunari, quod ibi debet dissolui, ut requirit & iubet practica fermocinalis. Quibus dissolutis, alię

c	s	c	u	c	x	y
d	s	d	u	d	x	y
e	s	e	u	e	x	y
f	s	f	u	f	x	y
g	s	g	u	g	x	y
h	s	h	u	h	x	y
i	s	i	u	i	x	y

camerę quę immediate sequuntur, significant quod dicta corpora euacuari debent à suo spiritu, ut in dicta practica significabitur: quibus bene à spiritu euacuatis,

ut expedit, alię camerę quę immediate sequuntur, significant quod dicta corpora euacuata multiplicari debent: & etiam significant, quod in omnibus istis operationibus Artista se debet regulare per practicam fermocinalem, nam ibi de omnibus istis existit speciatuſ modus. Et sic est finita specificatio istius primę tabulę.

De secun

De secunda tabula intra
figuram S.

Dico de prima tabula quæ est intra figuram S, tranſeamus ad aliam tabulam, cuius prima camera est D F S & vltima D F Y. Et ista tabula est subiectum, per quod Artista se regulat in operatione dissolutionis, euacuationis, multiplicationis & in cognitione spiritus, & hoc cognoscendo & regendo se per modum, quod est subiectum positum in hac tabula, quo mediante principia posita in hac tabula diriguntur in magisterio operationis particularis, quod quidem est D, de quo subiectum facinus de quolibet vero corpore prædicatum:

dfs	dft	dfu	dfz	dfx	dfy
dgs	dgt	dgu	dgz	dgx	dgy
dhs	dht	dhu	dhz	dhx	dhy
dis	dit	diu	diz	dir	dix

De principijs verò alijs ibi positis medium influens & refluens, naturam sapiens vtriusque. Et de hoc exemplum dabi-

Q 5 mus

mus in vna camerarum, vt per ea, quæ de ipsa orta fuerint intellectus consistat artificiatu de alijs cameris ipsius tabulæ secundum suum modum, sicut camera DFS. Cuius cameræ subiectum est D, prædicatum est S, medium est F. Nam ibi D est principium agens in S, mediante F, sicut bonitas agit in bonificabile, mediante suo fine, sub quo FS reddit se passiuum, naturam F in se recipiens. Et sic F est medium sapiens naturam D S, in quantum ab ipso primariè procedit, & naturam sapiens S quoniam ipsum induit F ipsum S suam similitudinē. Et ipsum I seipsum induit in similitudinē ipsius S, quoniam similitudinem ipsi D repræsentat & sic lunaria est ibi principium mouens S, & hoc cum F, cum quo instrumentum facit. Et sicut de ista camera dixi, ita simili modo dicere poteris de alijs cameris, scilicet vbi est F ponendo S in G, vel H, vel I. Et per hoc intellectus Artistæ constat regulatus in significatione huius tabulæ. Et hoc intelligendo quòd dissolutio & euacuatio & spiritus quæ fieri habent in dictis & ex dictis S T V X Y Z fieri habent necessariò cum

cum lunaria. Nam modus istorum trium principiorum specificatus est in practica fermocinali.

*De tertia tabula figuræ S, quæ
est intra ipsam.*

FActo isto magisterio istius tabulæ oportet Artistam transire ad aliam tabulam, cuius prima camera est IS, et ultima IY. Et primæ cameræ istius superioris cameræ, quarum prima est IS et ultima IY significat, quod STVXYZ cōuertunt in L.

is	it	iu	iz	ix	iy	Item alię cameræ immediatè sequē- tes, quarum prima est LS, & ultima est LY, significant quòd postquam di- cta STVXYZ con- uersa fuerint in L,
ls	lt	lu	lz	lx	ly	
ms	mt	mu	mz	mx	my	
ns	nt	nu	nz	nx	ny	
rs	rt	ru	rz	rx	ry	
os	ot	ou	oz	ox	oy	quòd postquam di- cta STVXYZ con- uersa fuerint in L,

quòd necessariò Artista ipsa habet cōuertere in L, & de L in M, & de M in N, & de N in R, & de R in O, ut patet per processum camerarū ipsius tabulæ, sicut cameræ, quæ immediatè sequunt cameras iam dictas, quarum prima est LS, & ultima LY,

LY, significant quòd L transmutari debet in M, & aliæ quæ immedientè sequuntur, quarum prima est MS, & vltima MY, significant quòd M transmutari debet in N. Et aliæ quæ immediatè sequuntur, quarum prima est RS, & vltima RY, significant quòd transmutatio debet in dictis fieri R mediante, quære in practica fermocinali. Nam ibi horum principiorum istius tabulæ clarissimè pñsus est modus. Item vltimæ cameræ istius tabulæ, quarum prima est OS, & vltima OY significant quòd ad hoc vt ex M fiat N, requiritur quòd M transeat primo per O, quod quidem O ex dictis fieri habet in balneo, aut in fimo fortissimi caloris. Et si duræ forte fuerit dissolutionis, applicet sibi Artista quandam modicam quantitatem nostri Mercurij vegetabilis, & sic cito M vertetur in O, & tunc est forma & materia parata.

De quarta tabula intra figuram S.

Completo itaq; magisterio huius tabulæ, Artista transeat ad alteram tabulam,

bulam, cuius prima camera est D L S, & ultima D L Y. Et significatum istarum camerarum istius tabulæ accipiat transfuersaliter, scilicet incipiendo à camera D L S vsque ad cameram D L Y. Et etiam incipiendo à camera M Q S vsq; ad cameram M Q Y. Et etiam incipiendo à camera N F S vsq; ad cameram N F Y, nā primarū camera-

d	l	s	d	l	t	d	l	u	d	l	z	d	l	x	d	l	y
n	f	s	n	f	t	n	f	u	n	f	z	n	f	x	n	f	y
m	q	s	m	q	t	m	q	u	m	q	z	m	q	x	m	q	y

rum, quarū prima est D L S, & ultima D L Y modus significat, quòd ad hoc quòd vnūquodlibet istorū S T V X Y Z transeat ad L, quod mediū agens illum motum transmutationis debet esse D, per quod Artista intelligere debet, quòd absque D minimè Y in L transire, nec etiam transmutari valet. Aliæ verò camere, quarum prima est M Q S, & ultima M Q Y significant quòd L transire debet in M, in quo quidē M sunt propriè Q, & hoc dictum est, quòd sunt in penultimo gradu accessionis ad Q. Aliæ verò camere sunt, quarum prima est N F S,
ultima

ultima verò N F Y, significant quod x r
 aptum natum est, vt sit forma, & aliud M
 S T V Z aptū, natum est vt sit receptibi-
 le formæ, & hoc intelligere habet Artista,
 quod de necessario M de X Y conuerti ha-
 bet in M, vt dictum est supra: de alijs verò
 curam Artista nequaquam habere debet,
 nec etiam laborare, vt conuertantur in O,
 tamen si affectauerit, & ipsa transire fece-
 rit in O, bene quidem erit. Itaque erit Q
 fortius in operatione, & modū quem desi-
 gnat ista tabula, quere in practica sermo-
 cinali, nam ibi satis clarè declarabimus
 doctrinam practicæ principiorum huius
 tabule, taliter quod si liquidè obiectare ve-
 lis, si exegerit, faciliter id quod quæritur,
 iubare lucidius rutilabit.

*De quinta tabula intra figu-
 ram S.*

ET tandem completo magisterio se-
 cundum doctrinam prælibatæ tabu-
 læ, transitus suos Artista huius artis in a-
 liam tabulam dirigat, cuius prior camera
 extitit ex O X, O Y: ultima verò O P, M Q.
 Et pri-

Et primæ cameræ significatio est, quòd X
habet fieri O, & Y habet fieri O per qua-
tuor elementorum separationem, & hoc
designant quatuor puncta in medio exi-

o x o y	o p m q
m s	m t	m u. m z.

stentia cameræ. Et quoniam iste modus
aliqua litera est gravis, sufficit tibi quòd
postquam X Y transmutata fuerint in M,
quòd dictum M ponas in F, & facias si du-
ræ dissolutionis fuerit, vt suprà dictū est,
aut per modum primæ distinctionis, Ca-
none tertio, in secunda parte, in capitulo,
Licet suprà docuerimus. in §. Quo factō.
Quodlibet istorum modorum & dictum
M S, aliæque cameræ inferiores signifi-
cant quòd M de S T V Z formari debent
cum O de x y: quo factō & finito, aliæ ca-
meræ ultimæ significant quòd dictum M
dictorum S T V Z per O P quiescit in Q
M, in quo omnia finem terminationis at-
que perfectionis attingunt, sicut princi-
pia artis generalis in lubitantæ constitu-
tione.

De sexta

*De sexta & ultima tabula intra
figuram S.*

VEruntamen Artiftam huius artis transire oportet ad tabulã reliquam, cuius prima camera est ST, & vltima YZ. Et per omnes cameras istius figuræ significatur modus conuerſionis quaſi ſimpli- cis, quæ fit ex iſtis in tertium: quod quidẽ tertium eſt tot conſideratum modis, quot ſunt omnes aliæ tabulæ intra figurã iſtam exiſtentes, & etiam extra. Et modus ſigni- ficationis iſtius tabulæ eſt talis: nam cer-

st	sv	sz	sx	sy
tv	tz	tx	ty	
vz	vx	vy		
zx	zy			

rum eſt quod S
TVXYZ con-
uertuntur in I,
& S eſt T in I, &
S eſt OMI, &
N eſt SMI. Et

ſic dici poteſt de omnibus alijs cameris huius figuræ ſecundum ſuum modũ applicando dictam conuerſionem ad LMN OQ. Et cognoscat intellectus quomodo exiſtit iſta conuerſio conditionata inter dicta STVXYZ in numero tertio reſul- tato ex eis, ſecundum quod Artiftæ huius
artis

artis placuerit. Et prædictæ conuerſiones
 quas fecimus ita valent ſicut ſi diceres ST
 ſunt vnus & eiufdem naturæ in I, ergo
 ſunt idē in I, vel LMNOQ, in quolibet
 quidem iſtorum ipſis dictis STVXYZ
 exiſtentibus extra numerū, & antiquum
 eſſe, & habentibus aliam naturam indi-
 uiduatam & multiplicatam per viam ge-
 nerationis & proceſſionis in I M N O
 Q, & propriiſſimè hoc dici poteſt in Q,
 quàm in ILMNO: quoniam Q eſt ſub-
 ſtantia multiplicata ex eorum vnitatibus,
 quæ quidem virtutem habent vnā ex
 omnibus iſtis. Et ex eorum multiplicatio-
 ne exiſtit multiplicatio ſua in vltimata
 vnitate ſimplici à ſeipſa tantum, & non
 ab alia. Quam quidem vltimatam vnita-
 tem quodlibet dictorum STVXYZ an-
 tequam conuerſa eſſent in Q, non habe-
 bant. Quæ verò vnitas poſtea ſe extendit
 in multiplicatione principiorum extra
 exiſtētium taliter quòd in ſubſtantijs iam
 dictis fiat augmentatio ſuæ formæ, & ope-
 rum virtuoſorum multiplicatio, & ſic fini-
 ta eſt doctrina tabularum, ſecundum
 quam Artiſta ſe poteſt regulare in magi-
 ſterio

R

ſterio

sterio operis minoris, tangendo quamlibet tabulam, & principia eius cum triangulo viridi, & hoc per rationes trianguli rubei mixtas cum eodem triangulo inueniet qualiter principia tabularum sunt conditionata per triangulum croceum. Et de hoc dabimus breuiter exemplum: pone prius angulum differentiarum inter tabulas, & inuenies qualiter ibi camerae differentes sunt numero, quia quaedam est, cuius prima camera est TS, alia est cuius prima camera est IS &c. Item etiam differunt, quia quaedam est, quae circulationis lineas habet nigras, alia pallidas, alia rubeas, alia azurinas. Et aliae sunt etiam tabulae quae lineas mixtas habent de utroque colore, ut in figura patet.

Conditionatis sic dictis tabulis, oportet Artilem eorum cameras conditionare per dictum angulum. Et hoc satis patet. Quibus sic conditionatis oportet Artistam conditionare earum camerarum significata, & in hac conditione commiscere oportet angulum concordantiae, scilicet qualiter dictae camerae differentes numero,

ro, concordantes sint in eadem operatione, sicut sunt cameræ C S, & C N &c: quæ differenties sunt numero, tamen concordant in vna & eadem operatione: differentia est in S & T significando, & conditionantur operationes dictarum camerarum in generatione naturali, sicut generatio quæ generat, & priuatio quæ priuat: & differentia istarum non est propter individua specierum, sicut generatio hominis, leonis, plantæ, et herbæ, et sic de singulis. Quoniam generatio vnum esse generat mediante homine, aliud mediante leone, et sic de priuatione suo modo potest dici, tamen generatio generaliter nihil aliud facit, quàm acquirere finem suum, propter quem est de Hyle via creationis deducta, sic E K vel E H etc. Tali modo conditionantur in finibus suis. Quibus itaque principiis positis et conditionatis sub angulo differentię et concordantie reperiet Artista quòd E F G H I K L M N O P R Q, vnā conditionem habent in S, aliam in T, aliam in V, aliam in Z et sic de alijs. Et etiam S

R 2 vnā

vnam conditionem habet in quolibet
 istorum aliam cum T, & aliam cum V,
 & aliam cum X & aliam cum Z, & aliam
 cum Y. Et etiā T vnam conditionē habet
 cum S, & aliam cum V, & aliam cum X, &
 sic de alijs, miscendo litteras quasdam
 cum alijs, vt modus est datus in tabula
 conuersionis, cuius prima camera est S
 T & vltima Z Y. Et etiam potest Artista
 reperire aliam conditionem miscendo S
 T cum V & cum Z, vel V Z cum T, vel cum
 S vel Z T cum S, vel cum V, et sic potest Ar
 tista multiplicare conditiones litterarum
 quasdam cum alijs miscendo, & quantis
 maneriebus diuersis fit mixtio litterarū,
 tantis conditionibus conditionatur Q, &
 ista mixtio breuiter patet in cameris, quæ
 sunt extra figuram S. Conditionatis & de
 ductis dictis tabulis & cameris per angu
 lum differentię & cōcordantię oportet de
 necessario quòd dictas litteras dirigat ad
 Q per dictam differentiam & concordan
 tiam quod inter EFGHIKLMNO
 PQ, & R arboris philosophalis non fit
 contrarietatis angulus, quod finis cuius
 libet dictarum litterarum finis alterius
 litteræ

litteræ non contrarietur, sicut finis R arboris philosophalis non contradicit fini E vel F &c. Quod fieri potest si Artista defecerit in eius administratione. Item post istam conditionem Artistam deducere oportet dictas litteras per triangulum rubrum conditionando quamlibet litteram secundum suam propriam rationem in dicto triangulo, & hoc mouendo intellectum ut discernere sciat quod est proprium & primarium principium, in quo magisterium incipi debet. Et etiam discernendo quis & qualis erit finis omnium principiorum in perfectione & terminatione. Etiam de medio secundum suum modum dici potest, secundum quem eius duas species solummodo hic Artistam considerare oportet. Nam ista quæ orta sunt de triangulo rubro clarè patent in quatuor rotulis ad quatuor figuræ angulos positæ, & alias rationes quæ de isto triangulo fieri possunt dimittimus Artiste bene obiectanti. Deniq; verò dictis litteris sic conditionatis per triangulum, oportet Artistam deducere eas per triangulum croceum secundum quod quælibet littera maior

ior est in perfectiōe, quā alia, sicut M, quod
 mai⁹ est quā I & L quā L & C. et sic potest dici
 de minoritate: nā correlatiuē se habet. Itē
 per æqualitatē eas oportet deducere, sicut
 E, quæ æqualis est FET FG & GH & HI & C. in
 cōstitutiōe subiecti, q̄ est Q & etiā k, quæ
 æqualiter se cōmunicāt ōnib⁹ litteris existē
 tibus in ista figura secundū suū modū. Et
 etiā aliud quod de applicatiōe huius trian
 guli ad principia huius figuræ potest dici
 dimittimus. Artista bene intuēti causa
 breuitatis. Etiam Artista decet applicare
 dictas litteras ad triangulū nigrū, per quā
 quidem applicatiōē Artista maxima se
 creta totius Alchymici magisterij reperit:
 quoniam per cōditionē ipsius facit locare
 principia successiuē vnum post aliud suo
 modo, pprio loco in practica magisterij, et
 hoc supponēdo & affirmando aut negādo
 cōditionē principiorū, secundū quod sunt
 affirmabilia vel negabilia, sic dicēdo utrū
 STVXYZ transire possunt et trāsmutari in L
 absentib⁹ E F G H I k tūc p suppositionē de
 monstratur negatiuā tenere: quoniam de
 ficeret mediū locale, quod est ks. Et etiam
 EFGHIK deficientibus deficeret triangulus
 viridis,

viridis, per quod generatio & corruptio in ipsis *stxyz* oportet fieri, vt per dictā generationē & corruptionē, & priuationē dicta *stxyz* transmutentur in *L*. Est igitur impossibile secundū cōditionē huius artis, & secundū conditionē qua cōditionantur dicta *efglik* in hoc magisterio eorū absentia *stxyz* transire ad *L*. Et sic potes dicere de *E*, vtrū possit esse ante *F*, & ante *C* & c. in dictis *stxyz*. Et secundū conditionem dictorū *efg* inuenit Artista affirmationē tenere, positā de necessitate, scilicet quòd antequā dicta *stxyz* mutantur in *F*, de necessitate ea oportet prius suas formas in *E* alterari: quoniam si suas formas nō prius in *E* mutarent, in *F* trāsire minimè possent, & hoc vult conditio *E*. Et secundū has affirmationē & negationē Artista regulare potest suū intellectū in alijs affirmationibus & negationibus quę fieri possunt de cōditione principiorum huius artis, scil. vtrū opus min⁹ possit fieri absq; *M*, abstracto ab *stvz*. Et huic respōdetur qd nō, quia deficeret mediū eorum naturā sapiēs, absentia cui⁹ *xy* trāsmutare nō posset dicta *stvz* in suā speciē. Et hoc vult definitio

rio medij quòd Q habeat esse cōpositum
de M L, & dictorum s t v z de o x vel de o y,
vt sit Q quoddam mediū naturam sapiens
vtrorumque, taliter quòd dictum Q ratio-
ne concordantiæ quam habet cum dictis
s t v z dicta s t v z dent sibi locū per om-
nes suas partes taliter, vt in dictorum par-
te minima sit pars minima Q, quas partes
ratione suæ subtilitatis penetrat. Et quo-
niam materia illa Q, quæ abstracta est à di-
ctis s t v z formata est per omnes suas par-
tes, & colligata forma extranea vinculo
inseperabili, & proprietate vegetabili quā
à lunaria recipit, dicta s t v x z sua forma
informat, taliter quòd in minima parte
dictorum s t v z, est verè & realiter mini-
ma pars ipsius formæ, deponendo formas
antiquas ipsorū s t v z, quæ in ipsis in actu
erant in potentia, per cuius vim ipsa s t v z
mutantur in x vel y. Et secundum istum
modum reperiet Artista huius artis ope-
rationis magisterium secundum omni-
modam rationem per negatiuam existe-
re & eius contrarium per affirmatiuam.
Est igitur negabile quòd opus minus fie-
ri non possit absq; M dictorum s t v z, vt
patet

patet rationibus supradictis, non autē est
 sic in opere maiori. Et hoc vult conditio
 nostri mercurij vegetabilis, qui est mediū
 concordans cū quocunq; istorū. Et per ea
 quæ dicta sunt de dictis triangulis cōsistit
 Artista regulatus & artificiatuſ in opere
 isto minori & in opere maiori cōditionan-
 do istos triangulos in eo secundū suū mo-
 dū prout cōditionati sunt in hoc loco. Et
 cum dicta applicatione triangulorum ad
 dicta magisteria & dictorum rationes Ar-
 tista habituatus erit de maxima scientia,
 ad quā forsitan modici peruenerunt. Po-
 suimus autem dictas quæſtiones solum-
 modo causa breuitatis, eò, quoniam istam
 artem breuiorem alijs artibus, quas feci-
 mus, volumus facere, in quibus artibus
 prolixius & intensius de ijs magisterijs
 tractauimus, sicut in Testamento, Codi-
 cillo, & arte Magica, in quibus figuras fe-
 cimus consimiliter & tabulas: nam ista
 ars respectu operis Alchymici considerat
 id quod dictæ artes considerant, & quoq;
 plus: nam hic modus datus est iubare cla-
 rior, quia in alijs materiam, de qua noster
 Mercurius ducit ortum, minimè posui-

R 5 mus.

mus. Hic verò etiam vt notare ad sensum
 Artista valebit per primā distinctionem,
 & per arborē philosophalem equè: nā Ar-
 tista huius artis per applicationē, quam fe-
 cimus, dictorum quatuor triangulorum,
 huius artis principia notare potest, & per
 seipsum facere multas alias applicationes
 secundū quod multimodē dicti trianguli
 in ista arte cōditionantur, cū quibus ap-
 plicationibus & cōmixtionibus quibuscūq;
 ab alijs differentibus, diuersas habet co-
 gnitiōes, secundum quas ipsum regulāre
 oportet in magisterio huius artis, quas
 nūc dimittimus causa breuitatis. Et quia
 ipse, per ea, quæ dicta sunt, regulari potest
 ad alias rationes inuestigandum.

*De tabulis abstractis à figura S,
 quæ sunt extra.*

Dicto de magisterio tabularum quæ
 sunt intra, & de earum significatio-
 ne, cum quibus etiam Artista de figuris S
 magnam scientiam facere potest, dicen-
 dum est de tabulis abstractis ab illa, quæ
 sunt tabulæ existentes extra. Et modus
 dictarum tabularum quæ sunt extra, con-
 ditionatur secundum modum tabularum
 quæ

quæ sunt intra in omni sua designatione, nisi quia per tabulas quæ sunt intra doctrina datur ad Elixir componendum de M S T V Z, & hoc dicto M existente abstracto ab S tantum, vel à T tantum &c. Sed tabulæ quæ sunt extra, dant modum operandi de duobus tantum, vel tribus, vel omnibus quatuor, & hoc est ad Artistæ beneplacitum, secundum quod quæ ex eis voluerit conditionare. Et etiam per eas datur modus, qualiter fit O ex X vel Y. Et omnium istorum vnus est modus per E F G H I K L M N O P R, & per R arboris philosophalis nisi quia si duo volueris coniungere, ponas ea simul in E mediante D, & postea in F G H I K L M N R. Et si est X vel Y, postquam fuerint in M redacta, dictum M ponas in H. Et si fuerit M durum in H, mitte sibi de sanguine menstruali, & M conuertere in O: nam respiciat tabulas & obiectet eas, & faciet Elixir secundum quod placuerit sibi: nam valde generalis est ista ars, & plura in se continet particularia, quæ hic nunc non dicemus, ut vitemus prolixitatem, quoniam Artista bene intuens per doctrinam istius scientiæ ipsa inuenire poterit.

PRACTI-

PRACTICA OPERIS MINORIS, QVAE DICITVR PRACTICA BREVIS,
vel Sermocinalis.

Ixi mus de modo & doctrina figuræ S & tabularum ab ea abstractarum: nunc de doctrina, quæ habetur secundum practicam sermocinalem, referare intendimus, quæ verè est speculum operis philosophalis minoris, per quam quidem Artista expressam habet doctrinam ac notitiam ad practicandum, & Elixir aut lapidem philosophorum componendum.

De solutione corporum.

Modus liquefactionis est iste, & attende bene in nomine Domini nostri Iesu Christi. Recipe calcem cuiusvis corporis, & pone in vna ampulla, quæ longum habeat collum, & superpone de succo lunariæ, quæ supernatet, quatuor digitis, & postea pone super cineres, & bulliat leniter per vnum diem naturalem. Et post
bulli-

bullitionē pone in fimo calido vel in stupa per duos dies naturales, vt melius digeratur & materia separetur per partes subtiles à grossitate sua, tràfacto termino ampullam extrahe. Recipe aquam istam claram in vna cucurbita, & caueas ne feces turbentur, ratione inclinationis vasis, & incontinenti cooperi cucurbitam cum suo cooperculo, & pone in fimo vel in stupa sicut prius fecisti, vase tamē bene obturato, & facta euacuatione & infunde aliā aquam similem primæ ita quòd supernatet vt suprā, & fac bullire, & pone in fimo, & istas operationes iterabis, donec corpus à suis spiritibus euacuetur, quæ cōtinetur in euacuatione figurarum & tabularū, vt hic est. Et si tibi aqua defecerit, sume cucurbitam, in qua sunt omnes liquefactiones, superpone alembicum, & distilla lento igne, scilicet per balneum, intantum quòd habeas duas partes liquefactionis, & de ista aqua ponas supra materiam corporis, quæ est in ampulla vsque ad quantitatem prædictam, scilicet quatuor digitorum, & sic reiterabis donec terra sit vacua, & probabis sic: Accipe modicum de
illa,

illa, & sicca ad Solem: qua desiccata, pone super laminam ignitā, & si faciat fumum, reitera dictas operationes, donec non fumer, tamen teneas semper liquefactiones in loco calido & humido, quia melius seruantur.

Modus, qualiter terra magis subtiliatur.

CUm omnia ista perfectè cōpleueris, & signum prædictum assecutus fueris, tu extrahes materiam ab ampulla cum aliquantulo de prædicta aqua, & pone in vna cucurbita, & superpone alembicū, vt desiccetur materia: qua desiccata, scias eius pondus, & eo scito, habeas lunariā per optimè rectificatā in vase circulationis. Et de ipsa tria pondera ipsius terræ superpone, & tam citò pone alembicum, & claude bene iuncturā, & cum lentissimo igne distilla, & cōpleta distillatione, dimitte infrigidari. Et cum videris quòd terra fuerit bene sicca, iterum pone aquā nouā in simili gradu rectificationis existentem, secundum pondus prædictum, & omnes aquas illas quas à terra sic extrahes, pone ad partem

tem in ampulla bene obturata. Et omnes istas operationes reiterabis, donec terra in pulverem subtilissimum & impalpabilem sit reducta.

*Modus exuberationis aquae extra-
ctae à terra, vt suprà di-
ctum est.*

OMnibus sic peractis, recipe vas, in quo sunt omnes liquefactiones, & superpone alembicum, & distilla aquam per balneum, donec videas in fundo vasis materiã ad modum terrae fusae vel mellis, et tunc permitte balneũ infrigidari, quo facto, mitte desuper de illa aqua quã modò extraxisti à terra, tantum quòd superemineat quatuor digitis, et pone ad inhumandum in fimo vel stupha per vnum diẽ naturalem, vase peroptimè obturato, quo transacto, pone alembicum, et distilla aquã cum igne mediocri, et pone ad partẽ factã ista distillatione, et vase infrigidato pone super materiã in fundo remanentẽ ipsam aquã à terra extractã, quod superemineat quatuor digitis, et pone ad inhumandũ vt suprà, et omnes istas operatiões cõtinuè reiterabis,

iterabis, donec tota illa materia per alembicum fuerit distillata. Hæc materia dicitur argentum viuum exuberatum, vel lac virginis vocatur.

Modus reductionis istius aquæ exuberatæ aut menstrui, super corpus suum.

COMPLETA ista exuberatione, scias pondus prædicti pulueris subtilissimi, & imbibere eum cum medietate sui ponderis aquæ prædictæ exuberatæ, & pone ad inhumandum & nutriendum in calore fimi per octo dies, & in fine istorum dierum inuenies materiâ tuam nimis humidam, & superpone alembicû, & distilla, & desicca materiam cum lentissimo igne, recipiêdo aquam, qua desiccata cum moderamine maximo iterato, scias pondus eius, & pondere noto, repone aquâ quam modò recuperasti, & de illa aqua exuberata fac complementum ad medietatem sui ponderis. Et omnes istas tales imbibitiones, inhumationes & calcinationes reite-
ra, donec terra bibat medietatē de tali sua
humiditate.

humiditate quatuor partes sui: & hoc cognosces ad tale signū, quòd si ponas modicum de ipsa super laminam ignitam, & euolauerit in fumum, factum est: sin autē, reitera imbibitiones, inhumationes & calcinationes, donec consequaris signū prædictum: quo autem consequuto, pone super cineres, & da ignem primò lentum, & paulatim fortificando, donec tota illa materia superiùs ascendat ad latera vasis, & dum sublimatum fuerit corpus exaltatum in sale mirabili, quod philosophi clamant lapidē & sulfur naturæ. Incera ipsum cum oleo lunæ, donec fluat, tunc est medicina perfecta, & proijce vnū pondus supra centum stanni, dum sal factum fuerit de Ioue, sed si sal eius factū fuerit de Saturno, proijce vnū pondus supra quinquaginta Saturni, & erit opus perfectissimum melius omni naturali. Oleum autem lunæ habet virtutem fixatiuam, & dat fixationē leuem super omnia alia facta salia S T V Z.

*Modus generalis, qualiter fit oleum
Lunæ, aut alterius: & primò
de prima liquefactione.*

S

Recipe

Recipe vnciam vnam lunæ minutę
siue limatę vel foliatę & calcina vt
scis, qua calcinata extrahe suam humidi-
tatem id est suum ar. viuum cum succo lu-
narie vt superius est dictum, qua humidi-
tate extracta per modum liquefactionis
vt supra recipe vas in quo sunt omnes li-
quefactiones vt supra, & superpone alēbi-
cum & per balneum distilla totam humi-
ditatem, ita tamen quod materia remane-
at liquida ad modum mellis despumati
calidi.

De liquefactione, quę fit cum lunaria.

Completa prima liquefactione vt di-
ctum est, & vase frigefacto, infunde
super materiam liquidam de lunaria bene
rectificata ita quod supernatet per qua-
tuor digitos, & pone ad inhumandū in fi-
mo vel in stupha per vnum diem natura-
lem, & in crastrino extrahe, & permitte
infrigidari, & quod dissolutum fuerit per
modum liquefactionis accipe in alio vase:
quo facto pone supra alembicum, & in bal-
neo tepidissimo materiam desicca, qua de
siccata repone aquam istam desuper & de
alia

alia lunaria recenti rectificata da complementum, tali modo, quòd supereminet per quatuor digitos, & pone ad inhumandum per vnum diem vt supra. Et facta inhumatione fac euacuationē tuam vt supra & istā operationē reiterabis donec tota materia in aquam sit conuersa, qua conuersione facta, pone ad inhumandum per octo dies, quibus trāfactis, accipe vas & superpone alembicum, & inde extrahes elemēta prout sequitur: & primo per balneum igne luauissimo recipias aquam quantū per illum calorem voluerit distillare, & cessante distillatione, dimitte infrigidari, vase infrigidato pone totū id quod distillaueris super feces & obtura bene eas, & pone septē diebus sub fimo vel balneo. Et postea pone inter cineres & fac ignem de sarratura, vel pone furnellum in quo sunt duo foramina, & vno clauso distilla aerem siue oleum & custodi ad partem in ampulla per optimē obturata, tamen si calor vnus foraminis non erit sufficiens ad hoc, aperi aliud foramen, & facta distillatione dimitte infrigidari, quo infrigidato aperi vas & pone illud quod distilla-

S a uis

ut ad distillandum in balneo & distillabitur aqua clara & oleum remanebit in fundo, quoderit elementum aeris, et iterum illam aquam quam distillauit supra materiam in fundo remanentē, quæ erit aqua, quam per balneum recepisti, repone & pone ad inhumandum per septem dies, postea distilla per ignem tepidum, & recipe totam aquam quam per illum calorem extrahere poteris: deinde ut supra recipe oleum quod erit ignis, & ponas in alio vase primo calore seruato, veruntamen non putes quod sic debeat esse in calore olei sed aque aliquantulum spissioris primæ, & per istum modum operaberis donec tota humiditas siue ar. viuum cum aqua distilletur & partes sicce remaneant in fundo vasis ad modū pulueris impalpabilis, & maior pars aquæ in oleū sit conuersa.

*Modus reductionis prædictæ humiditatis
argenti vini vel menstrui
super terram
suam.*

Facta

FActa ista euacuatione, tu scias pondus prædicti pulueris: quod bene perfectè noto, imbibes ipsum cū medietate sui ponderis prædicti argenti viui ab ipso per cineres abstracti, & facta imbibitione in vase bene obturato, pone ad digerendum in fimo vel stupha per octo dies, & transactis illis octo diebus, omnia perfice sicut in alia reductione est ordinatum, nec plus nec minus, nisi quòd quælibet materia habeat suum argentum viuum.

De sublimatione quomodo sublimabis, sicut superius in alia sublimatione. Modus reductionis in aquam claram, quæ dicitur oleum.

Sublimatione completa, recipe totum illud quod sublimatum est tam ad latera vasis quàm in summitatē, bene & cautè, & in sua cucurbita pone, & cooperi cū suo coopertorio & iunctura fortiter obturata, & iterum in fimo calido vel balneo Mariæ per octo dies pone. Sed si ponis in fimo, sit magna quantitas fimi, & fimū per

S 3 qua-

quatuor in quatuor diebus renouabis Et si in fine illorum octo dierum non fuerit dissoluta, dimitte magis stare, donec materia penitus sit in aquam resoluta, & tunc dicitur oleum vel vnguentum philosophorum, & si forte erit dure resolutionis, pone modicum de sale tibi noto, bis vel ter dissoluto & congelato quod est cœlum nostrum vel lunaria quater rectificata, & cito resoluetur totum, & sic facies in omnibus tuis resolutionibus, si fuerit tibi necesse, & sic habebis opus perfectum si bene intellexeris practicam, quæ multum est tibi necessaria in hoc.

De modo incerationis salis vel sulfuris prædicti cum oleo antedicto.

Accipe prædictum sal cuiusvis metalli, totum vel aliquam quantitatem ipsius, & pone in crucibulo, & super cineres calidos situa ipsum, & dum fuerit aliquantulum calidum pone de dicto oleo guttando guttam post guttam, donec sit in spissitudine mellis frigidi, & tunc remoue ab igne, & dum erit frigidum, accipias

icipias de massa illa modicum, & proba ad flammam candelæ, si leniter funditur, factum est: sin autē, reitera incerationem, vt prius, donec lenissimè fluat ante Mercurij viui fugam. Nam & istam incerationē facere poteris cum quinta essentia auri & argenti, & agere per omnia, vt in dicta inceratione: nam hoc oleum prædictum dicitur oleum incombustibile. Practica & labora, & inuenies perfectionem sine falso. Et sic completa est practica Sermocinalis. Deo gratias.

De tabulis abstractis ab arbore philosophali & à figura indiuiduorum.

Dictum est de magisterio figuræ S, & tabularum ab ea abstractarū, et de practica Sermocinali, vbi satis declarauimus modum operationis secundū earum doctrinam. Nunc interest, vt ordinemus de tabulis abstractis ab arbore philosophali, et à figura indiuiduorum. Et primò de modo designato in prima tabula, qualiter noster Mercurius extrahitur ab istis litteris, scilicet B H K figurę indiuiduorū.

S 4 De pri-

*De prima tabula abstracta ab ar-
bore, & figura indiui-
duorum.*

EST enim modus BK vnus in magisterio extractionis. Et modus est, vt ponas B K in O arboris philosophalis, & facias deinceps secundum magisterium primæ distinctionis in secunda parte, in capitulo, nō reputes. Accipias &c. per totum. Quo magisterio completo RSTV arboris philosophalis descendunt ad ima simul: noster autem sanguis menstrualis desuper manet, & hoc significant primæ & secundæ cameræ sic per lineam rectam discurrendo scilicet incipiendo camera à B D vsque ad cameram B V & à camera K O vsque ad cameram K V sed in cameris quæ sunt in medio est altera doctrina, per quam aliter Artista regulare se debet in magisterio & operatione extractionis nostri Mercurij ab H figuræ indiuiduorum: nam prima camera significat quòd noster Mercurius est in potentia in H & ad hoc vt ipsum extrahere possimus Artista dictum S ponere oportet in E in furno

furno vitreorum tribus diebus naturalibus, & sit multa quantitas, quoniā parua quantitas efficitur, et est ad modū lapidis duri, quod in moles subtiliter, et ipsum ponas in G F vel H arboris philoſophalis, in marmore, in loco frigidissimo, et cooperias propter puluerem, et H conuertetur in T quod distilletur per filtrum in vase vitreo, et postquam Artista habuerit T ex H sic paratum nostrū Mercurium ex dicto I dupliciter extrahere potest: primò per magisterium dicti capituli, Non reputes, in §. Accipias &c. per totū: secundo per magisteriū capituli, Non prætermittā in prælibata distinctione, in eadem parte.

24

31

De tabula secunda abstracta, ut supra.

MOdò dicendum est de secunda tabula quæ est subiectū designās Artistæ modū, secundum quē dictū D extrahere potest ab CDEFGI. Et modus est, ut cōtinetur in capitulo, Non prætermittā, scilicet ut à dictis CDEFGI separentur elementa. Et quod ex eorum RSTV accipiat solū R. Et deinde prosequatur magisterium in R sicut in B K, per capitulum,

S 5

lum,

lum, Non reputes. Et sic habebis Mercurium nostrum in summa exaltatione paratum. Et significat omnes camerae directe & transuersaliter vsq; ad cameram D(C) GFI. Et ista camera D(C)GFI significat mixtionē D(C) Et in ista camera D habet duplex significatum, quoniā significat D de B vel k, & D de C vel de D, vel de E. Et sic de alijs litteris figuræ indiuiduorum. Item listius camera duplex habet significatum: nam ipsum significat æqualitatē secundum doctrinā artis generalis, & significat suum proprium significatum, prout accipitur in arbore philosophali. Et prout æqualitatem significat, habet Artista cognoscere & intelligere G quod fieri habet de B K H & D de C D E F G I, quod c fieri habet in magisterio secundū æqualitatem ponderis. Deinde dictis DD sic in G æqualiter positus, in K figuræ S quod est vas vitreum ad hoc aptum cōditionare habet(c) in dictorum G secundū pondus declaratum suprā in arbore philosophali. Et sic per pcessum prosequendo secundum dictæ practicæ doctrinam, quousque deueniat ad M, & hoc ortum
dum

dum fuerit, fiat altera mixtio DD per conditionem de I artis generalis iam factam. Deinde M ponatur in G eorum iuxta pondus designatum in dicta practica arboris philosophalis, et deinceps in practica huius particularis per omnia procedere sicut in dicta practica dictæ arboris & sic M transiet in Q, quod Q potest suâ speciem multiplicare in substantijs quæ sunt extra bis quinque numero millibus: valde est magnum magisterium huius tabulæ, quoniam per ipsum Artista facere potest miracula super terram.

De practica tertiæ tabulæ.

Modus namque practicandi per magisterium huius tabulæ est iste, ut habeas D de B vel de K, & de V & de S de quavis litterarum istarum scilicet C D E F G I, vel D de H extractum per magisterium capituli, Non prætermittam. Quibus itaque habitis & paratis, oportet Artistam obiectare dictam tabulam, & abstrahere significata camerarum, nam prius oportet Artistam obiectare primam cameram, & secundum eius conditionem se regu-

regularē in principio operis particularis
huius tabulæ: nam prima camera quæ est
de C B D cum puncto pallido, signifi-
cat quòd Artista habet ponere (C) in G
cum D de B, vel de K vel de H per magi-
steriū capituli, Non reputes, s. Accipias.
Et D quodlibet istorum posito in G
cum (C) significat quòd G dictorum ha-
bet fieri secundum doctrinam G de D(C)
arboris philosophalis, & H in K, quod K
obstruere Artistam fortissimè oportet, ne
forte D à manibus & visceribus dicti K
effugiat. Et etiam in balneo ponere & si-
ne intermissione coquere per dies supra
istam cameram consignatos. Deinde
ipsum K aperiat, & intus cum (C) D po-
nens de S quarumlibet aliarum littera-
rum & claudere seu obstruere fortiter o-
portebit vt prius, & D de S oportebit esse
tantū in quantitate in G dictorū D(C) si-
cut secunda pars de D, & iterum deco-
quat per dies alios tantos sicut prius, et
hoc significant cameræ omnes quæ se-
quuntur vsque ad cameram DSI(C) D B:
finitis namque dictis diebus decoctionis
successiuè et sine intermissione per alios
tantos

tantos dies sicut prius aperire oportebit
 K et de D de R quarumlibet litterarum
 bis tantum ponere in G D(C) D de B
 vel de K vel de H conditionatum vt di-
 ctum est quantum fuit D de Bibi positum
 et obstruere fortiter K, et decoquere sine
 intermissione vsque ad alios quindecim
 dies, hoc Artista significant omnes came-
 ræ sequentes immediatè primas à camera
 R O(C) C D B, vsq; ad cameram R S F(C)
 D B quoniam non sunt posite nisi vt de-
 signent diuersam mixtionem in hac arte:
 sed diuersitatem hanc cognoscere potest
 Artista in qualibet camerarum ponen-
 do angulum differentie et secundum mo-
 dum quo dictus angulus in dictis came-
 ris conditionatur indicare potest de mi-
 xtionibus. Completo igitur dicto magi-
 sterio de G, vt ostensum est, omnes dictæ
 litteræ posite in G, transmutari incipiunt
 in M, & hoc designat quælibet camerarū
 inferiorum secundum suum modum dif-
 ferentem, prout conditio subiectorum, ex
 quibus est D, abstractum est differens ab
 alio, nā quælibet istarum camerarū posi-
 tarum in hac tabula à camera(C) D B vsq;
 ad

ad cameram R S I (C) D B M significant suam operationem, differētem secundum differentiam subiectorum, ex quibus oritur D, & hoc stat ad Artiste placitum. Circiter hæc omnia regularē se habet Artista per K arboris vsquequo litteræ quarumlibet dictarum camerarum transmutentur in M, quod erit virtuosius omni alio M huius artis: nam potens est speciem suam in substantijs extra multiplicare terdecem millibus sui ponderis. Et cum M huius tabulæ Artista remedia nonnulla exhibere poterit, quibuscunque infirmitatibus prouenientibus ex humorū corruptione quantumcunque sint graues, nisi infirmus fuerit in vltimo termino sibi à supremo ente constituto.

Declaratio de indiuiduis.

IAm diximus de declaratiōe & practica arboris philosophalis & figuræ de S & eorum tabulis, & artificialiter significauimus cōbinare principia huius artis quædam cum alijs, vt Artista huius artis clarè hoc magisterium comprehendere possit,

fit, vt secundum principiorum declarationes & figurarum & tabularum practicas indicia faciat ad particulare quęsitum affirmando aut negando, prout datus est modus superius taliter, vt declaratio principiorũ, & principia sint illęsa: ita, quod si declarationes principiorum, & principia ipsa magis conueniant cum affirmatione, quod secundum affirmatiuam conditionetur processus huius artis. Et si magis cum negatiua prosequatur, secundum negatiuam. Etiam nunc indiuiduorum figuram in hac arte declarabimus, quoniam per declarationem, quam de ipsa faciemus, Artista intelligere poterit multa secreta huius, & quoniam ipsam in alijs artibus non designauimus.

Figura in-

Figura indi **M**uiduorum.

B	C
Principium magis propinquum	Aequaliter propinquum
Vinum rubeum	Mel nouum
D	E
Aequaliter propinquum	Medium aequaliter
Chelidonia	Flos roris marini
F	G
Minus propinquum	Minus propinquum
Mercurialis	Lilium rubeum
H	I
Magis propinquum	Aequaliter propinquum
Tartarum	Sanguis humanus
K	
Magis propinquum	
Vinum album	

Tabula

*Tabula prima indiuiduo-
rum.*

b	d b	c b	r b	s b	t b	u
h	d h	c h	r h	s h	t h	u
ko	d k	r k	s k	t k	u	

*Tabula secunda indiui-
duorum.*

cr	c	s c	t c	u c	y	d
d	r d	s d	t d	u d	y	d
e	r e	s e	t e	u e	y	d
f	r f	s f	t f	u f	y	d
g	r g	s g	t g	u g	y	d
i	r i	s i	t i	u i	y	d
d(c)	g	f i	d l	d md.	n d	q
Hic fiat mi-	p	k				g
xio indiui-	l					h
duorum.	p	i				f
mixtio de d	d.(c)d	drs				l
& de bkh, & de dc	cū	lu				k
efgi, secundum	naria					i
æquale pondus.						

T De illis

*De illis, ex quibus noster Mer-
curius elicetur.*

EST tandem hoc aliud ex secretis natura, vt Artista cognoscat & reueram habeat notitiam de indiuiduis, in quibus noster mercurius repertus est propinquissimè: quare sciant omnes huius artis filij, in omni elemētata re nostrū mercurium e- quidē reperiri, tamen est in aliquibus tam lōge, q̃ vita hominis anticiparet, antequā Artista ipsuni, vt decet, paratū abstrahere possit: quare in ista figura reuelamus illa, quæ ipsum propinquissimè possident, vt Artista huius artis super omnes alios Artistas sit sciēs & philosophans, & quasi miracula in opere Alchymico condant, vt ens primum intelligi, recoli, & amari possit, & ars generalis finē consequatur, propter quem deducta est in hac via, quoniā hic est finis primarius & intentio, quare istam artem viris Euangelicis reuelamus. At verò indiuidua sunt illa B C D E F G H I K, vt in figura patet, à quibus Artista in tēpore modico, & loco expedienti mercurium

curium nostrum extrahere potest, vt finē
 cōsequatur totius huius magisterij. Equi-
 dem nouerit Artista plures scientes no-
 strum Mercurium vegetabilē in omni re
 elementata consistere, & hac de causa vo-
 lebāt ipsum à lapidibus, à paleis siliginis,
 & à floribus, & à lignis abstrahere, & antè
 vita eorum corrumpēbatur, quàm ipsum
 in actum deducerent. Reuera aliqui cum
 propinquissimis indiuiduis operati fue-
 runt, & ignorarunt principia huius artis
 & magisterium extractionis eius, sicut ad
 opus cōpetit nostri particularis: quapro-
 pter artem Alchymix belberizare di-
 xerunt: nam verò DEFG capiebant, &
 de succis earum per balnei & fimi magi-
 sterium nostrū Mercurium in colore, pon-
 dere, quātitate & qualitate, sicut est vulgi
 mercurius, ducebant, quare arbitrabantur
 se grande secretum valdē reperisse: postea
 sublimabant ipsum cum corrosiuis, & du-
 cebant ipsius naturam in corruptionē, &
 finis priuationem, quare nō finē magiste-
 rij assequēbantur: sed si tu Mercuriū no-
 strum in tali specie cōuersum vel Mercu-
 rium vulgi acceperis, & ipsum sine aliquo

T 2 mate-

materiali in aquam reduxeris, quod fieri potest cum phlegmate medij, si aer eius sibi dederis infra vas, & septies per balneum distillaueris, habebis lumen Perlarum, quod est pars eorū heterogenea, quæ verò non est de cōditione nostri lapidis. Est ergo cautela maxima, vt Artista huius artis Mercurium indiuiduorū in talem speciem minimè cōuertat: quòd si egerit cōtrarium huius, ad malum est. Et laborem quoniam sequetur priuatio finis primarij defectu finis secundarij: quare dico tibi Artistæ cuiusuis sis conditionis, hoc magisteriū operanti, vt ipsum ab indiuiduis abstrahas penes huius voluminis magisterium, & finis priuatio nequaquam sequetur: nam equidem sunt aliqua indiuidua, in quibus noster Mercurius liberum aliquo modo habet actum. In vno verò indiuiduo dictus Mercurius vnā habet operationē liberā solummodò, & in alio duas: & hoc Artistā scire oportet, vt potius certificet cū veritate istius artis: nā H est indiuiduū, in quo noster Mercurius vnā solummodò habet operationem liberā ipso in H existente, vt patet in operatiōe aurisfrabrica

ca scil. in eius dealbatione, sicut si in Z est aliquid modicum de Y: si Z ponatur in dicto K & visceribus Z. & eius demonstrationem sensualem ad superficiem educit. Et in hoc reuelatur vinculum concordantiae inter Y & nostrum Mercurium. Et quod fortius est, si acceperis de H, & intus ponas K, & ibi extinxeris Z, contrahitur ad quandam albedinē. Et ego vidi Z praedictis extinctionibus ita albū, quod erat mirum, sed illa albedo non erat permanens, quia defecit sibi subiectum spirituale fixum. Est etiam alia operatio, quam faciūt ij qui ferrū persimilare appetunt: nā in G dictorum K extinguunt illud vicibus quā plurimis, & contrahitur ad molliem quandam, quod persimilat sicut foret X vel Y. Est autem V valde siccum & remotum à Mercurio plus quā S T X Y Z, et omnis siccitas est de ratione vacuitatis, quare V in suam vacuitatem recipit Mercurium nostrum, qui est valde humidus: quare ratioe humiditatis ipsius V contrahitur ad dictam molliem. C vero est alterum, in quo existente nostrū D, duas operationes habet euidenter liberas:

T 3 nam

Nam prima est quòd si in ipso Artista
posuerit carnes vel pisces, fructus, folia,
panem &c. dictū n̄ in speciem ubi qua est
realiter couertit quod est signum euidens
ac mirabile potentia vegetabilis, ratione
cuius potentia transmutari habent sub-
stantia in alias. Cognoscat igitur Artista
quòd ipso abstracto & denudato à forma
C & alia formato forma quid operari po-
test. Est & alia ipsius operatio euidēs, quo-
niā si cum C super porphyriū Solē aut lu-
nā fortiter contrita fuerint quodlibet, re-
ducit ad modū amalgame, quo in panno
posito Mercuriū ab eis realiter abstrahet.
Ratio est quoniā Mercurius existens in X
vel Y se mouet ad Mercurium existentem
in C. Et Mercurius existens in C mouet
ad Mercuriū existentem in X vel Y, & col-
ligantur in angulo concordantia, ita
quòd in X vel Y multiplicatur D nostrū,
quare Mercurius existens in X vel Y, resi-
stere non potest, vt eius nexu soluun-
tur, & dicta XY deducuntur ad amalgame
speciem, hoc autem vult diffinitio cōcor-
dantia et finis. Et etiā in alijs indiuiduis
consignare possent operationes nostri D,
quas

quas dimittimus causa breuitatis, quoniā
 hæc, quæ dicta sunt, sufficiunt ad Artistæ
 declarationem. Sed finis totius magisterij
 huius est, vt noster mercurius sit in sphæ-
 ra cœlica positus, aliter Artistæ ista arte nō
 posset bene vti, sed miratur noster intelle-
 ctus, quod noster Mercurius loco super-
 cœlesti positus, non retinet colorem, pon-
 dus, quantitatem & qualitatem, cum om-
 nia ista sint de natura ipsius. Sed descendit
 ad sensum, qui virtute visiva videt, quod
 elementū ignis est in elementatis cum suo
 colore, leuitate & luciditate, tamen videt,
 quod res est illa, in qua est pōdus, quod est
 cōtra leuitatē, & est frigida cōtra calidita-
 tē, & est obscura cōtra luciditatem, & etiā
 amara cōtra dulcedinem eius. Ratio huius
 est, quoniā ibi existit remissio modo cōfra-
 ctus, & positus sub altera forma, quæ est
 rei seu indiuidui, cuius est. Item etiā mira-
 tur intellectus, quod noster mercurius sic
 habet dulcedinem, figurā suam in cœlico
 cœlo, quare mixta in ipso & alia eius acci-
 dentia actu nō existūt, sed descēdit ad sen-
 sum, qui virtute visibili sentit & videt, q̄
 in speciebus elementatorū diuersificant ope-
 rationes

rationes elementorum ibi existentium ipsis retinentibus in vno elementato operationem vnius accidentis, & in alio alteram, sicut patet in aloe, in quo aer est predominans, & tamen saporem habet amarum contra suam naturam. Et est nigrum contra diaphaneitatem, & est leue: quæ quidem leuitas est de ratione vacuitatis, quod est contra aerem, qui impletius solum accidentaliter diaphaneitatem habet, & in aqua fontium dulcedinem diaphaneitatem & humiditatem, & impletionem. Per ea, quæ dicta sunt in ista figura, intellectus Artista regulatus consistit ad faciendum scientiam in practica huius artis &c.

*De commixtione principiorum
huius artis.*

DIximus de figura indiuiduorum, & etiam explanatione, cum qua Artista huius artis consistere potest habitus de eis quæ necessaria sunt in opere Alchymico, & per quam notitiam habet de indiuiduis & speciebus, in quibus noster Mercurius existit propinquus. Et etiam declaratur ibi, qualiter in omnibus istis
vnus

vnus & idem est, vt patet per transuersa-
 litatem litterarum in figura existentium.
 Nunc de mixtione principiorum huius
 artis per figuras tres designabimus, à qui-
 bus Artista inde multa particularia hau-
 rire potest, quæ applicare potest ad practi-
 cam huius artis, quarum prima est de mi-
 xtione principiorum arboris philosopha-
 lis tantum. Secunda de mixtione princi-
 piorum cum principijs philosophiæ. Ter-
 tia de mixtione principiorum figuræ S.

*De prima figura, quæ est de mixtione
 principiorum arboris philo-
 sophalis tantum.*

CONditio huius figuræ est, quòd in
 qualibet camerarum ponatur secunda
 figura artis generalis cum quolibet quartu-
 ra triangulorum, & conditiones quas Artista
 habet per triangulorum conditiones, quis
 enarrare posset? sicut conditiones quas
 haurit à prima camera, per quas intelli-
 git multipliciter formam differre in arte
 ista, scilicet forma quæ est homo, qui est
 tanquam instrumentum, cum quo natu-
 ra generat particulare nostrum, vt patet

T ; in

in locatione principiorum huius artis & applicatione eorum, ex qua facit ad processum practicabilem. Et forma, quæ est cœlum, quæ est principium generans, nutriens & crescere faciens, & elementa mouens ad generationem particulare, sicut cœlum maius, ut patet in eius declaratione. Et etiam forma formans particulare quæsitum, quam per formam vegetabilem sibi nexu indissolubili cōiunctam & ligatam multiplicare facit in substantijs ad extra: & sic de cæteris formis quàm plurimis, quæ absconditæ sunt in processu artis, quas Artista cognoscere potest per effectus, quos faciunt in particularis generatione, sicut cōiunctio, mensuratio, locatio partium, habituatio &c. Quas Artista cognoscit per operationes diuersas, quas in processu huius artis faciunt, ponendo in dicta camera T à qualibet secundum triangulorum cōditionem, hauriendo id quod significant, sicut forma quæ est homo, est principium, medium & finis sua propria ratione, & sic de alijs formis iudicare poterit Artista secundum modum, respiciendo conditionem & naturam quarumlibet forma-

formarum, quam habet in ingressu parti-
 cularis, & sic de triangulo croceo, quod in
 hac camera significat hominē esse maiore
 formā & principalē, & forma quæ est oæ-
 qualem. Aliæ verò forme sunt minores i-
 stis. Et etiā in hac camera triangulū cro-
 ceum cum viridi miscendo haurit Artista
 conditionem, secundum quā intelligit in-
 ter omnes istas formas esse necessariō ma-
 ioritātē cōcordantiæ absq; cōtrarietate, in-
 æqualitate finis vltimati. Itē etiā in ista ca-
 mera triangulū nigrum ponendo haurit
 Artista multas cōditiones, supponēdo, af-
 firmādo & negando conditionē istius ca-
 mæ, in p̄cessu huius artis dicēdo, utrū ar-
 tista huius artis praticare poterit aliqua
 istarum formarū principalū deficiente.
 Qua quæstiōe posita in prima specie regulæ
 inuenit Artista secundū naturā dictarū
 formarū tenere negatiuā, quoniā si forma
 defecerit, causa dirigens huius artis prin-
 cipia deficeret, cuius priuatione princi-
 pia intellectualia nō possent moueri, quo-
 niam deficeret motus in sensualibus prin-
 cipijs: per quorū quidem motū a vel q de
 potentia in actu habent deduci. Item defi-
 ciente

ciente etiam D, deficeret causa regens, gubernans, generans ad elementa tria se mouens, cuius absentia sequeretur priuatio istorum actuum ratione cuius M vel Q generari nutriri & crescere non posset. Et etiam quoniam in opere quorumlibet istorum deficeret principium substantiale, quæ necessario dicitur pars substantialis dictorum M vel Q. Item etiam si forma altera deficeret, elementa deficerent & D in seipso esset ociosum & etiam sibi deficeret materia quam mouere habebat ad M vel ad Q per viam generationis: & sic non posset esse generatio & operatio in magisterio huius artis: etiam sequeretur quod D posset in Q absque materia, quod est impossibile & absurdum dicere secundum conditionem huius artis. Demonstratur ergo secundum dictas rationes processus artis per negatiuam consistere, & etiam demonstratur dictas tres formas necessarias in magisterio particularis quæ sit, quorum priuatione impossibile est M vel Q in esse deduci: & intelligit Artistam fore impossibile absque istis M vel Q in esse deduci secundum conditionem huius

huius artis, sicut supposita elementa absentia intelligentiæ orbis & elementorum. & sicut diximus de hac camera, dicere poteris de alijs cameris huius figuræ, respiciendo declarationem quorumlibet principiorum, ponendo in medio figuram secundam artis generalis: & hic plus de hac figura non dicemus causa breuitatis, quoniam longum esset dicere conditionem camerarum omnium, & deducere per triangulos & species eorum, sed per ea quæ de ista camera dicta sunt de alijs cameris Artista intelligere potest secundum suum modum, quem tibi explicare dimittimus.

De secunda figura, quæ est de mixtione principiorum huius artis cum principijs philosophiæ.

ET etiam ista figura conditionatur sicut prima scilicet quod in qualibet camerarum ponatur secunda figura artis generalis & à dictis cameris hauriat conditiones

ditiones secundum quod in dictarum ingressu dicta figura extrahatur, sicut camera forma intelligitur in qua inuenit Arusta, quod dicta camera conditionatur, sicut conditionatur camera forma figuræ præcedentis, & asserit id esse verum quod in declaratione formæ designauimus. Item de camera, materia intellectiua, quæ conditionatur sicut in declaratione materiæ arboris philosophalis diximus, ubi declarauimus declarationem huius cameræ & declarationem omnium camerarum, quæ sunt per lineam rectam à camera forma intellectiua, vsque ad cameram venenum intellectiua. Quere in declaratione principiorum arboris philosophalis: quia ibi satis planè explicauimus ea quæ de istis cameris dici possunt. Et modus est iste si vis quære declarationem primæ cameræ huius figuræ vel secundæ vel tertiæ, incipias in declaratione primi vel secundi vel tertijs principiorum, & secundum quod tibi dictum est ibi iudicabis in conditione huius cameræ. Item de camera motus forma, potes dicere quod motus est principium

principium quoddam vniuersale existens in principijs istius artis, per quod omnia sunt principia mota ad quod sicut forma, quæ est mota per omnia principia, faciens ipsa principia esse formabilia, sic motus est forma faciens per formam omnia principia esse mota. Et sic omnia ista principia sunt ad inuicem commixta, combinata, & ad inuicem formata vno in esse habente aliorum similitudinem, & taliter quod nulla est principij pars quæ in se similitudinem aliarum partium omnium aliorum principiorum non habeat, quolibet ingrediente in altero cum omni proprietate & virtute. veritas huius quod dicimus consistit à camera motus forma, vsque ad cameram alteratio venenum. Item etiam à cameris principiorum duplicatorum habet notare. Artista quatenus principia ista duplicata sunt, vt per illam duplicationem diuersimodè notitiam habeat de illo principio ponendo in qualibet camerarum angulos differentiae & concordantiae, sicut sunt camerae forma forma, materia materia, elementa

menta elementa: & sic de alijs cameris duplicatis. Et de hoc querat Artista in eorū declaratione, si camera est forma forma, & si vult querere conditionem huius cameræ querat declarationem formæ: et si est materia materia, querat declarationem materiæ, et sic de alijs. et cum ista declaratione seu conditione Artista se regulare potest ad cognitionem huius figuræ habendam. Item etiam in ista figura oportet Artistam miscere alios tres angulos, vt regulet se in qualibet camerarum, vt perfectam possit habere scientiam in lapidis philosophorum compositione secundum conditiones camerarum et angulorum, sicut si in qualibet camerarum ponatur angulus maioritatis, inueniet Artista quomodo quædam principia sunt maiora quā alia, sicut forma et materia, quæ sunt principia substantiaalia, sunt maiora quā alia principia accidentalia, sicut colores, aleratio, digestio etc. Et veritas huius quod dicimus demonstratur in M vel Q, in quorum partibus substantialibus plus capitur et humano intellectui representatur de significatione et similitudine immensi-

mensitatis, quàm in partibus accidentalibus. Item demonstrat etiam iste angulus, quòd quodlibet principiorum sub suo proprio fine maius existit, quàm aliud in illo fine. sicut natura quæ maius principium existit in naturare, quàm forma, habitus &c. Et motus maius principium existit in ratione mouere, quàm natura: & sic de minoritate ratione, qua omnia principia existunt minora in aliquo fine, qui est proprietas propria alicuius alterius principij. Item ponat Artista angulum æqualitatis in qualibet camerarum, & inueniet quòd omnia ista principia sunt æqualia secundum suum modum, in quantum æqualiter constituunt M vel Q ipsis principijs habituãtibus dicta M vel Q de suis proprijs finibus, de quibus M vel Q agunt instrumenta, cum quibus extendunt suas similitudines in substantijs quæ sunt extra. Item etiam oportet Artistam ponere angulum principij per omnes cameras, & secundum conditionem, qua dictus angulus ingreditur in omni ista figura, inueniet quòd cœlum, forma, elementa prius habent esse in compositione M vel Q quã
V alia

alia principia cum ista de necessario habeant esse priora: alia verò posteriora in quantum absque istorum coniunctione in arte ista M vel Q. Et omnia alia principia nihil essent, quoniam deficeret subiectum generale, substantiale, sine quo stare non possunt. Concluditur ergo quòd dicta principia priora habent esse in dicta compositione, & hoc vt dicta principia possunt esse fons, vnde in arte ista dicta principia sint orta & in compositione custodita & fortificata. Item etiam habet intelligere Artista quòd quodlibet principiorum retinet prioritatem secundum suum finem proprium, quare est sicut forma cuius est informare elementa, quàm materia & cætera principia, & colores, cuius prius est colorare quàm omnia alia principia. Et sicut diximus de istis, ita Artista intelligere potest de omnibus alijs respiciendo concreta essentialia cuiuslibet principij, in quibus quodlibet principiorum de necessario prius habet esse quàm in aliorum finibus. Item secundum conditionem medij & camerarum mixtarum cum

cum ipso, inuenit Artista quòd quodlibet est medium, per quod vnum transit ad aliud induendo aliud principium de sua similitudine, vnde ex influentia omnium oritur lapis philosophorum, qui existit in medio omnium, qui quidem est medium naturale, in quo omnia principia sunt sustentata, & ipse lapis philosophorum est coniunctus de omnibus principijs, & omnia alia principia sunt coniuncta in illo, & ipse lapis per omnia illa, & omnia illa sunt per ipsum. Itē etiam secundum finis conditionem & omnium camerarū inuenit Artista, qualiter quodlibet principiorum sub finis ratiōe est conditionatū & hoc tripliciter: primò secundum ppter quem sunt: secundò ppter finē quare sunt: tertio secundū finē existentē in quolibet principiorū: nā primus finis est intellectiua, quæ in arte ista significat hominē, sub quo omnia alia principia quiescunt. Itē alius finis est lapis philosophorum, in quo quiescunt omnia alia principia constituendo ipsum & cōponendo de seipsis, qui quidē lapis agit sub illo rum ratione quolibet istorum remanente hoc

Y a quod

quod est sub propria ratione. Item etiam
alius finis est existens in quolibet istorū
principiorum, sicut naturæ finis est natu-
rantis et naturabilis digerere, qui est finis
digerentis & digestibilis, & sic de alijs su-
mendo dici potest. Item etiam oportet ar-
tistam in qualibet huius figuræ camera-
rum ponere triangulum nigrum, vt secun-
dum dubitationem affirmationem et ne-
gationem scientiam in hac arte facere
posset. Et de hoc vnam rationem facie-
mus in exemplum, vt per illam regulet se
Artista de alijs quæ fieri possunt secun-
dum conditionem huius artis, sicut cū
quæritur, vtrum absque motu princi-
pia huius figuræ quædam per alia tran-
sire possunt ad M vel Z? vnde secundum
conditionem principiorum huius artis
inueniet Artista negatiuam esse naturam:
nam motus in hac arte est vnum princi-
pium generale, sub cuius ratione omnia
alia principia se mouent ad suas operatio-
nes proprias, sicut ipse motus per seipsum
se mouet cum aliorum proprietatibus,
& sic est motus vt esse valeant omnia
alia principia, et quædam per alia se mo-
ueant

ueant secundum suam propriam rationem, & cum etiam concordantiam habent secundum ea quæ sunt per lineam rectam. Quarum prima est motus forma, vltima motus venenum, secundum quarum conditionem significatur quod motus est de se essentialiter hoc quod est vt per suam naturam omnia alia principia, quæ sunt partes M vel Q, sint mobiles & mouentes, & quod M vel Q, sub ratione illorum possunt esse mota & mouentia in seipsis & extra seipsa. Nam et concreta essentialia ipsius motus sunt accidentia in alijs principijs, vt possint esse mobilia et mota. Et hoc etiam secundum modum, quod principia quædam habent esse in alijs quolibet principio existente moto et mouente in quolibet aliorum, ratione cuius est motus sustentatus in M vel in Q, et partium suarum quæ sunt alia principia in M vel in Q existentia. Item etiam quoniam motus est cum suis partibus essentialibus id est cum cæteris principijs quæ sunt partes M vel Q, quæ cum

V 3 motu

motu habent dispositionem in suis operationibus, sicut motus, qui habet dispositionem illorum, quem quidem sic refert esse motum cum intellectiua forma, materia, coelo, sine quibus in hac arte esse non potest, sicut omnia alia principia absque motu existere non valent, ipsis quidem principijs existentibus mouentibus & motis. Et hoc esse non posset si affirmatiua esset vera. Et quoniam etiam sequeretur quod principia substantialia possent esse in M vel in Q, per generationem, alterationem &c. absque motu: quod impossibile est & absurdum dicere. Concluditur ergo negatiuam antedictæ conditionis esse veram.

Haftenus Artista omnia alia principia conditionare potest secundum modum, quem diximus de motu, respiciendo conditionem & naturam cuiuslibet, inuestigando eorum proprietates & naturas cum rationibus dictorum quatuor triangulorum, secundum quod quædam conditionantur in alijs: cum quibus quidem conditionibus Artista

tista huius artis scientiam facere potest in compositione & magisterio lapidis philosophorum, quod sibi inuestigare dimittimus causa breuitatis &c.

De tertia figura, quæ est de mixtione principiorum figuræ S.

ET conditio huius figuræ est sicut aliarum cōditiones, scilicet quòd in qualibet camera eius ponatur secunda figura artis generalis, & quòd ipsas cameras deducat secundum suum modum per dictos triangulos & eorum species, secundum quòd deduximus aliquas cameras duarū figurarum designatarum, supradictas deductiones figurarum principijs huius figuræ applicando, secundū quod in dicta applicatiōe dicta principia secundum eorum naturas ingredi possunt, & cum dicta applicatione & declaratione dictorum principiorum & tabularum figuræ S. Artista huius artis de magisterio huius figuræ scientiam facere potest.

V 4 Dixi-

Diximus de modo mixtionis principiorum huius artis per figuras huius artis tres, secundum quarum conditiones totum magisterium luceſcit, & regulas generales dedimus in aliquibus earum camerarum, secundum quas quædam principia in alijs cōditionantur: cum quo quidem commixtionis modo & camerarum aliquarum declarationibus Artista se potest regulare in lapidis philosophorū magisterio maioris & minoris, & ideo datæ sunt explanationes omnium principiorum, vt secundum ea quæ dicta sunt, fiant iudicia in eius practica. Nunc etiam dare doctrinā proponimus, quod quæſtiones quas vni principio applicabimus, & secundum deductionē, quam faciemus de ipſo, intelligere potest de aliorum deductionibus. Et etiam edicere doctrinā proponimus per quæſtiōes, qualiter de Mercurio vulgi Artista lunam facere poſſit in tēpore modico, vt per ipſum maius, quod quæritur, inueniatur.

QVAE-

QVAESTIONARIUS FI-

gurae abstractae ab arbore phi-
losophali.

IN ista parte intendimus soluere quæ-
stiones, quæ fieri possunt in arte ista. Et
dabimus doctrinam, quomodo Artista
huius artis soluere poterit eas artificiali-
ter per figurarum cameras, & earum signi-
ficata principijs huius artis applicando
principia artis generalis, & regulas, secun-
dum quod littera significabit faciēdo ca-
meram de duabus litteris, aut de tribus, ut
apparet in figuris, & hoc ad placitum se-
cundum quod melius solutionem quæ-
stionis significabunt.

Prima quæstio.

Vtrum Alchymia sit ens reale? Solu-
tio. CDE huius quæstionis ad solu-
tionē applicare debemus principia huius
artis per litterarum significata, & princi-
pia artis generalis, & regulas quæ magis
solutioni videntur convenire: nam finis
Alchymiae est aurificare & vegetare, seu
V 5 transmu-

transmutare, vel argentificare & vegetare, per quod verè demonstratur, quòd subiectum Alchymix habet esse compositum ex auro & argento, & Mercurio vegetabili: hoc autè vult diffinitio principij, quoniam sicut ignis se habet ante omnia in ratione calefaciendi, & aer humectandi, sic aurum se habet ante omnia in ratione aurificandi, & vegetatiua in ratione vegetandi. Cum igitur finis Alchymix sit aurificare &c. oportet in ipsa esse aurum & vegetatiuam. Hoc est dictum, quod in Alchymia sit subiectū, in quo vegetatiua sit plantata. Et si subiectum Alchymix aurificaret & vegetaret, seu argentificaret & vegetaret absque auro & argento & vegetatiua, diffinitio principij esset falsa, quia nullum principium alicuius ratione prioritatis se haberet ante aliud, quod est impossibile. Et si in subiecto Alchymix sunt aurum vel argentum & vegetatiua, & non aurificat vel argentificat, esset falsa prima regula quidditatis per primam localitatis significata, quoniam esset aurum & argentum, & vegetatiua actualiter, & eis propriè non competeret aurificare,

care, argentificare & vegetare, quod est contra cursum naturæ, quia pateretur finis vacuitatem, quam vacuitatem natura sufferre non posset. Concluditur igitur, quod Alchymia necessariò est de auro vel argento, & vegetatiua quæ sunt entia realia & vera. Igitur demonstratur quod ipsa est ens reale & verum.

Quæstio, vtrum cœlum moueat elementa, aut elementa moucant cœlum? Solutio in declaratione figuræ quadrangularis: nam motus in hac arte vsq; ad illam partem quæ incipit, Et hoc esse nō posset.

Quæstio, vtrum cœlum sit principium generale? Solutio, Item camera motus forma vsque ad illam partem quæ incipit, Veritas eius quod diximus.

Quæstio, vtrum Mercurius vegetabilis generare possit Q absque auro & argento? Solutio. (C) est aurum & argentū forma, dans esse lapidi philosophorum, existens, efficiens principiū atq; formans Q: cū quaquidem forma Q habet esse hoc quod est. Et quomodo quodlibet principiū existit mediū, per quod vnū transit per aliud ad Q. Ideo dictus mercurius generare nō potest

test Q, absentia auri vel argenti, quoniam deficeret subiectum influentia, & per consequens Q. Et quia si generare posset Q dicta conditione, & per consequens formare, tunc sequeretur quod dicta formatio esset proprietas propria Mercurij vegetabilis, quæ auro & argento est appropriata, quod falsum est secundum declarationem & explanationem formæ.

Quæstio, vtrum in Q sit necessaria pluralitas principiorum? Solutio. in declaratione figuræ quadrangularis, & cum concordantiam habent vsque ad illam partem: Concluditur ergo &c.

Quæstio, quare est Mercurius vegetabilis? Solutio. D est Mercurius vegetabilis per seipsum, & qui est ex partibus proprijs coessentialibus, quæ sunt concreta essentialia ipsius, quorum ratione est in numero specifico. Et hoc idem de suo proprio odore & colore, quæ determinant & specificant ipsum. Et est Mercurius vegetabilis, vt sit hominis sanitas, quia per ipsum à morbis quàm plurimis quātumcunque grauib, citra terminum constitutum conseruari possit. Et, vt etiā inuen-
tus

tus pristina restauretur, & etiam ut ex ipso & alijs principijs huius artis lapis Philosophicus componatur.

Quæstio, de quo est Mercurius vegetabilis? Solutio. D est Mercurius vegetabilis de suis essentialibus concretis, scilicet de sua forma & materia, & de suo odore & colore, quoniam istæ partes in ipso sunt necessariae. Ideo non potest esse sine illis. Et est etiam B C D E F G H I K, à quibus descendit & generatur.

Quæstio, quid est Mercurius vegetabilis in auro vel argento? Solutio. est Mercurius vegetabilis in auro vel argento in M vel Q substantia simplex de suis specialibus concretis, & quæ quidem concreta Mercurij vegetabilis inducta existunt de dictorum partibus & eorū qualitatibus.

Quæstio, quid habet Mercurius vegetabilis in auro vel argento? Solutio. habet Mercurius vegetabilis suum proprium actum & operationem, cum quibus vegetat illa. Et proprietas illorum, quoniam vegetabilitas Mercurij, in quo sustentatur, est subiectum suum proprium, secundum hanc artem habet seipsum in eis, & facit

facit ipsa esse vegetabilia in M vel in Q, ratione cuius dicta aurū vel argentū suas multiplicant similitudines in substantijs, quæ sunt extrā. Et quoniā verē mercurius vegetabilis in eis habet actionē & passionem: hac de causa habet p actionē seipsum simplicē & valde liberū. Et p passionem habet compositionē, sub qua stat captivus & cōfract⁹, vt de ipso possit esse M vel Q, vt in operatione dictorū fugere nō possit: secundū ea quæ dixim⁹ in vegetali, intelligere potest Artista de omnib⁹ alijs principijs, secundū suū modū & naturas & proprietates eorū.

Quæstio, utrū C debet ingredi in operatione crudū aut euacuatū? Solutio C & F. C nō potest opus ingredi, cum in ipso sit mixta terreitas cum aeritate, subtile cum grosso, spirituale cum pulvere damnato. Oportet igitur euacuari, & illud quod ascenderit ad allutel capiatur: reliquum autē tanquam rem inutile proijcere: nam diximus sæpius, oportet Artistā corpora deducere ad sui primā materiā, quia aliās nō posset cōcordantia medijs inter c & d, quia impediret per V damnatum, ratione cuius M vel Q ex tali c composita non haberent
pote-

potestatem suas species multiplicandi in substantijs quæ sunt extrâ, sed cū igni exponerent, fugerent eum tota sua specie, ex eo quia fuit impeditū medium cōiunctionis: quare concluditur, quòd C crudum opus nostrum ingredi non debet.

Quæstio, quomodo aurū & menstruū vegetabile cōiungunt in vnitatem numeri ultimati, ita q̃ aurū manet vegetatū, & menstruū vegetabile manet aurificatum? Solutio. i k aqua mixta cū vino manet aqua viuificata, & vinū aqua viuificatū: nā & carnes & herbę posite in melle, cōuertunt in speciē mellis, & mel manet sub sapore rerū sibi applicatarum, ex eo, quia minima pars cū minima miscet. Itē vegetatiua est plāta in elementatiua, & sic in quolibet elementato est vegetatiua in actu vel in potentia: nā sicut flamma ignis quæ cōburit lignū, deducit ad actū flammā ignis existentem in potentia in lychno. Sic vegetatiua actualiter existens in vegetali menstruo, deducit ad actum vegetatiuā, existentem in potentia in auro: nam sicut vegetatiua per omnes partes auri existit potentialiter: sic & postquam deducta est ad actum
actua

actualiter existit, ita quòd aurū quodam-
modò potentialiter tunc temporis existit
actualiter vegetatum. Et vegetale men-
struum quod erat aurificatum potentia-
liter tunc temporis existit actualiter au-
rificatū, mouente se aurificatiuo poten-
tiali ad aurificatiuum actuale & econuer-
so. Præterea existit coniunctio istorum in
tertio numero, mouente aurificatiuo,
quod est intra aurum vegetatiuum, quod
est intra menstruum vegetabile, vt men-
struum vegetabile moueat suū menstrua-
le vegetale ad deaurandū & vegetandum,
& econuerso, mouente se vegetatiuo quod
est intra menstruum vegetale ad aurifi-
catium, quod est intra aurum, vt vegeta-
tium sine aurificatiuo moueat suū men-
struale vegetale ad vegetandum & aurifi-
candum: & sic reuelatum est quòd vnitas
vltimati numeri dictorum existit per mo-
dum mixtionis correlatiuorum essentia-
lium, & actionis & passionis ipsorum.

Quæstio, quomodo hic lapis Philoso-
phicus est vegetatus, cū non recipiat
augmentationem ab extrâ? Solutio. B C in
vegetabilibus est vegetatiua principaliter
diffe-

differens, & per consequens naturata se-
 cundū proprietates subiectorum, in qui-
 bus est plantata, & sic in aliquibus viuere
 non potest nisi per ipsum radicale humi-
 dum subiecti, in quo est plantata, conser-
 uetur, recipiendo augmentationē ab ele-
 mentis compositis. In alijs verò viuit, licet
 augmentationem nō recipiat subiectum,
 in quo est plantata, quia est ita conformis
 & coniuncta humido radicali, & calori na-
 turali illius, quod non moritur, licet ali-
 quod elementorum in se nō recipiat sicut
 est in melle, in quo clarè patent quæ suprā
 diximus. Tamen si sibi aliquid applicetur
 vegetatiuum mellis, transmutat illud in
 speciem mellis, & augmētat speciem sub-
 iecti, in quo est plantata. Et sic est de no-
 stro lapide, qui habet motum naturalem,
 cū retinet in se naturam vegetatiuē, nō
 ea conditione, qua arbores & animalia, sed
 habet ipsam per modum, quo humidum
 radicale est calori naturali cōiunctum ve-
 getatiuitate, vegetabilitate, & vegetare in
 tantum, quod licet augmentationem non
 recipiat, non ea propter moritur, sicut de
 melle diximus.

X

Quæstio,

Quæstio, quomodo (C) est aptum ad ingrediendum magisterium? Solutio (C) D. Ista camera significat quæstionis solutionem: nam D est sufficiens in (C) sicut maior quinta essentia in inferioribus, inter quæ (C) D nulla esset operatio, si inter ea non esset concordantia: nam quantum forma est nobilior, tantum nobiliori indiget materia, & per consequens concordantia maioris nobilitatis. Ex quo reuelatur Artistæ, quòd quantum materia magis propinqua est simplicitati, tanto magis apta nata est ad coniungendum cum forma, quæ est de simplici natura, sicut clarè videmus: quia cœlum quod est de simplici natura maiorem habet concordantiam cum prima materia, quàm cum elementis, & maiorem cum elementis quàm elementatis. Et maiorem etiã habet cōcordantiam cum igne, quàm aere &c. Cùm igitur nostrum magisterium oportet esse per summam concordantiam materiæ & formæ, oportet (C) C esse aptum illo modo, quo summa concordantia generetur inter (C) D quod est quòd Artista deducat ipsum ad maiorem

iorem simplicitatem quam poterit sua natura recipere, et tunc (C) erit aptum ad compositionem ingrediendum, quæ simplicitas est quod cōuertatur in R, si aliter, esset ibi mutua resistantia per purum & impurum, qua ratione esset destructum medium coniunctionis naturalis inter (C) D.

Quæstio vtrum metalla perfecta habent necessariò conuerti in elementa, vt possint esse materia nostri lapidis, aut si sunt apta nata ad essendum materia lapidis nostri absque eo quod diuidantur per elementa? Solutio C E. necessarium est quod metalla dundantur in elementa, ex eo vt eorum materia appropinquetur ad suum genus, quod est prima eorum natura, et tunc ipsorum talis materia est magisterio sufficiens ad nouam regenerationem: aliàs enim quantum metalla elongarentur ab E, tantum elongarentur à prima sui natura, et per consequens noua regeneratio artificiali, quod est medium, per quod metalla cum D terminari debent in M vel Q: constat igitur affirmatiuam esse veram.

X 2 Quæstio

Quæstio quomodo fit fermentum compositum? Solutio. C F compositū fermentum fit ex prima materia & natura metallorum & oleo, guttando guttam post guttam, & post hoc cum Mercurio nostro naturali inceratione, quod est medium coniungens Mercurium cum dicta prima materia: alias enim potentia & operatio deficerent in lapide, ratione cuius nō posset potentiam in alio habere. Post hoc quod humectet, induret, donec fiat sicut gumma: tunc verò per modum istum est perfectum compositum fermentum quod dicitur gumma, quæ habet tantam potentiam conuertendi, quantum sufficit suæ naturæ.

Quæstio, quid est fermentum simplex et fermentum compositum? Solutio. C G fermenta simplicia sunt illa quibus nihil est admixtum, sicut sunt elementa per se simpliciter sumpta. Fermenta composita sunt, quando quædam cum alijs miscentur. Quare sit reuelatum quod si corpora perfecta specialiter nescis reducere ad ad sui primam materiam, non poteris habere nec fermentum simplex, nec fermentum
tum

rum compositum. Et si dicta fermenta nō habes, erit lapis sine vacuatus. Præterea sua qualitas in substantijs extra non haberet dominium.

Quæstio, vtrum in magisterio sit necessaria mixtio? Solutio. in declaratione istius principij, quæ designatur per cameram C G. Quia aliàs non posset esse concordantia inter C (C) D vt inter fermenta simplicia et composita. Quare dissolutio in nostro opere requiritur necessario? solutio C H. in ista camera reuelatur solutio quæstionis: nam necessarium est quòd Artista per artificium habet corpora corrumpere, vt ipsa per corruptionem ad primā suam naturam reducat, quæ quidē corruptibilitas oportet vt se iuuet cum dissolutione, vt fiat destructio vnitatis per dissolutionem partium, vt successiuè per partes minimas trahatur à corporibus sui primordialis materia, quod verò fieri nō posset absque dissolutione, ex eo, quia deficeret medium, cum quo corruptibilitas & contrarietas se iuare habent contra concordantiam vnitatis destructibilis & corruptibilis: quæ verò vnitas non deue-

X 3 niret

niret ad non esse per corruptionem, nisi seipsam corruptio iuaret cum dissolutione.

Quæstio, de quo sufficit lapidi philosophorum ad dandum pondus, qualitatem, quantitatem, colores & similia substantijs per eum alterabilibus? Solutio C I. generatio est id per quod creantur formæ, nouæ, quæ verò esse non posset absque corruptione, per quam priuantur formæ antiquæ: nam quælibet formarum propriam naturam et specificam habet, cum qua naturat materiam, sicut species auri est forma auri, format materiam multum bene complexionatam in humido radicali et calore naturali in pondere, mollitie, resistantia ignis, et calore citrino, & forma Veneris format materiam leuem male complexionatam cum fecibus terreis &c. & sic de alijs metallis: vnde patet quod materia conditionatur conditione formæ per generationem, et ab ipsa recipit virtutem & proprietatem, vt alia materia formata natura humana recipit omnem conditionem illius formæ: & sic existit materia alia cum alio pondere, colore,

colore, quantitate, qualitate &c. & sic de aliis rebus generabilibus & corruptibilibus, quorum materia complexionatur conditione forme, qua nouiter est formata: & sic concluditur quòd lapis philosophicus sufficit substantijs prædictis de forma naturali, qua est formatus iuuantem seipso ad dictam transformationem cum generatione ad pondus nouum, mediocrem & bonam complexionem &c. Et cum corruptione ad priuandum horum contraria vel econuerso, sicut si lapis fuerit male formatus &c. quæ forma mouet materiam, vt ipsa influat suam naturam cum dictis duobus instrumentis, sicut faber qui mouet materiam ferri cum martello in formam clauis, & illam corrumpit quando vult, et illam materiam format forma cultelli: sic metaphorice et multum melius lapis philosophicus operatur vt dictum est.

Quæstio, quales sunt colores apparentes in opere? Solutio C K. quolibet quatuor causarum suarum habet colorem proprium,

X 4 quorum

quorum similitudo apparet in elementatis, ut diximus in tabula generali, secundum quod quodlibet maiorem habet concordantiam cum aliqua illarum, vel contrarietatem, cum quidam sunt colores, qui apparent per differentiam & concordantiam. Alij, qui apparent per concordantiam & contrarietatem, in dictæ tabulæ generalis diximus tractatu. Et quia dum quodcunque suppositum elementatum generatur per dictarum quatuor causarum mixtionem, per successionem submittitur vnum alteri, & sic fit de suo colore, quia vnus color submittitur alteri. Et ideo quia lapis philosophicus in sua perfectione naturam habet ignis simplicis, similem habet colorem concordantem cum igne, cuius color proprius est rubeus. Et quoniam antequam perueniatur ad ignis sphaeram, oportet per aeris sphaeram transire, ideo ante rubeum apparet color diaphanus cum citrinitate, ex eo quia ignis cum aere est mixtus. Et quia antequam ad sphaeram aeris perueniatur, oportet transire per sphaeram aquæ. Ideo ante colorem aeris, quando lapis transit per sphaeram aquæ,

aquæ, apparet color aquæ proprius, qui est albus. Et quoniã terra est principium, per quod incipit ascensio, dum lapis est in eius sphaera, apparet in eo color niger, qui est color proprius terræ. Sunt igitur colores quatuor, causati à principalib⁹ causis, apparentes in lapidis generatione, scilicet niger, albus, citrinus & rubeus. Et hoc intelligere habet Artista, quòd vnus post alium successiuè secundum regulationem sphaerarum generetur, vt non destruatur medium coniunctionis: quoniam vnus color est medium inter vnum & alium. Aliàs si priùs apparet rubeus, quàm niger vel albus, vel croceus, & croceus quàm albus vel niger &c. est destructa ordinatio naturalis mediorum, propter defectũ concordantiæ virtutis, & causarum triangularitatis innaturalis contra quadrangularitatem naturalem mediij. vnde fieret influxus acuti anguli contra influxionem recti anguli, quod est circa esse & perfectionem: quod quidem esse & perfectio esset destructum propter influxum innaturalem triangularem, qui concordantiam habet cum defectu & nō esse. Quare oportet

X 3 tet

ter ita rectè gubernare ignē per accidens, quòd sequatur quadrangularitas dictorū colorum: nam vt explanauimus in practica: aliàs enim nō haberet subiectum, cum quo se regulare possit ad cognitionem lapidis philosophorum, quia quando arbitraretur ipsum incipi ingredi digestionē, esset crudus vel combustus propter inordinationem colorum, qui sunt demonstratiua totius regiminis.

Quæstio, quare est separatio? Solutio C G H. Finis huius separationis est, vt prima materia à vegetabilibus & mineralibus per minima trahatur prius, vt in vino per rectificationem, per canonum distillationem, & circulationem. In alijs autem per elementorum separationē, sed prius oportet, vt putrescant, absque quorū separatione lapis noster fieri nō potest. Et est separatio, vt separetur mundum ab immundo, subtile à grosso, leue à ponderoso, sicut elementa, vt terra ab aqua, ab igne, & econtrà, aqua ab aere & econuerso, terra fructifera à cinere &c. Aliàs enim esset destructa amabilitas concordantiæ istarum rerū, quæ licet sunt partes nostri lapidis

lapidis propter confusam & mixtionē impuram & inordinationē naturalem, quæ sit. Istud principium & eius finis conditionem Artista in suo opere vero consideret.

Quæstio, cum quo cognoscit Artista, quòd lapis philosophicus generatur ex primordiali natura vini, vel alterius vegetabilis, & auri vel argenti, & aliorum metallorum? Solutio C F. Potètia est id, cum quo agens attingit obiectū: nam visus videt quòd nulla generatio de vna natura in aliā fieri potest, nisi res alterabilis omnimodè dissoluatur, & per minimas reducatur de forma in formā vsque ad primam materiam sui, quæ appetitū habet ad hanc formam, quia si aliās esset possibile, quòd remanente sub forma vna, esset possibile sub altera stare, & habere cōditiones illius naturales absq; eo quòd à priori corrumpetur, sicut pipere existente sub specie piperis, posset stare sub specie arietis, absque eo, quòd ipsum piper corrumpetur, quoniam sic piper naturā posset habere arietis, & ecōuerso, quod est impossibile. Præterea metalla ipsis existentibus solidis,

solidis, & sub vnica forma specifica stare sub specie aquæ, vel alterius elementi, & quodlibet eorum posset in elementa conuerteri absque eo quod corrumperebatur à propria vnitatem, quod est impossibile. Intelliget igitur cum potētis intellectuū, intelligibilitatis, & intelligere cū quo mouet artificiū, & aſsimilat naturæ. Quia dicta potentia mouet & intelligit, quod id quod causa facere nō potest, non potest facere eius effectus. Sicut quia natura generare, nec materia alterare substantiam, & ponere sub alia forma noua potest, nisi illam ad primam materiā reducat: sic nec ars consimiliter & minus illud facere potest, cū sit eius effectus. Et in isto passu errant aliqui truffatores occæcati, qui lapidem seu Alchymiam componere intendunt absq; reductione rerū, quæ esse habēt partes illius ad sui primā materiā. Et quia nesciunt exspoliare formam antiquam, nesciunt ipsi materiæ inducere nouā formam, ex eo quia materia relinquere non vult suam primā formam. Et quia non iuuant naturam per corruptionē, non iuuat ipsos natura cum generatione: habet igitur
tur

tur Artista dictam etiam cognitionem per vegetatiuam existentem in aliqua specie quæ generat ens ponendo ipsum sub sua specie per reductionem illarum ad sui primam materiam, quas ad sui speciem cōuertere nō posset, nisi illas per minima dissolueret, & subtilem & magis propinquam simplicitati materiam caperet ad conuertendum in suam speciem: & ideo hæc est causa quare ab animantibus tantæ emittuntur feces, vt per egestionem, per vrinam, per sudorem &c. & in arboribus per gummas, quæ sunt earum sudores. Quare est ad intelligendum quòd ad quamcunque regenerationem opportunum est res regenerabiles ad sui primam materiam reduci.

Quæstio, vtrum diuisio elementorum à quocunque elementato sit possibilis artificialiter? Solutio. E G sic faciemus vnā rationem pro parte negatiua, & aliam pro affirmatiua: si diuisio elementorum esset possibilis per artificium, esset possibile quodlibet elementorum per se ad partem sui propriam & simplicem naturam existere, alijs non essent diuisa im-
mo

mo essent mixta. Et sic Alchymista posset habere simplicem aerem ad partē, in quo non esset caliditas. Et sic de igne, in quo non esset siccitas &c. ratione cuius demonstratur, quod vnum elementorum possit esse sine alio, habente quolibet solum primam qualitatem naturalem, non mixtam cum alijs, ita quod non haberet appetitum ad suam speciem multiplicandum, nisi solummodo ad essendum hoc quod est impossibile, & contra ordinationem, quam A posuit in elementis & eorū naturis. Cuius ratione voluit quod vnum sine alio esse non posset ad hoc, vt esset generatio & corruptio elementatis, & quod species conseruarentur in indiuiduis, quod esse non posset, si elementum quodlibet per se secundum propriam qualitatem separatum esset ab altero. Præterea destructus esset triangulus viridis, & virtus actionis & passionis &c. Demonstratur igitur quod natura sufferre non potest artificium operari est impossibile. Solutio GX. Alchymista in suo opere intelligit elementa ad partem separari non sic simpliciter & absolutè, sicut dicitur

citur in ratione superiori. Sed intelligit ipsa cōposito & mixto modo separari taliter quòd vbi fuerit subiectum, quod ipse ignem vocat, magis sit de simplici qualitate ignis quàm de altero elemento. Et sic de aere, vbi magis est de humiditate quàm in igne. Et sic de terra & aqua. Et talis ignis licet sit compositus, sua simplex qualitas innata conuertit partes elementorum, quæ magis cum ipso participant, vt sua potestas sit maior in virtute. Et sic de aere, qui elementorum qualitates, quæ magis cum ipso participant, aerificat, vt possit in alijs elementis suam similitudinem multiplicare. Et sic de aqua & terra. Hanc ergo diuisionem nō considerat Alchymista absolutè, vt superius diximus, sed considerat ipsam mysticè & artificialiter, & quodlibet elementorum compositorū trahere taliter, quòd sint magis propinqua simplicitati quàm esse possint per artificium. Si igitur respicit Artista, explicata est intentio Alchymie & ignis, quam in Felice considerauimus in Capitulo, quod incipit, Felix petiuit à quodā philosopho, si Alchymia est ars. in⁹ qui incipit,
Infra

Infra ignem, & Alchymistam quendam fuit questio. Et sic manet affirmatiua questionis vera, quod videlicet diuisio elementorum à quocunque elementato est possibilis artificialiter.

Questio, quare metalla minus habent de corruptione, quàm aliquod aliud corpus elementatum? Solutio CMI. Induratione infinita nulla est corruptio, immo intantum est perfectum ens, quod formaliter in ipsa potest esse generatio absque corruptione. Et ideo elementa appetitum habent ad finem, ad quem creata sunt, hoc est quod sint in aliquibus corporibus cōpositis cum maiori cōcordantia durationis sine corruptione. Et quia natura metallorum est magis disposita per dictā cōcordantiam contra corruptionem, huius ratione astringitur in metallis, in quibus est minus de corruptione, quàm altero corporum cōpositorum ex quatuor elementis. Ratio huius est, quia totū corpus elementatum indiget magis rebus exterioribus quàm metalla. Et ideo metallorū corpora melius sustinere possunt durationē quàm aliqua alia corpora.

Quæ-

Quæstio, quare elementa habent maiorem concordantiam in metallis, quàm in aliquo aliorum corporum elementatorum, sicut sunt animalia, plantæ, herbæ etc. solutio CFI. Generatio quæ est in metallis non habet medium: quia elementa per instinctum naturalem ipsa generant metalla, absque eo quòd vnum alterum generet, secus est in animalibus et plantis: quia vnum animal generat aliud, et vna planta aliam: et quia generatio metallorum est immediatè influxa in ipsis metallis, et per causas principales, quæ secundum proprias naturas formæ et materiæ sunt incorruptibiles, ideo ipsa metalla nō sunt tam corruptibilia, sicut cetera corpora ad significandum æternam et infinitam generationem, in qua nullum est medium, nisi solum Deus infinitus et æternus. Et ex hoc reuelatur Artista, quòd eo quòd vnum metallum non generat aliud quòd quædam non in alijs.

Quæstio, quomodo Artista intelligit vnum metallum in alio generari ex eo quòd natura vnus in tantum est ab altera remota, quòd quædam in alijs nō sunt

Y mixta?

mixta? Solutio. C G esse in alio dupliciter consideratur aut actualiter aut potentialiter, metalla autem naturaliter, actualiter non sunt mixta quædam in alijs sicut plumbum, quod secundum propriam naturam & actualiter non est in auro vel argento &c. nec econuerso: quoniam sic resultaret quoddam ens quod nec esset plumbum nec aurum etc. Quod esset absque utilitate et vacuitate finis auri aut argenti &c. et quoniam talem vacuitatem natura sufferre nō poterat, ideo in alijs mixta quædam naturaliter non permitteret, sed ipsa metalla sunt potentialiter quædam per omnia, et omnia per vnum, sicut vna species in omnibus esset, omnes in vna natura individualis existens alicuius speciei potentialiter in aliquo ente generabili et corruptibili non posset conuerui nec formari actualiter ab illa specie, sicut caro humana potentialiter existens in pomo, vino pane, nō posset actualiter formari sub specie humana, et sic de alijs rebus similibus istis ea tenus propter istam mixtionē potentialē Artista habet modū intelligendi id quod est in

est in potentia in vno ad actum reducere
 mediantibus BCDEFCHIKLMNOPRQ.

Quæstio quomodo Artista intelligit
 quòd lapis philosophicus necessario non
 potest componi ex alio præterquam ex
 metallis & menstruo vegetabili? Solutio
 CMF. actus proprius qui est metallorum
 finis, & vegetabilis menstrui & necessitas
 medij mouent intellectum ad intelligen-
 dum quod ex alijs impossibile est fieri re-
 bus, ex eo quia Artista artificialiter auri-
 ficare intendit seu argentificare & vege-
 tare et coniungere extrema per medium
 sapiens naturam vtriusque, quod medium
 dicitur terra, ab alijs corporibus eleuata
 in sulfur naturæ, quod dicitur sal philo-
 sophicum, vel Mercurius vegetalis con-
 iungens omnia extrema ad vnum finem.
 Et in isto passu cognoscit intellectus
 quòd nisi elementa fuerint Mercuriata,
 quòd extremum cum extremo coniungi
 non posset ad vegetandum, sicut elementa
 conuersa in terrâ suam vel alienam, quia
 alterandi potestatem non haberet propter
 medij defectum: est igitur actus principio-
 rum id per quod Artista intelligit opus
 Y 2 necessarium

necessario ab istis rebus fieri & non ab alijs &c.

Quæstio, vtrum sicut plumbum mutatur in aurum, mutantur accidentia plumbi in accidentia auri, hoc est quod mutantur quantitas, qualitas, actio, passio, habitus, nigredo, mollicies &c. plumbi, in quantitatem & qualitatem auri? &c. Solutio. Probatum est supra, quod lapis philosophicus est vegetabilis & vegetans. Respondendo igitur ad quæstionem. Sicut vegetatiua constituta est de vegetatiuo vegetabili, & vegetare & vegetatiuū in inuegetabili propinquo conuertit vegetabile remotū, videlicet mixturem elementorum, in qua vegetatiuum & vegetabile exercere habet suum actum, & sic conuertitur esse & natura elementorum in essentiam & naturam rei vegetantis. Ita quod forma in formam, materia in materiam, & accidentia in accidentia conuertuntur, & sic habet fieri generatum, transmutando speciem in speciem, hoc est in indiuiduum vnius in alterum. Et hoc fit per separationem formæ a forma, & materiæ a materia. Sed contra hoc obijci potest isto modo: Si lapis philosophicus

phicus plumbū mutat in aurū, sequitur quòd effectus mutat causam: patet: quia cū lapis tempus, qualitatem, quantitatem &c. habeat ab artificio: plumbum autem omnia ista à natura recipiat, ratione cuius habet tempus naturale &c. Hoc autem est impossibile, & contra cursum naturæ, ratione cuius videtur quòd nullum quid naturale per artificiale conuerti potest, cū se habeat tanquā superius ad artificium. Contra istam obiectionem qui nihil habet realitatis, oportet deducere triangulum viridem, dicendo, differentia existit inter artificiale quid, et naturale, et naturale et artificiale simul. Nam prima suppositio primæ rationis est falsa, quæ supponit lapidem entitatem solummodo habere ab artificio, et non à natura, cuius ratione nihil valet suppositio, cū nihil sit artificiatum, quin prius sit naturatum, et per consequens naturale. Sed quia lapis habet entitatem artificialem et naturalem, ideo mutat entitatem naturalem ratione entitatis naturalis in illo existentis in entitatem suæ formæ naturalem, quæ aggregata fuit per artificium, et sic tem-

pus naturale mutat tempus artificiale in tempus naturale, iuuante arte ex eo, quòd natura no haberet instinctum ad talia agendum, nisi materia administraretur per Artistam, sicut patet in electuario & syrupo &c. Quæ natura nunquam faceret, nisi debito modo administraretur materia per Apothecarium. Et similiter natura de se non haberet discretionem sumendi, nisi medicus debito modo naturæ infirmi administraret.

Quæstio, quid est perfectum ens? Solutio C M. Perfectum ens est lapis philosophicus non fermentatus in virtute neque in quantitate.

Quæstio, de quo est perfectum ens? Solutio D M. est de sua unitate simplici, & est de suis partibus, scilicet C D E F G H I K L O P &c. Et etiam de Artista ipsum componente.

Quæstio, cum quo est in ultimata unitate positum? Solutio C K. perfectum ens est positum in ultimata unitate per modum, quem habet Artista in intelligendo & combinando principia ad perfectionem ipsius per doctrinam & processum huius
artis.

artis. Est etiam eius vltimata vnitas illius
in esse posita cum naturis & actibus C D
E F G H I K L O P &c.

Quid est fermentatio? Solutio C N. Fermentatio est principium, significans duplicem multiplicationem, videlicet quantificatiuam tātū & virtualem virtutem. Quantificatiua est, quæ concernit multiplicationem quantitatis & defectum virtutis. Virtualis verò per contrarium, scilicet quæ significat multiplicationē virtutis, & detrimentum quantitatis. Alia verò est, quæ concernit multiplicationem virtutis & quantitatis simul. Prima verò fit cum Mercurio vulgi, vt reuelatum extitit in Testamento nostro, in capitulo quod incipit, Fili tu predeas vna vnica, & de illa dicta medicina multiplicanda &c. per totum. Secunda verò fit, vt reuelatū est in libro secundo, in Capitulo quod incipit, *Quantiaras acabads los dites medicines &c.* per totū. Multiplicatio virtualis & quātificatiua simul reuelata est in practica arboris philosophalis, in parte illa quæ incipit, Est etiam aliud de secretis naturæ, quomodo de M, Q facere potest.

Y 4

Quæ

Quæstio, quare est fermentatio? Solutio C N. finaliter fermentatio est, vt Artista habeat modum, cum quo multiplicare sciat tribus modis in præsentî quæstione explicitis, vt sciat euitare maiore laborem quantum possibile fuerit, aliàs nō haberet posse intelligēdi euitationē longi operis.

Quæstio, de quo est fermentatio? Solutio D N. Fermentatio est de suis partibus, sine quibus esse nō potest, puta formentatium, fermentabile & fermentare. Et est de D C & mercurio vulgariter intellecto.

Quæstio, cum quo fit fermentatio? Solutio K N. Et quæstio quidditatis fermentationis.

Quæstio, utrū operatio sit principium necessarium ad opus Alchymicum? Solutio E P. Manifestū est, quod veritas huius quæstionis consistit per affirmatiuā, quoniam si esse posset lapis philosophicus absq; operatione, vel aliquod aliorū principiorum, sua natura nō habuisset appetitum, nisi ad existere, & non agere, & sic quodlibet eorū esset ociosum, & sine proprio vacuum, ratione cuius vnum principium appetitum nō haberet ad alterum, & sic esset destru-

destructa concordantia, per quam omnia principia huius artis concordant ad vnū finem, & cuius absentia esset contrarietas, per quam sequeretur destructio vnionis: quod quidem natura sufferre non posset. Est igitur operatio principium necessariū in arte ista, vt sequatur inde plenitudo finis per omnes operationes specificas omnium principiorum huius artis, sicut operatio Artista & BCDEFGHIKLMNOPQ, contra vacuitatem quæ queritur per ociositatem illorum.

Quæstio qualis est modus secundum quem totus finis magisterij habetur completus? Solutio BCDEFGHIKLMNOPQRSTV. In ista enim parte volumus quod X significet calorē fini, qui dicitur calor primi gradus. Z verò significet calorem furni secreti, qui dicitur calor secundi gradus: Y verò significet ignem cinerum, qui est calor tertij gradus, vnde modus est iste quod tu obiectes materiam de qua, quæ est CD, vnde tu capias C & ponas super ipsum de D, quod natet superius per quatuor digitos, & ponas ipsum in X per sex dies naturales,

Y 5 exinde

exinde C conuertitur in T, et sic forma
vnam figuram, quæ est de C D X, in
cuius medio est T, deinde tu accipias
vas sicut est, & vapore sibi aquam per
Y, et T conuertetur in V in quadrangulo
dictæ figuræ forma vnum triangu-
lum de Y T V, deinde super V ponas D,
quod natet per quatuor digitos & po-
nas in X per mensem cum dimidio ad pu-
trehendum: deinde extrahe vas, & po-
ne in igne de Z, deinde dimitte stillare
donec plus non stillet: deinde pone vas in
Y et exhibet aqua spissior prima, quam æ-
rem dicimus, deinde super feces reitera
de D per pondus certum, et stet per tan-
tum tēpus sicut prius, et distilla vt prius,
extrahe aerem donec plus noluerit di-
stillare per Y, deinde fiat reiteratio de D
super V, donec plus de aere noluerit di-
stillare per Y, quod cognoscere poteris,
forte modicum distillabit, et sic forma
aliam figuram quadrangulam videli-
cet de V D X Y, in cuius medio sit S, de-
inde accipe S et mitte super V quod man-
sit in cucurbita, et claude vas cum suo
coopertorio, et pone in X per quadraginta
dies

dies, deinde extrahe et ponas vas in Y
et exhibit RS simul, caueas tamen ne
rubefiant feces per multum ignem,
deinde RS in vase ponas in X et exi-
bit S, et R remanebit in modum olei:
& si ille calor non suffecerit, ponas
vas in Y, separabis S de R: deinde seruabis
R ad partem, & S ponas super V, et pone
ad inhumandum per quindecim dies in X,
deinde extrahe, distilla S per X vel Y, et R
ponas cum alio in vase suo, et sic reitera-
bis putrefactiones, distillationes, donec
noluerit plus R de V exire, quod cogno-
scere poteris: quia erit tam modi-
ca quantitas de R quod erit quasi
insensibile, et V erit nigrum subruf-
fum. Et sic formatur alia figura qua-
drangularis de S V X Y, in cuius me-
dio est R: deinde in parte ista volumus
quod (A) significet animam ignis, et
quod (B) significet animam aeris, et
quod (E) significet animam terræ: de-
inde recipe S & ponas in X per octidies:
postea ponas S in X, & distilla quantum
poterit per illum calorem distillare deinde
reitera

reitera id quod distillauerit super feces,
& pone ad inhumandum per septimanam
deinde distilla per X, et reitera id quod stil-
lauerit super feces, & sic facias vsque ad
septimam distillationem, reiterando inhu-
mationes & distillationes, ita quod in ter-
ra inhumatiõe stet in X per quatuor dies,
in alijs verò per tres dies: & sic formatur
alia figura triangularis de D S X, in cuius
medio est (B) ita similiter per easdem inhu-
mationes & distillationes per X facies
conuersionem de R in (A), & sic forma-
tur alia figura triangularis de D X R, in
cuius medio est (A) Et finita est rota ele-
mentalis, et fixio, et exuberatio elemento-
rum scilicet S et R per corruptionem et
generationem: deinde tu accipias V et
euacuabis ipsum per magisterium, quod
te docuimus in practica, quam Breuem
cognominamus, donec sit desertum et de-
populatum, et conuertatur in sulfur na-
turæ, et sic formabis aliam figuram qua-
drangularem de D V X Y, in cuius medio
erit (E) et sic erit finita rota corruptionis,
cuius instrumenta sunt D X Z Y: vnde
postquam finita est rota corruptionis,
oportet

oportet sequi rotam generationis. Et volumus, quod hic (O) significet cōpositum de RS, & quod (P) significet cōpositum de VR: vnde ad faciendum cōpositum de RS, quod conuenit ad aurum, tu accipe quatuor partes de R, & cū eis misce quindecim partes S, & ponas ad inhumandū p quindecim dies, & distilla per X, reitera & inhumā donec manebit in fundo vasis ad modū olei splendidissimi. Tunc RS sunt conuersa in (O) quod est limus. Et sicut te docuimus de cōuersione RS in (O) eo dogmate facere de VR te hortamur in eorū conuersione in (P) & sic formantur duæ rotæ quadrangulares. Prima est de RSX Y, in cuius medio est (O) Secunda est de VRXY, in cuius medio est (P) Deinde tu capias de (O) & cum ipso misce de D ad sextā partem, & pone ad inhumandum triginta diebus, & formabitur alia figura triangularis de D (O)X in cuius medio est (Q) rubeū quod oritur de D (O)X. Et cōsimiliter facies de (P) miscendo cum ipso vnā partem cum dimidia, de D, & sic formabitur alia figura triangularis de (P) de X, in cuius medio est (Q) ad album. Et si nolueris D

ris De commiscere, vt eius laborem non
facias: capias igitur (O) & cera cum eo E,
donec fluat sicut cera, & in huma per de-
cem dies, deinde itera cerationem gut-
tam post guttam, donec videris quod faci-
liter currat, sicut cera. Et tunc capias istam
materiam, & mittas in cucurbita philoso-
phale per modum quem te docuimus in
practica arboris, quod sic est nostra in-
tentio, & ponas in 7. per 150 dies extrahe,
& factum est, & prosequere, vt ibi expla-
natum extitit, & talis est modus propriè,
secundum quem Artista se regulare debet
in opere. Sed attende bene quod ceratio-
nem facere potes cum igne & aere, diuisim
abique eo quod ante cerationem re-
ducuntur in vnum. Et sic finita est rota
generationis, per quam habebis quod
optas. Fili modo ex istis duobus limis
formare potes multa & diuersa opera in
latitudine magisterij: Primo modo in ma-
gisterio operis regalis, vt fiat dictum su-
pra in suo loco, vel per magisterium cera-
tionis cum terra propria elementorum,
& decoctione explicata in practica Ser-
mocinali, cerando cum aere prius & igne
per

per pondus prædictum, vel cum limis super prædictis, factis ex aere & igne. Et sic finitur rota generationis, per quam habetur quod opas. Recolas igitur quod finis magisterij habetur completus per conditionem trianguli rubei per rotam corruptionis principiando & finiendo per rotam generationis: & hoc fit corrumendo vnā figuram, & generando aliam, vt corrumendo T, & generando V, & corrumendo V, & generando R S &c. vsquequo oriatur M vel Q per sua media, vt puta X Z Y, quæ sunt medium per quod T conuertitur in V. Et etiam X Z Y sunt medium, per quod V conuertitur in R S. Et sic V est mediū inter T & R S. Post X Y Z est medium, per quod R S conuertuntur in (A) (B) Et sic R S est medium inter V & (A) (B) Deinde X Y Z D est medium, per quod (A) (B) cōuertuntur in (O) (P) Et sic D est medium inter (A) (B) & (O) (P) Item Y & X & Z est medium, per quod (O) (P) coniunguntur (E) Et sic (O) (P) est medium inter (A) (B) & M vel Q.

Questio

Quæstiones figuræ quadrangularis.

DIxi mus de quæstionibus figuræ abstractæ ab arbore philosophali, in quibus plura dubia solvimus, quæ erga artis approbationem & magisterium verfabantur per aliquas eius cameras, & in quibus claram practicam pandimus Artistæ: nunc dicendum est de quæstionibus figuræ quadrangularis, per quas clara notitia habebitur in hac arte.

Quæstio, utrum Deus sit primaria causa huius operis? solutio B C. Deus est prima causa, & sic mundus est eius effectus: aliàs enim sequeretur quòd alter esset eius effectus, & sic per cōsequens mundus esset æternus. Præterea essent duæ æternitates, & sic duo Dij, quorū quilibet esset infinitus, cum de ratione magnitudinis, æternitatis sit eterna singularitas, cum qua æternitati eli solummodò vna infinitas. Aut sequeretur, quòd si mundus nō esset æternus, & est, & nō est effectus Dei, quòd ipse creauit seipsum, & etiam sic sequeretur quòd mundus esset antequam esset, quod est im-

est impossibile. Est ergo mundus effectus Dei, & quicquid in illo continetur, & naturale & artificiale. Concluditur ergo quod affirmatiua huius quæstionis est vera, & quod prima causa tanquam forma principalis mouet intelligentiã, id est Artistæ animam, ad intelligendum & recollendum subtilitatem & difficultatē huius artis. Et in isto passu reminiscatur Artista, quod sit concordantia inter ipsum & causam principalem abiq; contrarietate, vt primus motor moueat intelligentiã per rectam lineam ad veram intelligentiam, vt patefiat sibi id quod est occultū in magisterio huius artis.

Quæstio, quem modum tenebit Artista, vt sequatur naturam per artificium? Solutio. Omnes camerae huius figurae. Modus est iste, vt significatur per secundam & tertiam cameram. Qui Artista debet obiectare prima principia quæ sunt materia & forma. Secundò debet obiectare elementa simplicia. Tertiò elementa composita. Quartò indiuidua elementata. Quintò potentiã & operationem omnium supradictorum, quæ facere possunt post mixtionem.

Z

nem.

nem, sextò mixtionē, septimò dissolutionem & generationem, octauò colores apparentes in opere, nonò digestionē, quam præcedunt ceratiōes in quæstionibus primæ figuræ explicatæ, decimò ipsum lapidem, vndecimò fermentationem, duodecimò cū quo operari debet fermentationem & multiplicationem quantificatiuā & virtualem per se & ambas simul, decimotertiò & vltimò ipsum lapidem fermentatum. Vnde nota bene, quæ hīc dicimus: nā natura corrumpens aliquod indiuiduum primò putrefacit illud, postea separat elementa composita, quæ sunt in indiuiduo magis propinqua. Postea verò quodlibet illorum deducit ad summam simplicitatem: postea verò ad primam materiam illa reducit. Exhinc verò postquam finita est rota corruptionis, incipit rota generationis, incipiendo à materia prima, postea ad elementa simplicia, postea per mixtionem elementorum simplicium oriuntur elementa composita. Et etiam ex elementis compositis oritur subiectum elementatum, secundum propriā sp̄ciem & formā, sub qua attrahuntur

tur elemēta ad illius cōpositionem. Si bene nos hīc intellexisti, dictus est modus, quē Artista sequi debet in magisterio nostro: vnde notare debet quilibet inquisitor veritatis, quōd ipse incipere debet vbi natura finiuit per rotationem corruptionis, & contrario modo figuræ trianguli rubei, incipiendo à fine, postea à medio, & sic successiuè vsq; ad principiū. Hoc autē habet facere cum principijs figuræ corruptionis, quæ sunt Calcinatio, Dissolutio, Putrefactio, Diuisio, Purificatio. Per ista enim principia incipit lapidis corruptio. Deinde sequi oportet generationis rotā, de qua Artistam oportet instrumentum facere, cum quo generet lapidem, regendo principia sua successiuè, secundum quod magisterium exigit: quæ quidem principia sunt, Mixtio, Inceratio, Decoctio: ista enim principia si debitè regantur, sunt instrumenta generationis nostri lapidis. Et sic potest Artista formare vnā figuram ex duobus circulis immobili-bus, quorum primus continet principia supradicta, & vocabitur rota corruptionis. Deinde in alio circulo inferiori po-

Z

2

net

net vnum triangulum cum dictis tribus principijs, et iste circulus vocabitur rota generationis. Quando verò Artista cū debita materia finierit istas duas rotas, habebit quod optat, in quarum medio ponas O, quod volumus significare finem et complementum operis: & iste est modus, quem oportet tenere ad sequendum naturam per artificium.

Quæstio, qualis est consideratio, quam homo habere debet de principijs huius artis? Solutio. tota figura & forma consideratur tripliciter: primò prout est prima causa: secundò pro Artista: tertio pro quolibet aliorum principiorum. Materia consideratur tripliciter: primò pro illo de quo noster Mercurius trahitur: secundò pro elementis: tertio pro sulfure naturæ. Cœlum habet triplicem considerationem, primò prout est cœlum maius: alio modo prout est Mercurius vegetalis: tertio pro anima metallorum. Elementa considerantur dupliciter: primo modo simpliciter: secundo compositiue. potentia est differens tantupliciter, quot sunt principia. mixtio habet quadruplicem significationem:

nem, primò inter D & C, secundò inter S & T, tertio inter T & R, quartò inter S T & D diuifim vel fimul. Diffolutio habet vnā ſolam conſiderationem, quæ eſt inter D C. Generatio habet duplicem conſiderationem: primò, prout generantur elementa, ſecundò prout ex illis & D generatur lapis. Colores habent duplicẽ conſiderationẽ, prima eſt in euacuatione corporũ & elementorũ rectificatione, ſecunda in lapidis generatione. Perfectum ens habet ſolũ vnā conſiderationem, vt patet ad ſenſum. Fermentatio habet triplicem conſiderationem, prima eſt virtualis, ſecunda quantificatiua, tertia virtualis & quantificatiua fimul. Separatio habet triplicem conſiderationem, prima eſt inter elemẽta, ſecunda eſt inter purificationem & fixationẽ illorũ, prout ſeparatur mundum ab immundo, tertia inter Mercuriũ vegetabilem & feces. Operatio habet tantuplicem ſignificationem, quanta ſunt huius artis principia. Venenum transformans habet vnā conſiderationem, vt patet ad ſenſum. Ecce ergo qualis eſt conſideratio, quam Artiſta habere debet de

principijs huius artis.

Quæstio, quare miscemus principia huius artis cum principijs philosophiæ? Solutio. Tota figura ad denotandum quod quodlibet principiorum philosophiæ est in omnibus principijs huius artis, sicut motus orbis forma intelligitur, quæ sunt instinctus naturales principiorum & appetitus &c. quoniam si principia philosophiæ in principijs huius artis non essent realiter, essent huius artis principia otiosa, & natura sine vacuata, quia non haberent motum, habitum &c. per quod vnum appeteret alterius similitudinē: & sic essent in hac arte destructi trianguli viridis & rubeus, &c. quod est impossibile. Sunt ergo principia philosophiæ in omnibus principijs huius artis, in quorum quidem tractatu multa secreta huius artis posuimus & reuelauimus. Quapropter quilibet Artista habeat illum tractatum, quia magnæ utilitatis est.

Quæstio, qualis est modus subtilior huius operis? Solutio. Tota figura modus subtilior habetur per reiterationem figuræ corruptionis in metallis, quæ reiteratione

tio habet isto modo fieri: Capto C, & posito in D, & inhumato, & dissoluto, & euacuato per magisterium practicæ quam Breuem cognominamus, usque redigatur in sulfur naturæ, tunc in metallo est finita rota corruptiōis. Nunc reiteratur sic: ponendo terram sublimatam in D, & dissoluendo, putrefaciendo, diuidendo. Postquam verò aer, ignis & aqua sunt euacuata, redigat iteratò Artista per rotam corruptionis terram ad sui purissimam sublimationem: qua finita, sequatur rota generationis cum suis principijs, ut suprà diximus. Et hic modus est subtilior ac nobilior, sed ducit ad regionem longinquam. Et hæc sufficiunt causa breuitatis: nam Artista plura secreta elicere potest, si verè intellexerit ea quæ in præsentī libro reuelauimus, &c.

De quæstionibus abstractis à figura de S.

DIximus de quæstionibus figuræ quadrangularis, in quibus reuelauimus plura secreta huius artis. Nunc di-

Z 4 cendum

cendum est de quæstionibus abstractis à figura S, secundum quas multiplicem dabimus modum ad cognoscendum veritatem.

Quæstio, quomodo fit conuersio inter STVZXY? Solutio. Sicut demonstratur per primam, secundam, tertiam, quartam, quintam, sextam & septimam cameras transversaliter & oblongè. Cõuersio quidem istorum STVZXY fit per sua media, quæ conueniunt cum eis, quæ sunt DEFGH, extensæ quousque conuertuntur in I, & de I in L, & de L in M: & sic DEFGH sunt media inter STVZXY & I. Et I est medium inter EFHG & L: & L est medium inter I & M, vnde cuilibet inquisitori veritatis dicimus, quòd ad conuertendum STVZXY in M oportet per sua media transire, priùs cõuertendo ipsa in E, pòst in F, postea in G: Et sic F est medium inter E & S. Vnde STVZXY nunquam conuertuntur in G, nisi mediante F, & de F conuerti non possunt in H, nisi priùs in G cõuertantur. Et sic de alijs medijs dici potest suo modo: quam verò naturam mediorum Artistam necessariò intelligere

telligere oportet. Et sic cōuersio supradicta fit per successionem regulatam principiorum huius artis.

Quæstio, quid est forma lapidis philosophorum? Solutio. Declaratio Carboris philosophalis. Et declaratio A figuræ S, & secundum cameram de AA huius figuræ inuenitur forma dupliciter differre, scilicet in simplicem & compositam. Et secundum primam conditionem diffinitur sic: Forma lapidis philosophorum est unitas absoluta atq; suæ rei singularitas, quæ de seipsa est solummodò, & non de altero. Et secundum aliam conditionem diffinitur sic: Forma lapidis philosophorum est suarum quatuor camerarū principalium vnio,

Quæstio, de quo est materia lapidis philosophorum? Solutio. Declaratio huius principij & B arboris philosophalis. Et camera de BB huius figuræ, per quam cameram significatur quòd materia lapidis est de quatuor elementis simpliciter, vt significatur per primam litteram. Et compositiue, vt significatur per aliam.

Quæstio, vtrum corpora metallorum
Z 5 sint

sunt nobiliora sub sua simplici specie
 existentia, aut si sint nobiliora sub specie
 lapidis? Solutio C C. aut ista nobilitas
 consideratur respectu ipsorum tantum-
 modo, et sic nobiliora sunt ipsis existen-
 tibus sub sua specie, quantum ad seipsa,
 quàm sub specie lapidis, aliàs sequeretur
 quòd ens maius et nobilius esset in alio,
 quàm in seipso, quod est impossibile in reb⁹
 naturalib⁹: si autem respectu finis, maiora
 sunt sub specie lapidis, ex eo quia maiora
 sunt in fine sicut Muto vel bos qui maio-
 rem finem habent sub humana specie
 quàm sub sua.

Nota

de mēstru
es.

Quæstio, quid est menstruum vegetale
 aut resolutivum corporum? Solutio DD.
 Menstruum pluripliciter differt. Quod-
 dam enim est resolutivum, aliud resolu-
 bile. Resolutivum verò est duplex, quod-
 dam est cœleste, aliud non. et resolubile
 menstruum sic diffinitur: menstruum est
vapor potentialis existens in quocun-
que corpore metallico coniungens sul-
fur et ar. viuum, quod non nisi per reso-
lutivum deducitur ad actum. menstruum
resolutivum cœleste est quinta essentia à
 vino

vino vel tartaro extracta, cuius natura resolubile ad actū producit. Aliud verò diffinitur: menstruum est aqua ardens perfectè rectificata à vino orta, cuius virtute omnia corpora dissoluuntur, putrescunt et purificantur, & elementa diuiduntur & terra exaltatur in sale, mirabili sua virtute attractiua. & qui verò aquam aliam esse arbitrantur, ignari & insipientes sunt, & nunquam deuenient ad effectum. Item menstruum vltimò diffinitur sic: est medium coniungens inter S T V Z X Y et lapidem principaliter à quo omnia alia deriuantur & causantur.

Quæstio, cum quo fit solutio corporum? Solutio. declaratio de lunaria D F, in qua significatur quòd D est medium per quod omnia corpora habet ad F transire.

¶ Quæstio, qualia sunt vegetabilia acuentia menstruum resolutiuum ad corpora dissoluendum? Solutio D G. qualitas menstrui est calida vsq; ad secundum punctū quarti gradus, et oportet quòd eius virtus augmētetur vsq; ad punctū vltimum cum vegetabilibus calidis vsq; ad vltimū punctū, quæ sunt apiū syluestre, napellus, oleander,

oleander, cardus visci, gatarabiens anacardus, squilla sola, piper nigrum, piretrum enforbium &c. sine istis enim vis menstrui non est sufficiens, nisi per magnum tempus metalla dissoluere, quare ista sunt vnum de secretis naturæ & huius artis.

Quæstio, cum quo fit calcinatio corporum? Solutio. Declaratio huius principij.

Quæstio, quare est euacuatio corporum? Solutio G C. Euacuatio est, vt separetur mundū ab immundo, & vt corpora deueiant ad sui primam materiam, vt inde causetur noua regeneratio, & vt sit magna concordantia inter sulfur & argentum viuum, & inter elementa, et primam materiam ad vnum finem vltimatum proprium.

Quæstio, quid est multiplicatio? Solutio C H. multiplicatio est reductio rei euacuatæ super terram, vt per sublimationem spiritus mundiciæ inde oriatur.

Quæstio, quid est spiritus corporum? Solutio C I. spiritus corporum est res quæ per resolutionem à corporibus lunaria mediante euacuatur.

Quæstio, quid est argentum viuum exuberans

uberatum & quid est sulfur naturæ? Solutio LM. Argentum viuum exuberatum est spiritus corporum cum lunaria simul transiens per alembicum: sulfur naturæ est terra corporum sublimata & conuersa in terram foliatam, quæ est prima et proxima metallorum materia.

Quæstio, tinctura de quo est? Solutio CN. Tinctura lapidis est de aere & igne.

Quæstio, quid est oleum? Solutio CO. Oleum est elementum fixum ad cerationem.

Quæstio, quot modis fit ceratio? Solutio. Declaratio huius principij.

Quæstio, quare est sublimatio? Solutio R. Sublimatio est vt terra à corporibus euacuata sublimetur in sulfur naturæ.

Quæstio, quid est lapis? Solutio. declaratio huius principij.

Quæstio, quare est diuisio elementorum? Solutio Y. Rubeum diuisio elementorum est, vt sint gradualiter & proportionaliter coniuncta terre suæ vel alienæ: quia aliàs fieri non posset noua regeneratio, nec per artificium sequi possemus naturam.

Quæstio, quales colores habent elementa?

menta? Solutio Y. iam dictum est quòd elementa habent colorem aquæ splendide. Non arbitretur Artista quòd diuersos habeant colores, sicut aliqui Sophistarum arbitrati sunt, sicut ignis quem dixerunt colorem habere rubeum, et aer quem dixerunt habere colorem citrinum: nam sic ordinatum est à natura quòd ignis rubeum non habet actu, sed quod habet potentiam rubificandi cum actu.

Quæstio, de quo est ignis nostri lapidis? Solutio Y. ignis nostri lapidis est de igne essentiali corporis, et de igne coessentiali menstrui vegetalis, ex quibus componitur vnus ignis, qui in instanti conuertit omnia metalla, iuuante se dicto igne cum vegetatiua potentia: & in isto passu cognoscit intellectus quòd elementa corporum tot vicibus distillari debent cum menstruo ad magnū lapidē, quousq; sint fixa, et nihil menstrui appareat cum eis actualiter, vt ex dictorum cōiunctione oriatur ignis cum cōditione & proprietate fulguris, repente & ex improviso comburens quodcunq; metallum imperfectum, et subito aliam formam de nouo producens.

Quæ-

Quæstio, quomodo cognosci possunt elementa ex eo, quia sunt in colore confusa? Solutio. Y iam dictum, & calor primi, secundi & tertij gradus. Nā per calorē primi gradus datur doctrina ad cognoscendum aquam: & per calorem secundi gradus datur doctrina ad cognoscendum aerem: & per tertium ignem, ex quo vnum elementorum vult per vnū gradum ascendere calores, per alium verò minimè. Sicut aer, qui distillatur per calorē secundi gradus, & non per calorem primi gradus, & ignis, qui non ascendit nisi per calorem tertij gradus: & iste est modus, secundum quem Artista potest elementa cognoscere.

Quæstio, quot modis fit multiplicatio in opere? Solutio. Quæstio figuræ abstractæ ab arbore philosophali.

Quæstio, quomodo applicabit Artista principia huius artis ad lapidem componendum? Solutio ABCDEFGHIKLMNOPQRY. Modus est iste, quòd tu capias C, & ponas in D in suo vase, & vas ponas in (T) quod hîc volumus, quod significet calorē primi gradus, & dimitte per septimanā. Sed antequam

quam C ponas in D, facias ipsum conuer-
 ti in E: & sic C transibit in F. Et euacuata
 figura F, quod ortum est de CD (T) per
 triangulum, sicut vult natura. Post hoc ve-
 rò vas, in quo C est conuersum in F, po-
 nas in (T), & F amittet D, & conuer-
 tetur in (N), quod volumus hic significa-
 re terram, tunc accipe (N), & pone super
 porphyriū, & contere cum lapide demol-
 litionis, sicut demollitur azurium, & coo-
 peri propter puluerem. Et si (N) fuerit val-
 de siccum, rora ipsum cum D, & post tres
 dies (N) incipiet conuertere in (O), quod vo-
 lumus hic significare aquam cōpositam,
 in qua sunt quatuor elementa. Distilla
 ergo (O) per filtrū, laue, & reiteta demol-
 litionem, & dimitte stare, quousque tibi
 videatur bona quantitas de (O), & distilla
 per filtrū, & reiteta demollitionē. Et si (N)
 fuerit siccū, rora ipsum cum D, & sic facias
 reiterādo distillationes filtricas, & demol-
 litiones, & roratiōes in frigido loco, quo-
 usque (N) totum, vel quasi conuertatur in
 (O). Et sic euacuata est alia figura trian-
 gularis de F(N)D, in cuius medio est (N),
 in cuius ventre ponas (O), quod oritur de
 (N)

(N). Capias igitur fili (O) sicut est in suo receptorio, & ipsum ponas in T, & (O) amittet D, & sic (O) conuertetur in (Q), quod hic significat lapides, qui non sunt elixir. Et sic euacuata est altera figura triangularis de (O)(T)D, in cuius medio est (Q) prædictum. Deinde accipe (Q), & mole subtiliter, & pone in receptorio suo ad putrescendum, & conuertetur in (O) cum medio circulo, quod significat oleū, in quo sunt quatuor elementa. Deinde diuide elementa, vt tibi reuelauimus in magna quæstione figuræ abstractæ ab arbore philosophali. Quibus diuisis, purifica illam, scilicet terram per magisterium practicæ, quā Breuem cognominauimus, & alia elementa per modum designatum in dicta quæstione. Igitur applices elementa ad terram, prius aquam cœlicam, secundò aerem, tertio ignem, & decoquantur per modum extensiuè declaratum in hoc volumine, & habebis quod optas. Iste est modus, secundum quem principia huius artis applicantur ad compositionem lapidis.

Quæstio, quæ est differentia inter elixir

A a

& la-

& lapidem? Solutio. Elixir est medicina composita ex aere & aqua & terra. Aut Elixir differt à lapide per crudum & coctum.

• # Quæstio, quales colores habet C, cum conuersum est in O? Solutio. Si C est rubrum, habet calorem mali granati, postquam est conuersum in (O) & (P): & si est album, est viridis coloris, mixti cum nigredine, dum c cōuersum est in (O)(P).

Quæstio, quomodo imperiti Artistæ errant in magisterio lapidis? Solutio. Totæ figura & processu eius errant Artistæ pluripliciter: Primò nesciunt per artificium sequi naturam: secundò, quia phantasticam habent in fine lapidis opinionem, ex eo, quia quando incipiunt, arbitrantur finire: & sic error dictorum Artistarum consistit per falsam regulationem trianguli rubei in latitudine operis, quia quilibet inquisitor veritatis notare debet, quòd compositio lapidis maioris durat per duos annos, illi qui nunquam composuerant. Si verò expertus est, durat per annum continuum cum tribus mensi-

mensibus. Aliquæ quidem sunt Branchæ, quæ in quatuor aut sex mensibus fiunt, quas poterit inuenire Artista per operis latitudinem. Et, vt notatur in practica Sermocinali, &c.

Expliciunt quæstiones omnium trium figurarum, & tabularum ab eis abstractarum, scilicet arboris philosophalis, & figuræ quadrangularis, & figuræ de S.

Aa a EPI

EPISTOLA
ACCURTATIONIS
LAPIDIS PHILOSOPHO-
RVM RAYMUNDI LVLLI
*ad Regem Roberto-
tum.*

IN virtute sanctę Trinitatis ipsi-
usque infinitę bonitatis amen.
Cum ego Raymundus Lullus
de insula Maioricarũ, iam præ-
teritis temporibus plures libros secretos
in arte transmutationis composuissem, et
librum omnium librorum secretissi-
mum de lapidibus preciosis secundum
virtutes suas componerem, quę est pars
difficilior omnium quę per artē fiunt, tibi
regi Roberto vulgari sermōe transmissi, ut
certior in laborando existeres, quia scien-
tia omnium experimentorum est fallax,
cũ inter quascumque operationes &
omnino æquales, tam ex parte influentię
quàm etiam ingenij applicatione, erro-
res artifici videmus occurrere. Ideo ego
omnes

omnes libros meæ compositionis tali stylo scribere volui, vt quantum ex me esset, ex parte scripturæ nullum in errorem cadere contingat, vt tu nosti in libris Testamenti & Apertorij, vbi omnia clarissimo sermone tractaui, quæ per artem fieri cōtingunt, quos libros puto te iā plenè perlegisse, & supremè intellexisse. Te etiā per ea quæ ibi scripta inuenies, admoneo, vt Deo summo studio placere labores, & omnia tibi in secreto artis reuelata apud te retineas, ne thesaurum inter indignos dispergas, & Deus super iudicium à te deposcat. Omnibus autem Deo dilectis precipio, si possum eis omnia communicare, quæ tibi Deus ostendere dignatus est. Cùm ego Viennam transiui, litteram tuæ manus inueni mihi à te missam, quam legens, te solertem studio percepi. Tuis autē mandatis propter certas occupationes acquiescere non potui. Deinde Salernum iui, vbi cùm quosdam libros medicinæ ex principijs artis ob rogatum quorundam extraxi, tu me cōtinuò littera visitasti, vbi intendebas quærere de ingenio artis lapidis benedicti, si via dari possit breuior vijs

358 RAYMUNDI LVLLI EPIST.
scriptis in alijs meis libris. Hoc autē quæ-
rere otiosum mihi visum est, q̃a in cuius-
libet non intelligentis principia alicuius
scientiæ, omnes syllogismi, & nunquam
scripti in potentia sunt. Quare, vt existi-
mo, si tu mea scripta intelligis, & non es
nostris vijs contentus, tibi elige breuiorē,
mea principia amplectendo. Quæsiuisti,
quis trium lapidū nobilior, breuior & effi-
caciō sit: plenē hoc aliās in meis libris
declaraui, tamen, vt petitioni tuę acquie-
scerem, dico viā mineraliū esse longam &
periculosam: tota enim via mineraliū in
duabus cōsistit aquis, quarū vna facit la-
pidem volatilem, sine labore & periculo.
Alia autem q̃m fixat, & secū fixatur cum
periculo, quia hęc aqua extrahit, vt nosti,
ex quodā menstrualī fœtenti, immassati ex
reb⁹ quatuor, & fortior est aqua mūdi om-
ni, & mortalis, cuius spiritus solā tinctu-
rā fermenti multiplicat, & maius pericu-
lū est, ne spiritus in ablutiōe effugiāt apud
quemcunq; cū ingenio operante. Istelapis
cū breuiori tēpore & magna fortitudine
conuersionis producit. Lapis animalis est
ille, qui nō habet finē propter regere ele-
menta

menta, in quo maior est scientia quàm in aliquo lapide. Et ibi possunt maxima secreta naturæ extrahi, non solum quoad lapidis compositionem, sed etiã ad cuiuslibet rei in alterã transmutationem, vt hoc in Apertorio declaravi, vnde effectus huius lapidis est infinitus. Lapis vegetabilis quanta longus est, et quãuis sit supremę compositionis, debet tamẽ sequi lapidẽ animale, quoad rarificationem & rectificationem elementorum. Et si sic præparatur, effectus eius transcendit animale. Sed Elixir magnũ in vegetabili, ita accurtari potest, quod mirabile videatur cum tanto effectui transmutationis, vt omne transmutatum per lapidem vegetabilem in virtute bonitatis & magnitudinis ipsum transcendit propter quintam essentiam, de qua lapis impregnatur, quæ in mundo infinita mirabilia facit. Omne autem aurũ Alchymicum ex corrosiuis fit & ex quinta essentia incorruptibili, quæ cum fermento fixatur per ingenium artificis. Talis autem quinta essentia est quidam spiritus in lapide minerali mortificatiuus & viuificatiuus. In animali autem lapide aliquando est

Aa 4 sum-

summa medicina corporibus humanis, vt
 si ex sanguine extrahatur. In vegetabili
 autem lapide ipse spiritus quintæ essentiæ
 est restitutio iuuentutis, conseruatio cor-
 poris humani ab omni corruptione acci-
 dentali, vt scis. Spiritus quintæ essentiæ est
 ille, qui tingit & transmutat, si cum debi-
 to fermento impastetur, & summum &
 nobilius est, & efficacius & vtilius opus
 vegetabilium. Quæsiuisti etiam de accur-
 tatione. Dico, quod omnis accurtatio est dimi-
 nuens à perfectione, quoniam medicinæ quæ
 per accurtationem fiunt, minorem effectum
 transmutationis habent. Accurtatio lapi-
 dis mineralis potest esse multiplex: sed
 mihi videtur vt eius effectus non diminua-
 tur, tunc solum primò post primam calci-
 nationem & putrefactionem, quæ fiunt per
 primam aquam bene limpidam & clarifi-
 catam viginti diebus, minori autem tem-
 pore nihil fieri potest. Postea separetur
 puluis in colore sanguinis, & distilletur
 secunda aqua summo ingenio, ne spiritus
 euadat, secundum ingenium datum in Testa-
 mento. Et accipe solum ultimam partem aque
 post rubificationem alembici, & in ea aqua
 solue

solue pulueres, locando in aqua calida,
 & ibi cooperto vase in aqua calida per-
 seueret die & nocte vna post solutionem.
 Postea superpone alembicum & distilla in
 eo balneo totam aquam, donec non rema-
 neat nisi quantitas aque in pondere pul-
 uerum. Hanc aquam distillatam abijce,
 quia nihil de spiritu debet habere. Reli-
 quam partem aquæ, quæ remansit cum
 corpore vase bene clauso in cineribus ca-
 lidis congela, quo congelato fac aliam a-
 quam & superfunde, & procede vt dictū
 est, distillando & congelando, & hoc con-
 tinua vsque ad decem vices. Postea proce-
 de soluendo rotiens, quotiens tibi placu-
 erit, vel donec amplius solui non poterit.
 Et scias quòd in qualibet solutione com-
 pletis decem ablutionibus, vt est dictum,
 corpora in certa quantitate transmutat
 in aurum. Hanc medicinam in octuagin-
 ta diebus ad maximum complere potes:
 in animalibus non video accurtationem
 aliquam, nisi vt terra cum igne regatur,
 & aqua cum aere, & idem valebit, & est
 medij temporis accurtatio.

Nunc ad vegetabilia venio, vbi est prin-

Aa 5 cipale

cipale intentum & secundum ingenium
 meum magis securum: quia semper time-
 rur in minerali, ne spiritus in ablutione
 aufugiant propter aperire vasa, hic non
 est timendum, quia vas ante fixationem nō
 aperitur. Et vt te magis ad vegetabilia
 teneas tibi hoc secretum reuelabo: accipe
nigrum nigrius nigro, et ex eo partes decē
& octo distilla in vase argenteo, aureo vel
vitreo per modum dictum in Testamen-
to, et in prima distillatione solū accipe
partem vnā cum dimidia, et hanc par-
tem iterum distilla, et eius recipe quartā
partē, et tertiō distilla, et eius recipe duas
partes, et in quarta distillatione parū
vel paucū minus quā totū, et sic di-
stilla illam partem vsque ad octo vel no-
uem vices. Postea habeas duo vasa facta ad
 modū picturæ geminorum, quorū quod
 libet habeat alembicum annexum, & in
 vnoquoque alembico sit magnum fora-
 men, vt botia intret, et sit æqualis spissitu-
 dinis ad vnā palmam, et alter alembicus
 intret in botia: hoc autem ideo fit vt fir-
 miter in simul possint collocari. pone igitur
 in qualibet botia vnā libram huius
 aque

et sufficit

aqua & vnciam vnā fermenti bene et optimè purgati & foliati, et habeas furnum cum ingenio factum, vbi vnus ignis carbonum possit per brachia furni temperatum calorem partiri, vbi colloca vasa tua, et fac ignem, et est hoc ingenium excellentissimum, quia hic ignis non potest fieri maior quàm necesse est. Tunc enim quando ampullę senserint calorem, statim soluitur fermentum, tunc liga circumquaque ad cannas alembicorum, quę cannę sint amplę circa alembicum, et bene spissę, & vbi intrant vasa, bene sint stricta, & illas spongas tene cōtinuè madidas cum aqua frigida. Et solutiōe cōpleta, cōtinua ignē, & videbis ascendere totū fermentū solutū cū aqua sua, & distillabitur de vno vase in aliud cōtinuè, etiā cum hoc ingenio apparenter videbis qualiter quęlibet libra bis distillabit in die et bis in nocte, et remanet cōtinuè vna libra in quolibet vase, ita quātū ascēdit de vno vase, tātū intrat de alio. Et cū sic videris ascēdere et descēdere cum æquali igne cōtinuè, videbis qualiter ratiōe coloris inspissat & subtiliat spiritus, et hoc est miraculū huius artis: quia
fi

si diu ita distillaueris continuè, semper
 aqua ascendit in gradu subtilitatis & acti-
 uitatis, & continuè propter fermentum
 inspissatur, ergo in quanto talis distilla-
 tio fuerit leuiori igne, erit subtilior spiri-
 tu & fortitudine, & ingrossatur continuè
 fermento. Hunc autem modum tene usq;
 ad viginti, vel viginti duos dies, & inspissatur
 quinta essentia aquæ huius benedi-
 ctæ, sic quòd amplius non ascēdet, & cum
 fermento fixabitur, & in lapidem conuer-
 tetur. Et cū videris hoc, ambo vasa ex-
 trahe, & sic simul loca in fimo vel balneo:
 & iterum statim in vna nocte soluetur, &
 iterum congela. Et hoc fac ter, & amplius
 lapis manebit in Dei virtute & potentia
 exaltatus, quòd bene congelari non po-
 test, quoniam vt oleum videbitur aliqua-
 liter inspissatum, & hic est preciosior mo-
 dus omnibus. Tamen scire debes, quòd si
 fermentum album posueris in decem die-
 bus cōgelabitur quinta essentia super eū,
 eò quòd res est multū grossa, terrestris
 & firma est in Luna. Sed non ita citò solui-
 tur post complementum fixationis spiritus
 quintæ essentiæ, sicut in Sole: vnde quasi
 in fine

in fine complementi tempus non est di-
 uersum in albo & rubeo: & Deus nouit,
 quòd hic modus in effectu subtilitatis &
 virtutis & bonitatis cunctis operibus
 mundi est subtilior, & melior, quanquam
 illas proprietates Elixir non habeat, quas
 philosophi Elixir habere affirmant: puta,
 quòd si hanc medicinam completam mi-
 scueris cum quouis metallo, & postea hoc
 metallū metallo, quòd transmutatio fiet
 secundum primum principium: puta, si
 iunxeris medicinam Lunæ, & postea Lu-
 nam Soli, quòd Sol cōuertetur in Lunam.
 Hæc proprietas in nostra medicina sic cō-
 fecta, non reperitur, quia iam quinta es-
 sentia, quæ totum lapidem cōponit, quo-
 ad eius motum & tincturam est fixa, & fir-
 mata in fermento sibi adiuncto, & fixatur
 semper, atq; firmatur secundum ferment-
 um sibi adiunctū, sic, quòd facit transmu-
 tationem secundum hoc fermentum. Sed
 si velles facere medicinam vniuersalē se-
 cundum dictum modum, non oporteret
 te facere fixationem quintæ essentia super
 aliquo fermento, sed super propriā suam
 terram, & tunc cum metallo coniungere,

tamen

*Facit ax-
 & si quis
 sinorum
 rta. et o-
 peratio, et*

*super quo corpore prouidebat, alia metallo
 et perficitur in illa specie transmutabit.
 sed reantior modus nobilior est.*

tamen hoc mihi nunquam placuit, quia talis fixio est multum periculosa & longa, & raro terra propria est bene naturalis, et si bene naturalis esset, tamen effectus eius post complementum esse non inuenitur tantę efficacię & potentię, sicut hic, quando quinta essentia super altero fermento fixatur, vbi cito fit fixio & effectus citus et fortius. Si causas scis vt puto, quare medicina transmutat, me verum dicere affirmabis: tene ergo te hic, meum ingenium tibi notum feci.

Et scias quod peracta decima distillatione, si in ea aqua solueris aurum, vt postea euolare aquam miseris, lento igne, & aurum demum in humido loco vel balneo locaueris, statim in quatuor diebus per se soluetur. Et hæc solutio est aurum potabile, habens infinitas virtutes, vt in libro conseruationis humane vite scripsi: insuper si cum illo auro sic soluto bene miscendo impastaueris Mercurium septies sublimatum cum vitriolo, etsi fuerit pars vna auri, septem sint argenti viui, & postea sublimaueris impastatum aliquibus vicibus, semper sublimatum super feces reducendo,

reducendo, fixabitur Mercurius in medicinam penetratiuam & tingentem. item aliud miraculum, si vncia vna huius auri sic soluti per se poneretur in igne lentissimo octo diebus cum centum partibus Mercurij, congelaret totum in aurum: hæc enim mirabilia sunt in natura, & tamen hoc totum venit ex parte spiritus aque, quæ in solutione auri cum auro inseparabiliter fixatur. et postea per ingenium altum poteris miscere modos mineralium et vegetabilium, & medicinam altam via breui in hunc modum componere: distillato lapide vegetabili usque in eã distillatione, quod tota aqua sine phlegmate sit, et hoc in quinta vice contingere solet: haheas tunc optimi vitrioli bene lucidi et optimi cinobrij inæquali pōdere, et simul miscēdo, per optimè tritura, & in sole exsicca, & postea circa carbōes, sic quod tibi videat, q̃ tota aquositas exiit tunc cū siccū est proijce int' aquā tuā, & distilla igne lēto in principio & in fine forti ori, vt moris in aqua philosophorū acuta. & spiritus quintę essētix vitrioli et cinobrij, vel antimonij, qui principaliter cōstituant

tuant lapidem mineralem, miscebitur &
 coniungetur cum spiritu quintæ essen-
 tiæ aquæ nostræ ardentis benedictæ, quæ
 spiritus est anima lapidis vegetabilis, ut
 tibi notum est: & hoc continua vsque ad
 decem vices, puta à quinta distillatione
 incipiendo, & sic in istis corporibus
 continua distillationem quinquies, &
 habeas mente, quod res tuæ sint opti-
 mē exsiccatae et aridae, antequam in a-
 quam proijcias: sic, quod tota aqua sit ex-
 siccata, & solus spiritus remaneat, qui per
 fortitudinem ignis spiritui aquæ arden-
 tis coniungantur, et in qualibet distilla-
 tione novas res imponere debes, et cum
 perfeceris decimam distillationem, com-
 putando à principio distillationis aquæ
 ardentis, impone aurum in pondere, ut su-
 prædictum est in vegetabilibus per se, &
 loca in furno, componendo singula, ut di-
 ctum est: et tunc videbis mirabilia, quo-
 niam in decem diebus complebitur to-
 ta fixio eius, quæ in simplici vegetabili in
 viginti quinque non completur, vel vix:
 et hoc est, quia vnus spiritus ingrossat al-
 lium. Et quia spiritus quintæ essentiae vi-
 trioli

tricoli est magis fixus & grossus, quàm spiritus quintę essentię aque ardētis, et etiā maior est concordantia inter spiritū vitrioli & naturā auri: quia ambo ex eisdē principijs, cum mineralia sint, trahūt originem. Ideo spiritus vitrioli cōiunctus spiritui aquę ardentis inspissat eū, & adhærere facit cum citō metallo, vt secum fixet. Et crede mihi, q̃ hęc accurtatio est præexcellēs in arte, quantum ad aurū Alchymicum, nō tamen quantum ad virtutem medicinalē. Aduerte ergo, quare philosophi infinitas præparationes posuerunt, puta calcinationes & solutiones &c. Et hoc totū fecerunt, vt spiritus quintę essentię bene possit coniungi fermento. Et fecerunt multas reiteratiōes, vt spiritus iam cōiunctus corpori, in alia operatione eā fortificarent per aliū spiritum. Et sic fecerunt vnā aquā, & calcinabāt corpus, & dixerunt spiritū adhærere. Et fecerunt aliā aquam, & soluebāt, & iterum coagulabant &c. Et sic fatigauerunt multis diebus, antequā aliquā medicinā pduxerunt. Et hīc tibi notum est, qualiter ipsi diuersis operatiōibus & maximis periculis quęsiuerunt, q̃ hīc multo meliori ingenio, puta vnica actiōe cōpletur. Et necesse est hanc medicinā esse optimā &

B b

melio-

meliolem, quàm si per suos modos expleretur, quoniam in singularibus aquis pauci sunt spiritus, & quâdo agunt, agunt solùm in extremitates, & alij spiritus cū illis fixantur, & res grosse, sic quòd medicina erit aliquando fugitiua, quia spiritus non sunt in intimis fermenti, sed in extremis, vbi spiritus fixari nō possunt. Ideo &c. Et sic facta fixatione, procede per solutionē per se in balneo, vt dictū est in vegetabili. Sed est sciendum, quoniam hic lapis ex mixtis nō soluitur ita citò per se, sicut vegetabilis, tamen citius soluitur quàm mineralis per se, & sic tenet medium, & solutio eius est in nouem diebus: & oportet reiterare has solutiones, quę in balneo fiunt per se aliquoties, & etiā fixationēs, vt medicina plus penetret. Vnde medicina bene penetrans & fixa est, quę bene transmutat, & in quanto plus penetrat, citius corporibus cōiungitur, & exit maius Elixir. Iam omnia breuissimè modo possibili tibi scripsi. Sed vt omnia breuissimo modo mihi possibilibi tibi scribam, scire debes, quòd ex plumbo philosophorū extra-

Sapor est sal terrenū dictum saturnus. et est mixtura; in eoq; res man- omnis informis existit, nempe sol luna stella; quæ suum lumen non dant, quatuor elementa, res vegetabiles, animales et mineralesq; diuersa metalla liquora.

mam solueris tribus aut quatuor diebus,
 vel vicibus, excusabit te ab omni labore so-
 lutionum & coagulationū. Ratio est, quia
 hoc est oleum occultum, quod facit medici-
 nam penetrabilem, & amicabilem & coniu-
 gibilem omnibus corporibus, & augmen-
 tat eius effectum vtra modum sic, quod in
 mundo hoc secretius eo non est: vnde mira-
 bilia dico, quod omnibus antiquis philoso-
 phis incredibilia forent, scilicet quod si sci-
 ueris hoc bene ab aqueitate separare, & la-
 boraueris in eo ex modo mixtionis iam da-
 to, poteris in triginta diebus lapidem com-
 ponere. Hoc autē oleum nō est necessarium
 in vegetabili per se, quoniam solutiones &
 coagulationes ibi, vt dictum est, citō fiunt,
 tamen si fieret sublimatio ibi, credo tinctu-
 ram lapidis multū ampliari. Non puto
 accurtationes esse, quas in ista parua episto-
 la tibi non declarauī. Elige igitur ex ea
 intentum tuum, laudans Deum,
 qui viuit in secula secu-
 lorum Amen.

Finis epistola Accurtationis Raymundi Lulli.

Bb 2

TRA

& planu
 p. d. ut
 corpus. i.
 terra sa
 Libros
 sulphur
 in p. p. p.
 Lapi-
 Li. v. g.
 ad huc
 p. p. p.
 a p. p. p.
 gerabili,
 me in su-
 blima
 in d. m. p.
 qua l. p. p.
 p. p. p. in
 oliu mira-
 bili. ut si
 xii coar-
 titur.

TRACTATVS DE AQVIS, COL-
LECTVS A QVODAM STVDIOSO AR-
tis ex scriptis passim librorum Raymundi Lulli super
epistolam eiusdem, quæ Accurtatoria nun-
cupatur, & primò de aquis
mineralibus.

*F salu
reg. li
7 scilicet
minerali
r reg. li*

Elli, duæ sunt aquæ extractæ ab vna
parte naturæ, in quibus consistit
totū secretum lapidis mineralis:
quarū vnafacit lapidē volatilem,
sine labore & periculo: alia eū fixat, & eū
eo fixat ad operatoris velle. Hęc aqua extra-
hitur ex quodā menstrualī foetēti immassa-
to ex rebus quatuor, & fortior est aqua mū-
di, cuius solus spiritus tincturā fermēti am-
pliat, &c. Qualiter hæc aqua fiat, habes in
Testamento iuxta principiū, in Cap. quod
incipit, Tu in virtute de A accipe vnā partē
de D: & etiā in magica, in Capitulo, Germin-
na capillorū collige. Modū operandi cum
ea in epistola accurtatiōis reperies, in Cap.
quod sic incipit, Tota enim via mineralium
&c. & etiā in eadem epistola, quæ sic incipit,
Accurtatio lapidis mineralis potest &c.

De aqua vegetabili.

Flli, sic pariformiter vna est aqua, facta p
artem, quæ succus lunariæ dicitur, per
quam

quã tota virtus lapidis vegetabilis cõfirmatur, quæ alio nomine Mercurius vegetabilis, cœlum, & quinta essentia appellat: cuius aquæ est duplex virtus, scilicet lapidem volatilem facere, & cum eo fixari, & fixum red-
dere artificis ingenio. Et qualiter hæc fiat, habes in primo libro quintę essentiæ, in Capitulo, Nõ reputes me mendacium dixisse: & in Anima transmutationis metallorum, vbi ipsa aqua menstruum vocatur, sine quo nihil fieri potest, in Capitulo quod incipit, Liber præsens diuiditur in duas &c. & in Capitulo, Sed tamen oportet te prius princeps serenissime: & in Testamento practicali, in Cap. quod incipit, Accipe duas vncias de G vegetabili. Similiter habes in epistola Accurtationis, & etiã in Magica, in Capitulo, quę ambo incipiunt, Accipe nigrum nigrius nigro &c. & in alio Capitulo Testamenti de ista aqua inuenies, quod incipit, Tu accipe de liquore lunariæ &c. Modũ operandi habes in epistola Accurtationis, in dicto Cap. Accipe nigrum &c. Similiter eius operationem habes in Anima metallorũ, quod incipit, Tu in virtute de A Princeps serenissime accipe aurum &c. Licet de illa operatione maiori ad præsens non curemus, sed de his

*scilicet con-
 pny sum
 .i. natura*

*quia est
 clauso
 tunc ope-
 ri pñis*

quæ per accurtationem fiunt. Et similiter hæc est aqua in Anima iam dicta, in Capitulo, Opus nāq; margaritarum sic cōdies. Et etiam de ea videbis in tertio libro quintæ essentiæ, in practica arboris philosophiæ, vbi dicitur, Recipe vinū rubeum vel album. Et non multò pōst, in practica Sermocinali, in opere minori, in Capitulo quod incipit, Modus liquefactionis est iste. Etiam de eo habes in eodem libro, quinta quæstione, de quæstionibus abstractis à figura S, vbi quærit quid sit menstruū vegetabile.

De mixtione aquarum.

*Sic ad id
ad p. m.
capituli
de g. s.
de duobus
by aquis*

Sic filii duæ sunt aquæ ex duab' naturis mixtis simul vnā facta, in qua totum secretum mixti lapidis occultat, que simul mixtæ vnā naturā bipartitam habēt, scilicet lapidē soluere, & volatilē reddere, & cum eodē fixgi, & fixū eum facere. Quomodo hæc aqua fiet, habes in Testamēto, in Cap. quod incipit, Filii tu accipies vnciā vnā de G vegetabili. Et in Magica, vbi datur ignis cōpositio contra naturā, in Capitulo vegetabilis aquæ acuatae. Et principalē eius cōpositionē habes in epistola abbreviationis, in Cap. quod incipit, Distillato lapide vegetabili &c. Modū operandi cum ea, & accurtationē eius habes in Magica

magica, vbi dicit, Occulta lunę philosophorum solutio, in Capitulo quod incipit, Vegetabilem ignem solutū &c. Eandē practica[m] habes in epistola abbreviatiōis in præallegato Capitulo quod incipit, Distillato lapide vegetabili, lege vsq; ad finē, & habebis secretū eius, quod nemini debes reuelare. Fili simili modo sunt duæ aquæ extractæ ex vna parte naturæ, sed per alterationē ingenio Artistæ factæ sunt vna vnius, & altera alterius virtutis & naturæ, quamuis in materia, ex qua in nullo discrepent in suo principio, in quibus, seu per quas cōficitur totū op^o lapidarij preciosi. Hæ aquę fili sunt artificis industria virtutibus cœlorū naturaliter imprægnatę, quę faciunt eorū potentia fieri multa mirabilia, postquā in proprijs retinaculis sunt introductæ, ita q[ue] vna earū facta sit in virtute terrea cōstruētiua, & virtutē habeat, & naturā in preciosum lapidē cōgelandi. Alterā, quæ constringibilis est & aerea, & hæc solo odore spirit^o eius sine calore ignis, sicut videre poteris in lapidario, in Cap. quod incipit, Quādo volueris facere lapides. Et etiā in Anima metallorū, in Capitulo quod incipit, Carbunculus est rex. Sic etiā spiritus eius aquæ, quę constrictiua est,

& ter

& terreæ naturæ, suo odore arg. viuū vulgi congelat in probatissimū argentum sine calore & sine igne, melius quā si de minera esset extractum, sicut Basiliscus visu omne animal interficit in instanti. Hæc occulta fide affirmat se Raymundus fecisse, qui omnium, quæ per artem hanc fiunt, magister fuit, & specialis interpres, vt de hoc in Anima metallorū dicit, in parte illa, vbi tractat de practica lapidis philosophorum, in Capitulo quod incipit, Accipias igitur in nomine Christi de spiritu illius aquæ: de spiritu eius aquæ etiam loquitur in Lapidario, in Capitulo quod incipit, Fili tu recipies feces materiales &c. in fine. Quomodo autem eæ aquæ fiant, reperies in Anima metallorum, in illa parte, vbi tractat de preciosis lapidibus, in Capitulo quod incipit, Cū igitur metalla resoluta fuerint. Et in Lapidario, in Capitulo quod incipit, Demonstratio practicæ huius operis: & in Capitulo sequenti. Nota hæc, & laudabis Deum.

F I N I S.

